

ΔΗΡΗΤΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

REMY DE GOYRMONT, Ἕνας νέος φιλόσοφος.

Κ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗ, Ἡ Ἔρμα. Ποίημα.

ΑΝΔΡΕΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ, Ὁ Παπᾶ-Διάολος. Ἱστορία μιᾶς Παναγιᾶς διηγημένη ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἰδίαν.

ΔΙΜΥΔΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΛΗ, Ἡ Λίμνη. Ποίημα.

Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ, Τὸ Λογάρι. Ἀπὸ τὰς παραδόσεις.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΚΑΜΠΑΝΗ, Σονέττα.

HONORÉ DE BALZAC, Ἡ Μπρουνιά. Δρᾶμα. Συνέχεια.

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ, Ἕνας γέρος. Ποίημα.

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Α. ΚΑΜΠΑΝΗ, Ἡλία Τσιτσέλη : Κεφαλληνιακά Σύμμικτα.

Σ. ΣΚΙΠΗ, Δ. Ταγκοπούλου : «Ζωντανοὶ καὶ πεθαμένοι».

Α. ΚΑΜΠΑΝΗ, Ι. Γκίκα : «Τῆς ἐξαχθῆς δράματα».

Σ. ΣΚΙΠΗ, Ἀντρέα Καρκαβίττα : «Ὁ ἀρχαιολόγος». — Ἀνοικτὸ γράμμα.

Ἕνα καινούργιο λαϊκὸ τραγοῦδι. — Τὰ ξενὰ περιοδικά.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ		ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	
Ἔτησθια	δρχ. 12—	Ἔτησθια	φρ. χρ. 15—
Ἐξάμηνος	» 7—	Ἐξάμηνος	» » 8—

Διευθυντής : Σ. ΣΚΙΠΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Varietas Rivista mensile illustrata. Direzione—Via Pasquirolo, 14. Milano.

La Revue Mondiale La moins chère de Revues Littéraires Françaises—45, Rue Laffite—Paris.

L'Européen Courier international hebdomadaire Politique, Droit international, Questions sociales, Littérature, Art. 24, rue Danphine, 24 Paris (Vic).

Le Soc Revue littéraire artistique mensuelle. Leon Moine, Directeur 83, rue de Rome, 83 Paris.

La Revue du Bien dans la Vie et dans l'Art. Marc Legrand, Directeur. 83 Boulevard Poniatowski. Paris

L'Essor Septentrional Revue Mensuelle de Décentralisation. 120 bis, rue de Paris. Paris.

Lupta Pentru Viata Revistă literară și sociologica, ilustrată. Redactată de N. A. Bogdan. 114, strada sarariei, 114. Iasi.

Ψυχιατρική και Νευρολογική Μηνιαῖον ἐπιστημονικὸν περιοδικόν. Διευθυντής Σ. Γ. Βλαδιανός, 16 Ζήνωνος — Ἀθήναι.
Ἐπιθεώρησις.

Κόσμος, Δεκαπενθήμερον περιοδικόν. Ἐκδότης Α. Δρακόπουλος. Ἀλεξάνδρεια.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

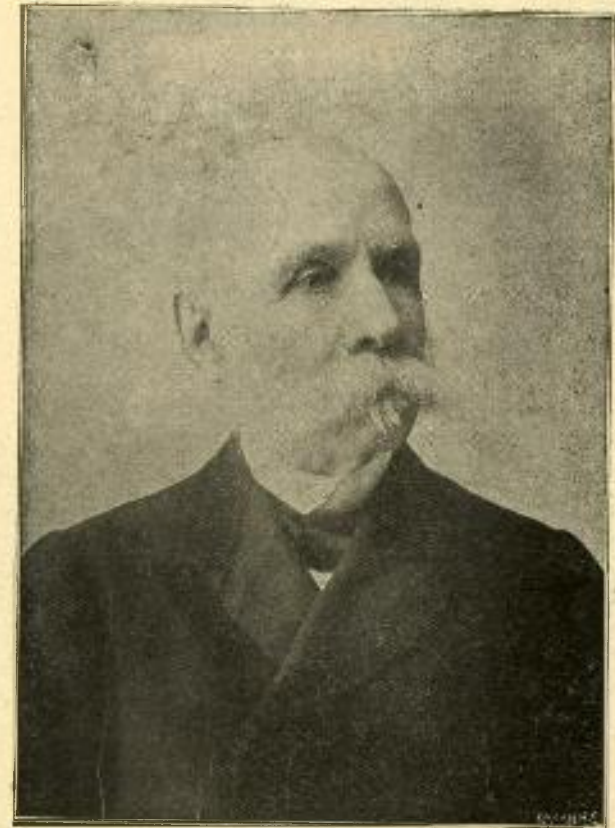
Ἔντοκοι καταθέσεις

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζιτικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσόν, ἤτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στερλίνας ἀποδοτέας εἰς ὠρισμένην προθεσμίαν ἢ διαρκῶς. Αἱ εἰς χρυσόν καταθέσεις καὶ οἱ τόκοι αὐτῶν πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς ὃ ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσόν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὄψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ κατ' ἐκλογὴν τοῦ ὁμολογιούχου. Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσει τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς Ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς, ἐν Κερκύρα δὲ Κεφαλληνίᾳ καὶ Ζακύνθῳ διὰ τῶν ἐκεῖ Ὑποκαταστημάτων τῆς Ἴονικῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι καταθέσεων

6 1/2	τοῖς	0/0	κατ' ἔτος	διὰ	κατάθεσιν	6	μηνῶν
1	»	0/0	»	»	»	1	ἔτους
2 1/2	»	0/0	»	»	»	2	ἔτων
3	»	0/0	»	»	»	3	ἔτων
4	»	0/0	»	»	»	5	ἔτων

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικοὶ ἢ ἀνώνυμοι.

Στὸ σεβύσμιον πρόσωπον τοῦ καλοπροαιρέτου πολιτικοῦ ἐκτυπήθη τὸ ἔθνος ἀπὸ τὴν Διψθορὰν καὶ τὴν Ἐξαχρείωσιν. Ποῖοι εἶνε ὅμως ἄραγε οἱ ὑπαίτιοι αὐτῆς τῆς Ἐξαχρείωσης; Ἐν τούτοις ἡ Ἱστορία μας ἀπέκτησεν—ὃ θλιβερώτατον ἀπόκτημα—τὴν πρὸ μελανή τῆς σελίδα.

Σ. Σκίπης

REMY DE COYRMONT

ΕΝΑΣ ΝΕΟΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ ΔΕ ΓΚΩΛΤΙΕ

Εἰς τὴν Γαλλίαν καθὼς καὶ εἰς ὅλας τὰς ἄλλας χώρας, τὸ κοινὸν προδικάζει ἀνεξετάστως τὴν φιλοσοφίαν. Τὴν νομίζει ἀνιχνεύουσαν, σκυθρωπὴν, ἀκατάληπτην. Τοῦτο ἀληθεύει προκειμένου περὶ τῆς κακῶς ἐννοουμένης φιλοσοφίας, ἣ ὅποια καλύπτει τὴν μηδαμινότητά της κάτω ἀπὸ ἀψηφημένας λέξεις καὶ τύπους σχολαστικούς· τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς τὴν κακῶς ἐννοουμένην φιλολογίαν. Ὁ πλέον μανιώδης ἀναγνώστης μυθιστορημάτων δὲν θὰ εἰμποροῦσε νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ὅλα τὰ μυθιστορήματα εἶνε διασκεδαστικὰ καὶ εὐχάριστα. Ἄρκει νὰ πρόκηται περὶ δραμάτων τῆς πρακτικῆς ζωῆς ἢ δραμάτων τῆς σκέψεως καὶ ἀκόμη τῶν κωμωδιῶν της—τὸ ἀντικείμενον δὲν σημαίνει τίποτε—καὶ τὸ ἔργον δὲν ἔχει ἀξίαν ἢ ἐνδιαφέρον παρὰ διὰ τοῦ ταλάντου τοῦ λογοτέχνου.

Ἡ οὐσία τῶν ἱστοριῶν τῶν ὠραιότερων καὶ ἐκείνων ποῦ ἐγγίζουσι περισσότερο, συχνότατα εἶνε τελείως ὁμοίαι μὲ τις πλέον ἡλίθιες. Ἐκατοντάδες ποιητῶν καὶ διηγηματογράφων, πρὸ ἢ μετὰ τὸν Σαίξπηαρ, ἔγραψαν τὸν *Ρωμαῖον καὶ τὴν Ἰουλιέτιαν* των.

Ἐνας ἔρως μ' ἐμπόδια, σκηναὶ τρυφερότητος καὶ πάθους, δύο ἔρασταί, οἱ ὅποιοι προτιμοῦν τὸν θάνατον παρὰ τὸν χωρισμόν, εἶνε ἓνα θέμα ἀνεξάντλητον, ποῦ εἰμπορεῖ κανεὶς καθ' ἡμέραν νὰ τὸ διαβάξῃ εἰς ὅλας τὰς ἐφημερίδας· κανέν' ἀπ' αὐτὰ δὲν εἶνε πλέον ὠραῖον, ὅταν ξετυλίγεται ἀπὸ τὴν μεγαλοφυΐαν ἐνὸς μεγάλου ποιητοῦ, τίποτε δὲν εἶνε πλέον ἀηδὲς ἀπὸ ἓνα ἡλίθιον μυθιστοριογράφον, ὁ ὅποιος ἀναλαμβάνει νὰ συγγράψῃ μὲ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν δικασίαις ἐπιφυλλίδες διὰ μίαν λαϊκὴν ἐφημερίδα.

Ἡ φιλοσοφία ἔχει τοῦτο τὸ κοινὸν μὲ τὴν φιλολογίαν, μὲ τὴν τέχνην ὁλόκληρον, ὅτι τὰ θέματα τὰ ὅποια μετχειρίζεται ἔχουσι ἓνα ἐνδιαφέρον ἀπέραντον ἢ τιποτένιο, ἐφ' ὅσον ὁ συγγραφεὺς ἔχει ἓνα ταλέντον ἐντελῶς ξεχωριστόν, ἢ δὲν εἶνε παρὰ ἓνας δοκησίσοφος

χωρίς ιδέες. Και πραγματικῶς τὰ θέματ' αὐτὰ δὲν εἰμπορεῖ παρὰ νὰ εἶνε τὰ αἰώνια ζητήματά της· εἶνε κοινά, διότι τέτοια εἶνε καὶ αὐτὴ ἡ ζωὴ. Πρέπει ἐπίσης νὰ προσπαθῆσῃ νὰ ἐννοήσῃ ὀλίγον τὴν μηχανισμόν τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, νὰ ἐρευνήσῃ παῖος θὰ εἰμποροῦσε νὰ εἶνε ὁ τελειότερος σκοπός των, καὶ ἂν ἔχουν κάποιο σκοπόν, ἢ ἂν ἡ ζωὴ δὲν εἶνε ἄλλο παρὰ ἓνα σύνολον ἐξελισσομένων κινήσεων μέσα εἰς τὸν ζόφον τῆς τύχης. Γύρω ἀπὸ τὸ ζήτημ' αὐτὸ ὅλοι οἱ φιλόσοφοι, ἀπὸ τότε ποῦ ὑπάρχει μία φιλοσοφία, ἀσχολοῦνται μὲ ὑπομονήν, ὅπως ἄλλοτε οἱ Περιπατητικοὶ καὶ ὁ διδάσκαλός των Ἀριστοτέλης, κάτω ἀπὸ τὰ περιστάζα τοῦ Λυκείου. Κανένας βεβαίως δὲν ἔλυσε κανένα ζήτημα, ἀφοῦ διαρκῶς τὰ συζητοῦν, ἀλλ' αὐτὸ εἶνε πολὺ εὐχάριστον, διότι τότε φιλοσοφία δὲν θὰ ὑπῆρχε πλέον, οἱ δὲ ἀνθρώποι θὰ εἶχον ἐξαντλήσει μίαν ἀπὸ τὰς πηγὰς τῶν τέρψεών των.

Ἵποστηρίζω ὅτι ἡ φιλοσοφία ὄχι μόνον δὲν εἶναι ἀνισαρά, ἀλλὰ εὐχάριστος καὶ πολὺ πλέον συγκινητικὴ ἀπὸ ὅλα τὰ δράματα καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μυθιστορήματα.

Σπανίως ἓνα ἔργον φαντασίας δείχνει τὰ γεγονότα ἀκριβῶς ὅμοια μὲ τὰ γεγονότα ποῦ ἐπλήρωσαν τὴ ζωὴ μας, ἢ μ' ἐκεῖνα τῶν ὁποίων εἰμποροῦμεν νὰ προβλέψωμεν τὸν ἐρχομὸν μέσα εἰς τὸ συνειθισμένο πρῆξιμο τῶν μελλόντων χρόνων μας. Ἡ φιλοσοφία τὸναντίον ἀπευθύνεται σὲ καθέναν ἀπὸ μᾶς ἰδιαιτέρως, διὰ νὰ μᾶς ὁμιλήσῃ περὶ τῆς λειτουργίας τοῦ πνεύματός μας, τῆς γενέσεως τῶν αἰσθημάτων μας, τῆς ἀρχῆς μάλιστα τῆς ζωῆς, τῆς εἰμαρμένης μας. Ὁ Βάκων καὶ ὁ Ντεκάρτ, ὁ Σπένσερ καὶ ὁ Σοπεργάουερ ἀφηγοῦνται, καθὼς ὁ Σαίξπηρ ἢ ὁ Ρακίνας, τὰ γεγονότα ἐνός ἥρωος ἢ ἐνός πρίγκηπος· ἀλλὰ τὸν πρίγκηπ' αὐτὸν τὸν ἀναγνωρίζομεν εὐθύς, εἴμεθα ἡμεῖς οἱ ἴδιοι μέσα εἰς τὸ ἀνθρώπινον βασιλείον μας, καὶ δὲν ὑπάρχει ἐπεισόδιον τῆς τραγωδίας, τὸ ὅποῖον νὰ μὴ μᾶς ἐγγίξῃ προσωπικῶς· δὲν ὑπάρχει μία σελίς, ὅπου ὁ ἀναγνώστης νὰ μὴ σταματήσῃ διὰ ν' ἀνασηκώσῃ τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ σκεφθῇ ἐπάνω εἰς τὴν ἰδικὴν του τύχη, μὲ τὰ μάτια ἀόριστα καὶ τὴν καρδίαν ὀλίγο ταρκαγμένην.

Ἡ ἀληθινὴ φιλοσοφία δὲν γράφεται, ὅπως οἱ πολλοὶ ἀκόμη πιστεύουν, σὲ γλῶσσα εἰδική, σκοτεινὴ καὶ αὐθιξίρητη. Ὑπάρχουν φιλοσοφικὰ συγγράμματα σὲ ἰδιαιτέρον γλωσσικὸν ἰδίωμα, τῶν ὁποίων, ἢ ἀνάγνωσις καταντᾷ δυσχερεστάτη ἀκόμη καὶ διὰ τοὺς μεμνημένους· δὲν τοὺς διαβάζουν πλέον, ἀφ' ὅτου διέκριναν ὅτι αὐτὴ ἡ σκοτεινάδα τῆς γλώσσης εἶνε ἓνας πέπλος διαλεγμένος μὲ σχέδιον πολὺ πυκνὰ διὰ νὰ σκεπάζουν καλλίτερα τὴν μηδομινότητα τῆς σκέψεως.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Σοπεργάουερ ὁ ὁποῖος ἠκολούθησε τὸν δρόμον τοῦ Μονταίν, τοῦ Ντεκάρτ, τῶν Ἐγκυκλοπαιδιστῶν, οἱ φιλόσοφοι, ὅταν ἔχουν ιδέας καὶ τάλαντα γράφουν σὲ ὕψος ἀπλό, διαυγές καὶ πολλὰς φορές ἐξυπνο. Ἐνας ἐξ αὐτῶν ὁ Φρεῖδριχ Νίτσε ἐφροντάσθη νὰ εἶνε συγχρόνως ἓνας μεγάλος ποιητὴς καὶ ἓνας μεγάλος φιλόσοφος, καὶ νὰ συγκλονήσῃ τὸν κόσμον μὲ δύο ἔργα μιᾶς μορφῆς ἐπίσης δια-

φορετικῆς ὅσον τὰ: Διὰ μέσου τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ Κακοῦ καὶ Τάδε λέγει Ζαρατούστρας.

Ἵπάρχει ἓνα βιβλίον τοῦ Σοπεργάουερ, τὸ ὅποῖον κανεὶς σχεδὸν δὲν ἐδιάβατε. Οἱ πλέον περιέργοι ἢ καὶ οἱ πλέον θαρραλέοι ὀπισθοχωροῦν γενικῶς πρὸ τοῦ τίτλου, ἀληθινὰ τρομαχτικοῦ. Τὸ ἔργον αὐτὸ φέρει πραγματικῶς ὡς ἐπικεφαλίδα τὰς ἐπιφύθους αὐτὰς λέξεις: *Περὶ τῆς τετραπλῆς οἴξης τοῦ ἐπαρκοῦς λογικοῦ* (De la quadruple racine de la raison suffisante). Ἔστε γενναῖοι καὶ ἀνοίξατέ το. Ὅποια ἀνταμοιβή! Εἶνε μία μαγεία: ἓνας ἀνθρώπος πνεύματος καὶ βαθείας λογικῆς μᾶς φανατίζει διὰ τὴν ιδέαν τῆς αἰτίας, ἀνευ τῆς ὁποίας ὁ κόσμος δὲν θὰ ἦτο παρὰ σὰν ἓνα χάος· καὶ μᾶς κάνει νὰ γελοῦμεν, νὰ γελοῦμεν ἀληθινά, εἰς βάρος ἐκείνων, οἱ ὅποιοι δοκιμάζουν νὰ σπάσουν τὴν ἀνίκητην ἀλυσίδα τῶν πραγμάτων διὰ νὰ μᾶς δώσουν μετριοφρόνως σημεῖα τῆς μικρῆς των θελήσεως.

Πρὸς τὸν Σοπεργάουερ, τὸν πλέον γάλλον ἀπὸ τοὺς γερμανοὺς φιλοσόφους, δένετα ἀρετὰ φανερά ὁ κ. Ἰούλιος Γκωλιτιέ· ἀπὸ αὐτὸν ἔλαβε τὴν φιλοσοφικὴν του μόρφωσιν, εἰς αὐτὸν ὀφείλει αὐτὴν τὴν ἀκριβείαν τῆς σκέψεως, ἢ ὁποία δημιουργεῖ τὴν ἀξίαν τῆς ἰδικῆς του φιλοσοφίας. Καθὼς ὁ Σοπεργάουερ, εἶνε ἓνας δημιουργὸς συστημάτων ὁ κόσμος δὲν τὸν ἠσθάνθη παρὰ τὴν ἡμέραν ὅπου εἰμπόρεσε νὰ συγκεντρώσῃ τὰς δυνάμεις σύμφωνα μ' ἓνα μηχανισμόν λογικόν. Ἄλλοι ἀρκοῦνται εἰς ὕψει μερικίας· αὐτὸς ἠθέλησε νὰ ἐντροφήσῃ εἰς τὸ σύνολον τῆς ζωῆς καὶ νὰ καθορίσῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐλκτικῆς κινήσεως, σύμφωνα μ' ἓνα θαυμασίον ρυθμόν, τὸν πνευματικὸν κόσμον.

Αἱ δύο δυνάμεις ποῦ ὀδηγοῦν τοὺς ἀνθρώπους εἶνε ἡ ἐπιθυμία τῆς ζωῆς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως, τὸ αἰσθημα καὶ ἡ περιέργεια, ὁ ἔρωσ καὶ ἡ ἐπιστήμη. Τὸ δρᾶμα τῆς ζωῆς συγκρούεται μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν δυνάμεων καὶ εἶνε ἡ πάλη, τὴν ὁποίαν ἡμεῖς διεξάγομεν πότε ἐναντίον τῆς μιᾶς, πότε ἐναντίον τῆς ἄλλης.

Ὅταν ἀφήσῃ νὰ κυριευθῇ ἀπὸ τὸ ἐνστικτον τῆς ζωῆς, ἢ ἀνθρωπότης ἡμπορεῖ νὰ ζήσῃ μίαν ἐντονον ὕλικήν ζωὴν, ἀλλὰ τὴν ζῆ ἠλιθίως· ἐὰν ὑπακούσῃ τυφλῶς εἰς τὸ ἐνστικτον τῆς γνώσεως εἰμπορεῖ ν' ἀνέλθῃ πολὺ ὕψηλὰ μέσα εἰς τὰ πνευματικὰ στρώματα εἰς βάρος ὅμως τῶν πρακτικῶν ἀναγκῶν. Ἡ ὑπεροχὴ εἰς τοὺς ἀνθρώπους καθὼς καὶ εἰς τὰ ἔθνη ἐπιτυγχάνεται ὅταν αἱ δύο δυνάμεις ἰσοροποῦν, ὅταν ἢ πνευματικὴ ἀκμὴ εἶνε τὸ λογικὸν ἀποτέλεσμα ἐνός ἰσχυροῦ ὕλικου ζωισμού.

Ἡ ἰσοροπία αὐτὴ εἶνε σπανιωτάτη, καὶ ὅταν παράγεται δὲν εἶνε παρὰ διὰ μίαν στιγμὴν. Ἄτομα καὶ λαοὶ ἀφίνουν ἀσυνειδήτως νὰ κυριευθοῦν ἀπὸ τὴν μίαν τῶν δυνάμεων αὐτῶν καὶ εὐρίσκονται κατὰ τὰς περιστάσεις, χειραγωγημένοι ἀπὸ μίαν κατάστασιν γειτονικὴν πρὸς τὴν κτηνωδίαν, ἢ ἀνεβασμένοι χωρὶς μέτρον εἰς πνευματικὸν κόσμους.

Ἀπὸ τὰς δύο ἀπολύτους καταστάσεις ἢ ὀλιγώτερον φυσικὴ εἰς τὸν ἀνθρώπον εἶνε βεβαίως ἢ πνευματικὴ κατάστασις. Μία κάποια

δόσις εὐφυίας προκαλεῖ εἰς τὸ ἀνθρώπινον κτῆνος μίαν παράδοξον μέθην· ἀρχίζει νὰ νομίζει τὸν ἑαυτὸν του κατὰ τι ἄλλο παρ' ὅ, τι πραγματικῶς εἶνε· νομίζει, ὅτι ἐκλήθη νὰ περάσῃ μίαν ζωὴν ἐντελῶς διάφορον ἐκείνης τὴν ὁποίαν τοῦ ὤρισεν ἡ μοῖρά του. Ὁ κ. Ἰούλιος δὲ Γκωλτιέ ὀνομάζει τὴν ἀρρώστεια αὐτὴν τῶν πεπολιτισμένων : *μποβαρουμόν*, κατόπιν τῆς ἡρωίδος τοῦ Φλωμπέρ : *Ἡ κυρία Μποβαρύ*, ἡ ὁποία ἔφθασεν εἰς ἓνα ὀξὺν βαθμὸν. Μικρὰ χωρική, προωρισμένη εἰς μίαν ζωὴν ἐντιμον καὶ ἡρεμον, χωρὶς πάθη, χωρὶς ἐπεισόδια, φαντάζεται μίαν ἡμέραν, ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ρομαντικῶν ἰδεῶν, ὅτι ἡ εὐτυχία εἶνε τὸ ὑψηλὸν ὄνειρον, ὁ ὀρμητικὸς ἔρωας, ἡ ἄταξία, καὶ ἀποθνήσκει θῦμα τοῦ ὄνειροπολήματός της. Σχεδὸν ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ Φλωμπέρ, ὁ Φρειδερίκος τῆς *Education sentimentale* καθὼς καὶ οἱ ἀνθρωπάκοι τοῦ *Bouvard et Pécuchet*, ἔφθασαν εἰς τὸ αὐτὸ κακόν· ἀλλὰ θεραπεύονται, ἐννοοῦν τὴν ἀπάτην των, καὶ εἰς τὸ τέλος ἐπανερχοῦνται εἰς τὴν συνήθη ζωὴν. Τὴν *Ἐμμμαν Μποβαρύ* λοιπὸν πρέπει νὰ λάβωμεν ὡς τύπον αὐτοῦ τοῦ ξεχωριστοῦ παραλογισμοῦ. Ἡ λέξις *μποβαρουμόν* εἶνε ἄλλως τε ἀπὸ τὰς πλείον ἐπιτυχεῖς, καὶ εἶνε φανερόν ὅτι θὰ μείνῃ καὶ θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν γλῶσσαν, τῆς ὁποίας θὰ συμπληρώσῃ ἓνα κενόν.

Καθ' ἐκάστην οἱ ἰατροὶ ἀνακαλύπτουν καὶ νέας ἀσθενείας· τοῦτο σημαίνει, ὅχι ὅτι αἱ ἀσθένειαι εἶνε πραγματικῶς νέαι, ἀλλ' ὅτι δὲν τὰς εἶχαν ἀκόμη ξεχωρίσῃ ἀπὸ τὰς ἄλλας τὰς γνωστὰς ἀσθενείας. Ὁ *μποβαρουμόν* εὐρίσκειται εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν· ὑφίστατο πάντοτε· ἀλλὰ ἐσυγγέετο μὲ διάφορους ἄλλας ψυχικὰς ἀσθενείας, τὴν φιλαυτίαν, τὴν ματαιότητα, τὴν φιλοδοξίαν, τὴν ἀνησυχίαν, τὴν ἀσθένειαν. Ὁλίγον ἀπ' ὅλ' αὐτὰ ὑπάρχει εἰς τὸν *μποβαρουμόν*, ἀλλὰ ἡ φύσις του εἶνε πολὺ ξεχωριστή, ἀφοῦ προϋποθέτει, ὅτι τὸ πρόσωπον, ποῦ κατανατᾷ εἰς αὐτόν, ἀναπτύσσεται πρὸς μίαν διεύθυνσιν ἀπολύτως ἀντίθετον τῆς πραγματικῆς προσωπικότητός του.

Δὲν ὑπάρχει πρόσωπον τὸ ὁποῖον—πολὺ ἢ ὀλίγον—νὰ μὴν ἔφθασεν εἰς τὸν *μποβαρουμόν*, τὸ ὁποῖον νὰ κάμῃ ἀκριβῶς τὸ ἐπάγγελμα, διὰ τὸ ὁποῖον ἔχει τὴν μεγαλυτέραν ἱκανότητα. Χωρὶς αὐτό, ὁ κόσμος θὰ ἦτο ὀλιγώτερον γεμάτος ἀπὸ ψεύτικες εὐφυεῖς, ψεύτικα ταλέντα, ψεύτικα πάθη. Ἀλλὰ ἡ ἀρρώστεια αὐτὴ εἶνε τοῦλάχιστον μία ἀρχὴ κινήσεως· ὠθοῦμενοι ἀπὸ τὰ ὄνειροπολήματά των πολλοὶ ἀνθρώποι κινοῦνται εἰς τὴν ζωὴν· ἂν ἦσαν ἐντελῶς ὑγιεῖς θὰ ἔμεναν ἀκίνητοι εἰς τὴ γωνιά τους. Συμβαίνει μάλιστα ὥστε ὁ *μποβαρουμόν* νὰ ἐπιτυγχάνῃ καὶ ἓνας ἀνθρώπος, ὁ ὁποῖος θέλει μετ' ἐπιμονῆς νὰ ἐξασκήσῃ ἓνα ἐπάγγελμα, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἦτο πλασμένος, γίνε-ται ὁ κύριος τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ. Ἐνα *μποβαρουμόν* αὐτοῦ τοῦ εἶδους ὁ κ. Ἰούλιος δὲ Γκωλτιέ ἐπίστευσε, ὅτι ἀνεκάλυψεν εἰς τοὺς Γκονκούρ. Βασιζόμενος ἐπὶ τῶν δηλώσεων μάλιστα τῆς *Ἐφημερίδος* των, τοὺς ἀποδεικνύει ἀποκτῶντας τὸ ὕφος τοῦ γράφειν κατόπιν τρομερᾶς ἐργασίας, κατόπιν συγκεντρώσεως μακρᾶς ἐργασίας, ἡ ὁποία τοὺς ἐξήντλει, ὅπως γυμνάσια μεγάλα, διὰ τὰ ὁποία κατεσπατά-

λησαν τὴν δύναμιν των. Βεβαίως, ἂν ἦσαν προικισμένοι μὲ μίαν ἀπὸ τὰς ἀπαραίτητους ιδιότητας τοῦ συγγραφέως, τὴν δύναμιν τοῦ βλέπειν, τοῦ παρατηρεῖν τὴν ζωὴν, δὲν κατεῖχον παρὰ εἰς βαθμὸν πολὺ ἐλάχιστον, τὸ ἄλλο ἀπαραίτητον δῶρον : τὸ ἀτομικὸν ὕφος. «Για μένα, γράφει ὁ Ἐδμόνδος δὲ Γκονκούρ, ὁ ἀδελφός μου εἶνε νεκρὸς διὰ τὴν ἐργασίαν, καὶ πρὸ πάντων διὰ τὸ κατέργασμα τῆς μορφῆς, διὰ τὸ σμίλευμα τῆς φράσεως». Ἄν αὐτὸ ἀληθεύῃ, εἶνε φοβερόν. Ἄλλαι τελίδες τῆς αὐτῆς *Ἐφημερίδος* μᾶς δείχνουν τοὺς δύο ἀδελφοὺς, εἰς ἓνα εἶδος τρέλλας τοῦ ὕφους, ἀνὰ προκαλοῦν τὴν ἀϋπνίαν, διὰ νὰ ἔχουν τὴν εὐτυχίαν τῶν νυχτερινῶν πυρετῶν» ἢ ἀνὰ προσπαθοῦν νὰ σπᾶσουν διὰ μιᾶς συγκεντρώσεως, ὅλας τὰς χορδὰς τοῦ ἐγκεφάλου των». Σκέπτομαι, ὅτι ἡ τακτικὴ καὶ σωστὴ ἐργασία διακρίνεται ἀπὸ τοῦτο : ὅτι ἐκτελεῖται εὐθύμως καὶ χωρὶς κούρασιν. Ὅταν ἡ κούρασις ἀναφρῆ σῆμα ὅτι ὑπάρχει ὑπερπλήρωσις.

Ὁ *μποβαρουμόν* δύναται λοιπὸν, ὅταν ὁ ἀνθρώπος εἶνε προικισμένος μὲ ἰσχυρὰν θέλησιν νὰ ἔχῃ ἀποτελέσματα αὐτοφουῶς ἐνεργείας. Ὅταν συμβαίνει τοῦτο, εἶνε δύσκολον νὰ εἰπῇ κανεὶς ἂν ἡ ἔμπνευσις εἶνε ἀληθινή ἢ πλαστή. Ἐν γένει δὲν εἰξεύρει κανεὶς τί θὰ εἰμποποῦσε νὰ κάμῃ ἓνας ἀνθρώπος διὰ νὰ ἐκπληρώσῃ ὅ, τι τοῦ ὤρισεν ἡ τύχη του· διὰ νὰ νομίσῃ τὸν ἑαυτὸν του κανεὶς ἄλλο παρ' ὅ, τι εἶνε θὰ ἐχρειάζετο νὰ εἶνε ἓνα πρᾶγμα ὠρισμένον, ἐνῶ ὁ ἀνθρώπος ζῆ μέσα εἰς μίαν διαρκῆ μεταβολήν. Αἱ σκέψεις αὐταί, τὰς ὁποίας ὁ κ. Ἰούλιος δὲ Γκωλτιέ δὲν παρέλειψε νὰ κάμῃ, τὸν ὠδήγησαν εἰς τὸ νὰ θεωρῇ τὸν *μποβαρουμόν*—τοῦλάχιστον ἐν τῇ ἀρχῇ του—ὡς μίαν ἀπὸ τὰς αἰτίας τῆς ἐξελίξεως τῆς ἐξελίξεως καὶ ὡς ἐν, ἀπὸ τὰ ἐλατῆρια αὐτῆς ταύτης τῆς ἐξελίξεως¹.

Ὁ κ. Ἰούλιος δὲ Γκωλτιέ μὲ μίαν θαυμασίαν λογικὴν ἀκριβείαν, ἔφερε, ἐναντίον τοῦ φιλοσοφικοῦ του συστήματος, ἀντιρρήσεις, τὰς ὁποίας πιθανὸν νὰ μὴ παραδέχεται, καὶ τῶν ὁποίων τὸ κύριον ἀποτέλεσμα θὰ εἶνε ν' αὐξήσῃ τὸν θαυμασμόν τῶν ἀναγνωστῶν του διὰ τὴν σαφήνειαν τῆς σκέψεώς του καὶ τὴν τολμηρὰν τεχνοτροπίαν τοῦ φιλοσοφικοῦ του πνεύματος.

(Remy de Gourmont)

Μετάφρασις.

Λίμυθλις Κούρτελν.

¹ Ὁ κ. Ἰούλιος δὲ Γκωλτιέ ἐδημοσίευσεν τρία ἔργα : Ἐπὶ τὸν Κάρτιον εἰς τὸν Νίτσε.—Ὁ Μποβαρουμόν.—Ὁ Παγκόσμιος Μῦθος.

Κ. Σ. ΓΟΥΝΑΡΗ

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΘΡΥΛΟΥΣ

Η ΕΡΜΑ

τῷ φιλιτάτῳ Ἰωάν. Νικολοπούλῳ

1

Τὸν ἔρωτά της ἔμαθεν ὁ Ῥήγας—
Τὴν εἶχε μιὰ, πολυάκριβη τὴν Ἔρμα—
αὐτὴν καὶ τ' ἀρχοντόπουλο φωνάζει
καὶ τοὺς μιλεῖ ἔς τὰ πόδια του πεσμένους.

—Μιὰ κόρη εἶχα πλοῦτο μου καὶ δόξα,
γλυκειὰν ἀπαντοχὴ ἔς τὰ γηρατειά μου,
καὶ τώρα ; . . . μὰ ἡ ἀγάπη μου εἶναι τόση,
ποτέ δὲν θ' ἀρνηθῶ τὸ θελημά της !

Κουφὰ ἀπὸ μένα σ' ἀγαποῦσε, ὦ νέε,
ποῦναι ἀπὸ μέρη μακρονὰ καὶ ξένα . . .
Πάρε ὅ,τι ἔχω, καὶ τῶν θησαυρῶν μου
τὸν θησαυρὸ μαζὶ σου ! . . . Φύλαξέ τον
σὰν τ' οὐρανοῦ ἱερὴ κληρονομία . . .
ἀλλέως, τρέμε τὴν ἐκδίκησί μου !

Σὺ Ἔρμα, ἂν ἐγέλασες ἐμένα,
αὐτὸν ποτέ μὴ τὸν γελάσης !
αὐτὸν ποτέ ποτέ μὴ τὸν ἀφήσης !

—Δὲν ἔχουν δύναμι τὰ χιόνια
τῆ μόνῃ ἀγάπῃ μου νὰ σβήσουν . . .

2

Κλείνουν τρεῖς χρόνοι τ' ἀρχοντόπουλό της
ἔχραρχε τὰ νιάτα της τὰ πλούτη
καὶ τὴν ἀφήνει μόνῃ ἐκεῖ ἔς τὰ ξένα,
ἐχλώμασε, ἐμαράθηκε, πεθαίνει.

3

Τρεῖς νύκτες ξέφαντῶνουν καὶ μεθοῦνε,
κερὰ καὶ πολυκάνδηλα σκορπίζουν
ἔς τὰ κίτρινά των πρόσωπα τὸ χρῶμα
τῆς λάμπεώς των . . . γύρω βελουδένοι
οἱ θόλοι σὰν οὐράνια κνανίζουν . . .
ἔς τοὺς θρόνους ἀξιώματα καὶ κάλλη
ἕνα τραπέζι ἀπέραντο στολίζουν.

Ἐξω χειμῶνας κ' ἡσυχία τάφου
ποῦ κρύβει πεθαμένες τόσες λύπες . . .
Τρεῖς ὥρες τοῦ μεσονυκτίου φεύγουν
καὶ θραύονται κιάνοίγονται ἢ πόρτες
καὶ μπαίνουν χλοισμένοι σιραιῶτες !

Ὁ Ῥήγας . . . πού ἔς τὸ κράνος του τριγύρω
ἄσπρα κατὰσπρα πέφταν τὰ μαλλιά του,
μαύρη φωτιά ἔς τὰ μάτια του τὰ μαῦρα . . .
μαύρην ὀδύνη κρύβει ὁ χρυσὸς θώραξ . . .
ἀρπάζει τ' ἀρχοντόπουλο, τὸ σέρνει
ἔξω ἔς τὴν πύλη ποῦησαν σκοτωμένοι
ἄλλοι οἱ φρουροί, τὸ δένει ἔς τ' ἄλογό του
κιάθτος πεζός, ἐχάθησαν ἔς τὰ χιόνια
πού λευκοσαβαῖώνανε τὴν πλάσι,
ποῦ κρυβε πεθαμένες τόσες λύπες.

4

—Ἔρμα μου, ἐδῶ ἔς τὸν τάφο σου
πού ἡ ξενητεία ἄλλος τάφος
τὸν ζώνει, μέσ' ἔς τὴν ἔρημη
γωνιά σου αὐτὴν πού δέρνει
κρύος χειμῶνας κιάγρια
ἢ ἀδικία, ἦλθα
γὰ νὰ σ' ἐκδικηθῶ !

Ἐγὼ εἶμ' ὁ πατέρας σου,
μ' ἀκούς πολυακριβὴ μου ;
βλέπεις τὸν πλάνο πού ἄρπαξα
ἀπ' τὰ ὄργια ; ἐμπρός σου
σταλὰ σταλὰ τὸ αἷμά του
τὰ χιόνια ἐδῶ θὰ βάψῃ
γὰ νὰ σ' ἐκδικηθῶ !

—Μὴ μὴ ! πατέρα μου λυπήσον,
μὴ μὴ ! τὸν πόνο μου θ' ἀξήσης·
δὲν ἔχουν δύναμι τὰ πάθη
τῆ μόνῃ ἀγάπῃ μου νὰ σβήσουν . . .

Κωνστ. Σ. Γούναρης

ΑΝΔΡΕΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

Ο ΠΑΠΑ-ΔΙΑΟΛΟΣ*

ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ
ΔΙΗΓΗΜΕΝΗ ΑΠΟ ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΙΔΙΑΝ

Ἐκεῖνος ὅπου μ' ἐζωγράφητε ἦτον ἓνας τεχνίτης μᾶλλον ἄτεχνος. Μ' ἔκαμε καθισμένη μετὰ τὸ παιδί μου στὰ γόνατά μου· καὶ τοῦ παιδιοῦ μου τοῦ ἐφόρεσε παπούτσια κόκκινα.....μετὰ τοῦτο δὲν ἐνδιαφέρουσε.

Κοιμημένη ἀπὸ πολλοὺς χρόνους πρῶτα, στὸ σπήτι ἐνὸς χωριάτη, ἤμουνα ἐκεῖ πολὺ εὐχριστημένη· ἐπειδὴ καὶ τὸ καντήλι μου εἶχα πάντα ἀναμένο, καὶ τὸ λιβάνισμά μου κάθε σαββάτο ἐλάβαινα, καὶ ὁ μεγάλος ἀγιασμός κάθε τόσο ἀπὸ τὸν ἐφημέριο τοῦ χωριοῦ δὲν μοῦ ἔλειπε.

Στὴν οἰκογένειαν ἐκείνην, ἐχτὸς ἐνὸς μόνου, ἦσαν ὅλοι φοβόθεις καὶ καλοὶ ἄνθρωποι. Ἐνὸς μόνου, λέγω, ἐπειδὴ ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ χωριάτη ἦτον εἰς τὸ ἄκρον διεφθαρμένος.

Ὁ νέος ἐκεῖνος, ἄνθρωπος τότε πλέον 35 χρόνων ἡλικίας, ἀφοῦ ἔλαβε διάφορες φυλάξεις διὰ κλεψιάς, καὶ διαπληκτισμοὺς εἰς τὴν ταβέρνα, χαρτοπαίζοντας καὶ μεθοκοπῶντας, καὶ ἀνίκανος διὰ πᾶσαν ἐργασίαν, ἐσχέδιασε νὰ γένη παπᾶς· ἐννοεῖται δὲ ὅτι ὁ Δεσπότης μας τὸν εὐλόγησε, καὶ τοῦ ἔδωσε τὴν ἄδεια νὰ καταχράται τὰ θεῖα, καθὼς ἐκαταχράσθηκε καὶ τ' ἀνθρώπινα.

Μιά φορὰ παπᾶς, τοῦ ἐχρειαζότουσε καὶ ἐνορία· ἄλλοιως, ἤθελ' εἶνε ἄσκοπη ἡ παπαδοσύνη τοῦ Παπᾶ-Διαόλου. (Ἔτσι τὸν εἶπανε οἱ φίλοι του στὸ χωριό, ὅταν τὸν εἶδανε ῥασοφόρο). Ἀλλὰ ἡ ἐνορία, διὰ πνευματικᾶς αἰτίας, ἦτον δύσκολη δι' αὐτόν. Ποιὸς τὸν ἤθελε σπήτι του!.....

Μιά μέρα τοῦ ἀπελπισμένος ἔστεκε κ' ἐσκεπτότουνα ἂν τὸν ἐσύμφερνε νὰ ρίξη τὰ ῥάσα, καὶ ν' ἀνοιξῆ μακελιὸ στὸ χωριό μας, ἐκύτταζε σ' ἐμέ, καὶ με φρίκη μου τὸν ἄκουσα νὰ μουρμουρίσῃ.—«Καὶ σύ, Παναγία, πῶκαψες τόσο λάδι τοῦ σπητιοῦ μου, χωρὶς ποτὲ νὰ ἰδοῦμε ἀπὸ σὲ καμμίαν ὠφέλεια, δὲν ἔκανες κἄνε τῶρα τὸ θαῦμα νὰ μῶβρης ἐκκλησιὰ καὶ διάφορο;

Ἔμειν' ἔπειτα τόσην ὥρα καὶ μ' ἐκύτταζε ἄσειστος μ' ἓνα βλέμμα ἀποτρόπαιο, καὶ σὰ νὰ ἐσχέδιαζε κακὸ στὸ νοῦ του! Εὐθύς ἔπειτα σὰ ν' ἀποφάσιζε τὸ κακούργημά του, ἐσηκώθηκε, μ' ἐξεκρέμασε ἀπὸ

* Ἀπὸ τὸ ἀνέκδοτον ἔργον του «Ἦθη ἔθιμα καὶ δοξασίαι τῆς Κεφαλονιάς».

τὸ καρφί μου, μ' ἔβαλε ἀποκάτου στὰ ῥάσα του, ἐπῆρε καὶ τὴν κοῦπα τοῦ καντηλιοῦ κρυφὰ κ' ἐκείνη, μᾶς ἐπῆγε σ' ἓνα του χωράφι κοντὰ στὸ σπήτι του, μ' ἔβαλ' ἐμέ μέσα σ' ἓνα βᾶτο, καὶ μοῦ ἄναψε το καντήλι ἐκεῖνο· τὸ ὅποιο κρυφὰ ἐγνοιαζότουσε, καὶ ἀκολούθως διὰ πολλὰ ἡμερόνυχτα ἐκιστότουσε πάντα ἐμπρὸς μου.

Ὅταν ἡ γραία μάνα του ἀποζήτησε τὴν Παναγία τῆς, τὴν συντρόφισσα τῆς ὅλης ζωῆς τῆς, ὁ παπᾶς ἐκαμώθηκε πῶς δὲν ἤξερε τίποτα! καὶ μόνον ἔλεγε: «Ἡ Παναγία μας ἔφυγε!»

Ἐπέρασα κάποσα ἡμερόνυχτα σ' ἐκείνην τὴν ἔχθεση, ὅπου ἔλαβα ἐπίσκεψες πολλῆς, ἀπὸ σαλαβρίγια, ἀπὸ σακουδες, καὶ ἀπὸ ἄλλα ζούπαστρα. Μὰ τέλος—πάντων οἱ χωριανοὶ ἀπεικάσανε τὸ φῶς τοῦ βᾶτου· καὶ οἱ μπιστικοί, περίεργοι νὰ ἰδοῦνε τί ἦτανε, ἤλθανε μιὰ νυχτιὰ εἰς τὸ φῶς μου.

Ὁ θαυμασμός καὶ ὁ τρόμος τῶν ἀπλοϊκῶν ἐκείνων ἀνθρώπων μοῦ ἔκαμε πονόκαρδο. Οἱ δύστυχοι! ἐνομίσανε νὰ βλέπουνε θαῦμα! Ἐτραβηχθήκανε ἔντρομοι, κ' ἐτρέξανε στοῦ παπᾶ τὸ σπήτι, νομίζοντας πῶς ὁ παπᾶς δὲν ἤξερε τίποτε. Πραγματικῶς ὁ Παπᾶ-Διαόλος ἐκαμώθηκε νὰ μὴν ξέρῃ τίποτε. Ἦλθ' εὐθύς ἐπὶ τόπου· εἶδε τάχα τὸ θαῦμα· ἔβγαλε τὸ καλυμαῦχι του· ἐγονάτισε μετὰ μεγάλην ὑποκρισίαν καὶ εἶπε—«Ἡ Κυρά μου τοῦ ἔφυγε ἀπὸ τὸ πατρικὸ μου σπήτι, καὶ ἦλθ' ἐδῶ φέρουσα καὶ τὸ καντήλι τῆς, δηλοῖ μὲ τοῦτο ἐμφανέστατα ὅτι θέλει ἐκκλησιὰ ἔδεπα. Χριστιανοί, νὰ γίνῃ τὸ θέλημα τῆς Θεοτόκου».

Ἐκεῖ τὸτ' ἐπώθηκε νὰ με σηκώσουνε, καὶ νὰ με πᾶνε στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ χωριοῦ ἕως ὅτου νὰ γίνῃ ἓνα ἐρμολῆσι, προσκυνητήρι μου.

Ὁ παπᾶς ἐφάνηκε νὰ ἐσυγκατένευε στὴν ἐκφρασμένη γνώμη τῶν χωρικῶν, καὶ ἦλθε μάλιστα κ' ἐπίασε ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, ἐνῶ ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἄλλος χωρικός εἶχε πιάσει διὰ νὰ με σηκώσουνε. Ἀλλ' ὦ τοῦ θαύματος! δὲν ἐσηκωνόμουνα! Ἦμουνα γιὰ τὸ χωριάτη σὰν καρφωμένη στὸ κάθισμά μου. Ὁ χωριάτης δὲν εἰμπόρει νὰ με σηκώσῃ!—«Θαῦμα! ἐφώναξε ὁ παπᾶς, θαῦμα!» ὅπου ἀντὶ νὰ με σηκῶνῃ, μ' ἐστίβαζ' ἐξεναντίας κρυφὰ μετὰ ὅλη του τὴ δύναμη, διὰ νὰ μὴ μπορῇ ὁ χωριάτης νὰ με σηκώσῃ.

Εἰς τὴν φανέρωση τοῦ θαύματος τούτου, οἱ μπιστικοί, καὶ ὅσοι ἄλλοι ἐκεῖ παρόντες, ἐγονάτισαν ἐμπρὸς μου, κ' ἐπροσκυνήσανε. Τὴν ἀκόλουθην αὐγὴ, τὸ θαῦμα ἦτον ἡ ὁμιλία τοῦ χωριοῦ ὅλου, καὶ οἱ χωρικοὶ ἐφανατίζοντο ὑπὲρ τῆς εἰκόνας, τῆς ὁποίας τότε πλέον ἔπρεπε νὰ γένη ἐρμολῆσι ἔδεκει, διὰ νὰ γένη τὸ νομιζόμενον θέλημά μου· ἐπειδὴ μοῦ ἐβλέπανε θαυματουργικὴν ἠμπόρεσιν, καὶ μ' ἐλέγανε ἰσοδύναμην μετὰ ἄλλες Παναγιῆς πολὺ θαυματουργῆς καὶ μεγαλοδύναμες.

Μὰ ἓνα ἐρμολῆσι καθὼς τὸ ἐννοοῦσκανε οἱ χωρικοί, γιὰ μόνον προσκυνητήρι, δὲν ἐμπαινε στὴν ἰδέα τοῦ παπᾶ μου, ὁ ὁποῖος εἶχε σχεδιάσει μετὰ τὸ νοῦ του ἐκκλησιὰ μεγάλη, μετὰ συχναστάς, μετὰ θαῦματα, μετὰ πανηγύρια, καὶ μετὰ ὠφέλειες. Ὁ παπᾶς ἤθελ' ἐμπόριο, ἤθελε μα-

γαζί, εις τὸ ὅποιο νὰ πουλῆ λάδι ἀπὸ τὸ καντηλι μου, καὶ προστασία ἰδικαίτερη δική μου στοὺς ξενιτεμένους, καὶ στοὺς ἀρρώστους τῶν γυναικούλων. Τοῦ παπᾶ τοῦ ἐχρειαζότουνα ἓνα εἶδος Κεχρονηϊότισας, Δραπανιότισας, Παλαιόχτιστης, Τηνηϊότισας· ἓνα τέτοιο τοῦ ἐχρειαζότουνα τοῦ παπᾶ-Διαόλου.

Γιὰ ἓνα τέτοιο, βέβαια, τὸ χωριὸ δὲν ἔφτανε γιὰ τὰ ἔξοδα καὶ ἔπρεπε καὶ ἡ κοντακιανὴ χώρα νὰ φορολογηθῆ κα' ἐκείνη. Ἔτσι, ἀνάγκη πᾶσα νὰν τὸ μάθη καὶ ἡ χώρα, καὶ νὰ φανατισθοῦν ἡ γυναικούλες τῆς χώρας.

Ὁ παπα-Διάολος ἤξερε τὸν τρόπο. Ὁ φανατισμὸς εἶναι κολητικός· κα' ἔφθανε διὰ νὰ διαδοθῆ καὶ στὴ χώρα, νὰ κατεβοῦνε κάτω ἡ χωριάτισες ἡ πλέα φανατικές, νὰ πᾶνε ναῦρουν τὲς γυναικούλες εἰς τ' ἀρχοντόσπητα, νὰν τοὺς διηγηθοῦν τὰ θαυμάσια καὶ νὰν τοὺς ἐμπνεύσουνε τὸ φανατισμὸ τους.

Προγματικῶς, γενόμενο τοῦτο, τὰ βρακικὰ ἀκολούθησανε τὴ βελέσια, κα' ἔτρεγανε στὸ χωριὸ μὲ προσφορὰς καὶ μὲ τάμματα διάφορα, κερὶ, λάδι, βεριέτες, βέρες, δαχτυλίδια, καὶ τὰ παρόμοια.

Μὰ τότες οἱ χωριανοὶ βλέποντες τὴν δημόσιαν εὐλάβειαν τόσο προσοδοφόρα, καὶ γνωρίζοντας τὴν διαγωγὴν τοῦ παπα-Διαόλου μᾶλλον ὑποπτην, ἐζητήσανε ἀπὸ αὐτὸν τὴν παρακατάθεσιν τοῦ πλούτου ἐκείνου στὰ χέρια τους. Ἀλλ' αὐτὸς ἐξεγέρθη ἐναντίον τους, λέγοντας ὅτι ἡ Παναχία ἡ θαυματουργὴ εἶναι χιτῆμα του, εἶναι πρᾶγμα ἴδικό του, καὶ ὅτι ἀκολούθως ἴδιοί του εἶναι καὶ οἱ κερποὶ τοῦ χιτῆματός του ἐκείνου! Ὁ παπα-Διάολος συντροφεύοντας τὲς νόμιμες τοῦτες ἀξιώσες του μὲ γροθιὰς ἀνδρίστικες, ἐκατόρθωσε ν' ἀνγνωρισθῆ τὸ δικαίωμά του, καὶ νὰ μὲνη αὐτὸς μόνος κύριος τοῦ παναγιακοῦ πλούτου.

Ἐν τοσοῦτῳ ἡ φήμη μου, ποῦ εἶχε διασπαρῆ στὴν ἐπαρχίαν ὅλην, καὶ ἡ φήμη τοῦ παπᾶ ἰδιοχτήτη μου ποῦ ἐμεγάλωνε μαζὺ μὲ τὴν ἐδική μου, ὡς ἀκόμη καὶ κλίποιες πολιτικὲς λεγόμενες ραδιοουργίες, ἐπαρκείνθησανε τὸν Ἀρχιερέα τοῦ νομοῦ, καίτοι γνωρίζοντας τὴ διαγωγὴν τοῦ παπᾶ μου, νὰν τὸν ὑψώσῃ εἰς Ἀρχιμανδρίτην τῆς Ἐκκλησίας, καὶ πνευματικὸν πατέρα τοῦ ποιμνίου.

Ὁ καυμένος! Δὲν ἔφθασε νὰ ἡχαρῆ οὔτε τὸ ἓνα, οὔτε τὸ ἄλλο. Μία λογομαχία στὴν ταβέρνα μ' ἓνα παιδί ποῦ τοῦ ἐκατηγοροῦσε ἀθέμιτες σχέσεις μὲ τὲς γειτόνισες, ἐτελείωσε μὲ δύο μαχαιριὰς ὅπου ὁ δέσποτας ἔδωσε τοῦ παιδιοῦ στὴν κοιλιά, καὶ τὸ ἄφησε λείψανο.

Οἱ χωριανοὶ τότες ἐπιάσανε τὸν παπᾶ, τὸν ἐδέσανε, τὸν ἐκατεβάσανε στὴν χώρα, τὸν ἐπαράδωσανε στὰ χέρια τῆς Δικαιοσύνης, καὶ ὁ παπᾶς μου ἐκαταδικάστηκε δεκμπέντε χρόνους φυλάκιση.

Μὲ τὸ δυστύχημα τοῦ παπᾶ μου ἐγὼ ἔμεινα διαθήσημη. Οἱ χωρικοὶ ἐκάμνε συμβούλιον, καὶ ἀποφασίσθηκε νὰ μὲ πάρουνε στὴν ἐκκλησιὰ τοῦ χωριοῦ. Ἦλθανε λοιπὸν μετὰ φανῶν καὶ λαμπάδων, καὶ, ἐν πλήρει ἐκκλησιαστικῇ παρατάξει, μ' ἐπήρανε καὶ μ' ἐφέρανε στὴν

ἐκκλησιὰ, καὶ μ' ἐθέσανε σ' ἓνα θρόνον ἐπιταυτοῦ φτιασμένονε γιὰ Παναγίες.

Τὸ ὁμολογῶ — Βαλμένη σὲ θρόνον, καὶ ὑψωμένη εἰς θεότητα, ἀρχισα νὰ ἀλαζονεύομαι. Ἀλλ' ὅταν ἐθυμόμουνα πῶς ἤμουνα ἐνταυτῷ καὶ ἰδιοχτήσια τὸ φρόνημά μου ἐκατάπεφτε, κα' ἐμκταγενοῦμουνα χρώματα καὶ ταῦλα

Ἐκεὶ τότες ἀρχίσανε τὰ θαύματά μου μὲ ταχτικὸ, κανονικὸ βᾶδισμα. Ὅποιας μάνας ἐγιατρευότουνα τὸ παιδί της, ἐγὼ τὸ ἐγιᾶτρευα· καὶ ὅποιας τῆς ἐπέθαινε τὸ παιδί της, ὁ γιατρὸς τὸ ἐσκότωνα. Ἔτσι, τὸ ἔργον μου καθὼς βλέπετε ἐγενότουνα ἐν ἀσφαλείᾳ, καὶ χωρὶς φόβου χρεωκοπίας: ἐπειδὴ οἱ γιατροὶ εἶχανε τοὺς χαμούς καὶ ἐγὼ τὰ κέρδη.

Ὁ νέος μου ἰδιοχτήτης, ὁ ἐφημέριος τῆς ἐκκλησιαῆς ἐκείνης, μὲ ἔζωσε μὲ μία ζώνην μεταξωτῆ, ἡ ὁποία δὲν ἄργησε νὰ γιομίσῃ ἀπὸ τὰ λεγόμενα θροπάρια· δηλαδὴ φύλλα ἀσημένια, καὶ κάποτε καὶ χρυσὰ, μὲ ἀπάνου τους ἱστορισμένο τὸ μῆρος τοῦ σώματος τοῦ παιδιοῦ ποῦ ἐλέγανε πῶς ἐγιᾶτρεψα.

Ἐκανα καὶ ἄλλα θαύματα ἀκόμη, ποῦ πρέπει νὰν τὸ πιστέψω πῶς τὰ ἔκανα, ἐπειδὴ ὅλοι τὸ ἐλέγανε. Βέβαια, δὲν ἔφερνα σκιάβους ἀπὸ τὴν Μπαρμπαριά, καθὼς τοὺς ἔφερνε ἡ Κεχρονηϊότισα· δὲν ἔδρωνα, καθὼς ἔδρωνε ἡ Παλαιόχτιστη· δὲν ἔρριγνα συμπάρα καθὼς τὰ ρίχνει ἡ Δραπανιότισα· μὰ ὅλοι τὸ λένε πῶς τὸ λάδι τοῦ καντηλιοῦ μου ἐπροφύλακε τοὺς πιστοὺς ἀπὸ ὅλα τὰ ἐνάντια, καὶ τοὺς ἐγιᾶτρευε πολλὰς ἀρρώστιες. Καὶ ἂν ἦναι ἀλήθεια πῶς τοὺς ἐλύτρωνα τοὺς ἄνδρες τους ἀπὸ κάθε κίνδυνον, μὰ τὴν ἀλήθειαν ποῦ δὲν ἔκανα ἴλιγο.

Ἐχρειαζότουνα ὁμῶς νὰ κανονισθοῦν καὶ ἡ τεχνικὲς ὠφέλειες ὅπου ἔπρεπε νὰ δίνω στὴν ἐκκλησιὰ· ἐπειδὴ αἱ οἱ σκύλοι μὴ γενιά», καὶ, μὲ τὸ ν' ἀλλάξω ἰδιοχτήτες, δὲν ἀλλάξα διόλου πράμματα. Ἀκολούθως ἀποφασίστηκε ὅτι, καθέχρονον ἤθελε γένεται πανηγύρι, διὰ νὰ πανηγυρίζονται τὰ χρονοστροφία τῆς εὐρέσεώς μου στὸ Βάτο. Τὸ πανηγύρι νὰ προηγῆται ἀπὸ μοληνύχτι· ὅταν ὅπου τὰ μοληνύχτια τραβοῦνε κόσμον, καὶ φέρνουνε διάφορον. Νὰ γένεται καὶ ἄλλο σχεδόν—πανηγύρι εἰς ἀνάμνησιν τῆς μετακομίσεώς μου εἰς τὴν ἐκκλησιὰ.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο δὲν ἐδικούσανε· καὶ ἡ σύστασις μίξ ταχτικῆς κασελέτας εὐρέθηκε ὠφέλημη. Μία κασελέτα ἡ ὁποία νὰ γυρίξῃ χώρες καὶ χωριά ἀκολουθημένη ἀπὸ δεῦτερον ἄλλον ἀνθρώπον, ὅστις ἤθελε βραστῆ λάτινον ἀγγεῖον διὰ λάδι, καὶ σακκὶ διὰ βραμπάκι· τὸ ὅλον, διὰ τὴν Παναγίαν τοῦ Βάτου. Ἔτσι μὲ ὀνομάσανε.

Τοῦτα καὶ ἄλλα τέτοια ἐγίνηκαν, διὰ τὰ ὅποια ὅλα, ἡ δουλειὰς μας ἐπροοδέψανε, καὶ εὐτυχούσαμε τόσο, ποῦ, ἡ ἔως τότε ἄλλες φημισμένες θαυματουργὲς Παναγίες ἀρχίσανε νὰ ξεπέφτουνε καὶ νὰ μὲ ζηλεύουνε. Τῆς Κεχρονηϊότισας τῆς ὀλιγοστέψαν· οἱ συχασταὶ της· στὴ Δραπανιότισα δὲν ἐπηαίνανε πλέον παρὰ ἡ γυναικούλες ἀπὸ τὸ Ληξοῦρι· καὶ ἡ Παλαιόχτιστη, ἐξακολουθοῦσε πάντα νὰ ἰδρώνη,

μὰ ἰδρώνε τοῦ κάκου· κανεὶς δὲν τὸν ἐγνοίαζε γιὰ τὸν ἰδρωτὰ της. Ἐγὼ τότες εἶχα ὅλη τὴν τράβηξη!

Ἐντοσοῦτῳ ἐσημῶνανε καὶ τὰ χρονοστρόφια τῆς εὐρέσεώς μου στὸ Βάτο — Δεκαπέντε ἡμέρες πρωτῆτερα

Ἡ καμπάνες μανιομένες
Ἐκαναν ἴσα λυσσιασμένες,

δίνοντας ἔτσι δεξιά· ζερβά καὶ ὀλοῦθε, τὴν ἀγγελία τῆς εορτῆς μου.

Ἡ καμπάνες ἐσταθήκανε πάντα, γιὰ τοὺς παπάδες, ἐκεῖνο ποῦ γιὰ τοὺς ἀγνώριστους συγγραφεῖς εἶναι τὰ réclames στὲς ἐφημερίδες· γιὰ τὰ βρομόπαιδα τοῦ δρόμου, ἡ μεγαλύτερή τους διασκεδάση· καὶ γιὰ τὴν κοινωνία, τὸ φρικωδέστερό της μαρτύριο.

Μὰ, ἤλθε τέλος — πάντων καὶ ἡ παραμονή· κ' ἐκείνην τὴν νυχτιὰ εἶχα ἕνα ἀπὸ τὰ λαμπρότερα μοληνύχτια. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς προσκυνητάδες μου ἐτρέχανε στοὺς σημοτινοὺς κήπους κουρσεύοντας καὶ λεηλατοῦντες — Πεπονόκηπους, χειμονικόκηπους, συκῆς, καὶ ἕ,τι ἄλλο, τὰ ἑθυσιάζαν ὅλα στὸ πανηγύρι μου· καὶ μ' ἐτιμούσανε κρεμνίζοντας λιθιές, καὶ τσακίζοντας κλάδους.

Ἐξω πάλε στὸ προαύλιό μου, πλῆθος ἄλλοι προσκυνητάδες, ὅπου ἐρρίγχανε τὸ λιθάρι, ἔπαιζαν τσ' ἀμάδες, ἐτραγουδοῦσανε, ἐτρώγαν, ἐπίνκνε· ἀγοράζοντας ἀπὸ τὰ ἐκεῖ στημένα τραπέζια.

Μέσα ἡ πλατεία τῆς ἐκκλησιᾶς ὅλη γεμάτη φιλακόλουθες γυναικοῦλες κάθε εἴδους· ἄλλες καθισμένες εἰς τὰ στασίδια, ἄλλες γερμένες ἀπάνου σὲ παπλώματα, ἄλλες ἀκουμπησμένες σὲ μαξιλάρια, καὶ ἄλλες νὰ δροσίζωνται ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ μὲ λεμονάδες, ὀρτσάδες, χειμωνικά, πεπόνια, καφφέδες, μουστοκούλουρα, στραγάλια, . . . καὶ λοιπὰ ὅμοια.

Ἐκεῖ γερόντισες ὅπου μοῦ ἐδεόντανε νὰ σωφρονήσω τὲς νυφάδες τους. Νυφάδες ὅπου μοῦ ἐδεόντανε νὰ σκάσω τὲς πεθερές τους. Κοπέλες ὅπου ἠθέλανε νὰ τὲς βοηθήσω νὰ λάβουν ἄνδρα· καὶ νέοι ποῦ ἠθέλανε νὰ τοὺς βοηθήσω νὰ ἀπατήσουν κοπέλες!

Ἡ κουβέντες τους καὶ τὰ κρυφόμενά τους ἦταν ὅτι θελητικώτερο. Τὰ ἐρωτικά σημεῖα μεταξὺ συνεννοουμένων ἢ τσιμπιές· ἢ ψευτικες κακοφάνειες· τὰ στριφογονόματα· τὰ πεταχτὰ φιλιὰ· ἢ σκάση τοῦ γριῶνε ἦτον ἕνα πράμμα νεοφάνες διὰ ἐμὲ καὶ διασκεδαστικώτατο, καὶ μ' ἐνασχολοῦσεν ἐξολοκλήρου, ὥστε δὲν ἐπρόσεχα διόλου σ' ἐκεῖνα ποῦ μοῦ ἐλέγανε οἱ ψαλτάδες καὶ οἱ παπάδες. Ἦτανε ἡ πρώτη φορά ποῦ εὐρισκόμουνα σὲ μοληνύχτι· μὰ βέβαια· βέβαια, ἡ Ἀφροδίτη ἤθελε ζηλέψει τὸ μοληνύχτι μου.

Ἦτον ἔπειτ' ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα, ποῦ ὁ πρωτοψάλτης ἐγύρευε καφφέ. Τοῦτο βέβαια εἶναι τὸ ταχτικὸ. Μὰ ὅταν ὁ γαστάλδος τοῦ τὸν ἐπῆε, ὁ πρωτοψάλτης ἤθελε νὰ τοῦ πᾶνε καὶ κουταλάκι. Μὰ, γύρευε· ἐκείνην τὴν ὥρα κουταλάκια! . . . ὁ γαστάλδος ἔβγαλε τὸ φαρτσέτι του καὶ ὁ πρωτοψάλτης δὲν τὸ ἐκαταδέχτηκε. Ὁ καῦμένος

ὁ γαστάλδος ἐπρόσφερε τότε τὸ δάχτυλό του¹ καὶ ὁ πρωτοψάλτης ἐθύμωσε.

Τὴν ἀκόλουθην ἡμέραν εἶχα τὸ πανηγύρι μου, εἰς ὅλην τὴν ἀνάπτυξιν τῆς λαμπρότητός του. Γυναικοῦλες καὶ ἀθροπάκηδες ἀπὸ τῆς χώρας, καὶ ἄλλες ἀπὸ τὰ σημοτινὰ χωριά, ἤλθανε, ἄλλες ἴποδεμένες, καὶ ἄλλες, γιὰ τάμμα, ξεπόλητες, νὰ μὲ προσκυνήσουνε!

Καὶ δὲν ἤλθανε μὲ τὰ χέρια ἀδειανά. Ἡ στρώση τοῦ Θρόνου μου ἐφόρτωσε κερί· λαμπάδες. Τὸ πληθάρι τοῦ παπᾶ μέσα στὸ Ἅγιο-Βῆμα ἐγιόμισε λάδι. Ἡ ζώνη μου ἐγέμισε κ' ἐκεῖνη θροπάρια· καὶ μία νηνούφη μοῦ ἔφερε τάμμα τῆ βέστα της τῆ μεταξωτῆ τῆ νυφικῆς της, καὶ μοῦ τὴν ἐκρέμασε ὀπίσω στὸ θρόνο μου! Ἐλεγε πῶς τῆς ἐλύτρωσα τὸν ἄνδρα της ποῦ ἔπεσε ἀπὸ τῆ σκάλα· καὶ πρέπει νὰ ναι ἀλήθεια, γιὰτί ὅλοι τὸ ἐλέγανε. Ἀπάνου σ' ὅλα, ἐκεῖνο ποῦ περισσότερο μ' εὐχαρίστα, ἦτανε τὰ σταυροκοπήματα καὶ ἡ μετάνοιες ὅπου γυναικοῦλες καὶ ἀθροπάκηδες ἐκάνανε ὀμπρός μου.

Βγαλμένη ἀπὸ ἕνα σπῆτι φτωχικὸ χωριάτικο, καὶ μὲ μίας βαλμένη ἀπάνου σ' ἕνα ὄπνο, καὶ προσκυνημένη ἀπὸ τόσον κόσμο, ἐφούσκωσε κ' ἐμὲ ἢ φαντασία μου, κ' ἐπῆγα νὰ βῶ ἀπὸ τὰ σωστά μου. Τὴν ἔπαθα κ' ἐγὼ καθὼς τὴν παθαίνουνε οἱ πρόστυχοι, ὅταν ὄλο μὲ μίας πλουτίσουνε. Τὸ ὁμολογῶ, ἐκείνην τὴν στιγμήν ἤμουνα μία ἀληθινή parvenue!

Ἄρχισε ἡ ἀκολουθία. Τί ὠραῖο πράμμα! Ἐκεῖνοι οἱ ψαλτάδες τσῆς χώρας! τί τέχνη! τί φωνές! τί μελωδία! οἱ χωρικοὶ τριγύρω τους νὰν τοὺς βαστοῦνε τὸ ἴσο! τί λιθάνια! τί φελόνια! τί πολυκάντηλα! τί σταυροκοπήματα κάθε ποῦ ἐμελετοῦσανε τ' ὄνομά μου! τί τιμές! τί δόξα! τί εὐχαρίστηση! Ἐβάσταξε δύο ὥρες ἡ ἀκολουθία, καὶ δὲ μοῦ ἐφάνηκε νὰ ἐπέρασε ὥρα.

Τὸ πανηγύρι ἔπειτα ἐτέλειωσε μ' ἕνα πλούσιο γεῦμα, ποῦ οἱ ἐπίτροποι τῆς ἐκκλησιᾶς εἶχ' ἐτοιμάσουνε διὰ τοὺς ψάλτες τῆς χώρας, καὶ ἄλλους καλεσμένους παπάδες. Μὰ τοῦτοι οἱ χωραῖτες, ὅταν τοὺς καλέσωμε στὰ χωριά μας, ἔρχονται πεινασμένοι, καὶ πέφτουν ἀπάνου στὰ φαγιά μας ἴσα λύκοι. Ἐτσι καὶ τότες, ἐφάγανε σχεδὸν μόνοι τους ἕνα μεγάλο γουρουνούπουλο γεμισμένο πρέντσα, χῶρια ἀπὸ κοφίσι, μπακαλάδους, ἀλιάδα, καὶ μίαν πλάτη γίδας καθουρδισμένη μὲ κρεμίδια. Κ' ἔπαιαν τόσο κρασί, ποῦ παπάδες καὶ ψάλτες, δὲν εὐρίσκον' ἔπειτα τὴν πόρτα νὰ ἐβγουνε.

Ἦταν ἔτσι τὰ πράμματα, ὅταν κάπως ἐπόθηκε νὰ μὲ βγάλουν ἐξω σὲ λιτανεῖα Οἱ παπάδες τὸ ἀκούσανε μ' εὐχαρίστησή τους, κ' ἐτρέξανε στὴν ἐκκλησιὰ νὰ ντυθοῦνε, καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς ἀκολουθήσανε Ἐκεῖ ὡστόσο ἐψαλλήκανε θροπάρια ξένα διὰ τὴν περιστάση, καὶ μᾶλλον σχετιζόμενα μὲ τὸ συμπόσιο. Ἐπειτ' ἀπὸ τὰ ὅποια, παπάδες καὶ ψαλτάδες τονίζοντας ὅσα τοὺς ἐρχόντανε πουλιὸ πρό-

¹ Ἱστορικὸ τοῦτο.

χειρα, ἐβγήκαν' ἔξω καὶ ἐκάναν τὴ λιτανεία. Ἐμέ . . . ποιὸς τὸ πι-
στεύει; μ' ἔλησμονήσανε στὴν ἐκκλησιά! . . . καὶ μόνον ὅταν ἤτανε
στὴν ἡμισιὰ τῆς περιδείας τους ἀνανοηθήκανε πῶς δὲν μ' εἶχανε,
κ' ἐγυρίσανε καὶ μ' ἐπήσανε! . . . Μὰ ἡ μεθυστοδουλειὰ ἐκείνη δὲν
ἔζημίωστε διόλου τὴ φήμη μου, κ' ἐγὼ ἐξαικολούθησα νὰ κάνω θαύ-
ματα ὅλο τὸ ἴδιο, καὶ νὰ δίνω μεγάλες ὠφέλειες.

Ὁ πρῶτος μου παπᾶς τ' ἄκουε ὅλα τοῦτα στὴ φυλακὴ του
κ' ἐλύσσαζε. Ἐκειὸς νὰ κάμη τόσα γιὰ νὰ μὲ κάμη νὰν τοῦ ξεδου-
λεύω, καὶ ἀφοῦ ἄρχισα νὰ ξεδουλεύω νὰν τὰ χαιρέται ἄλλος τὰ ξε-
δούλι μου; . . . τὰ ξεδούλια τῆς Παναγίας τοῦ σπητιοῦ του! . . . τὰ
προϊόντα τῆς ιδιοχτησίας του! Ἀνυπόφερτο.

Ἐστοχάσθηκε νὰ μιλήσῃ μὲ τὸ βουλευτὴ τῆς περιοχῆς του.
Ἔστειλε καὶ τὸν ἔκραξε. Καὶ σεῖς, λέει, αἱ βουλευτάδες, ὅπου γί-
νεσθε βουλευτάδες μὲ τὴν ψῆφο μας, πρέπει κηρύλας νὰ μᾶς ἤστανε
καὶ κάπως ὠφέλιμοι στὴν περίστασή μας· ἀλλιῶς τί σὰς θέλουμε;
Ἐσὺ τώρα εἶσαι βουλευτής. Ὁ ὑπουργὸς δὲ μπορεῖ νὰ σοῦ πῆ τὸ
ὄχι. Νὰ μοῦ πιτύχῃς τὴ χάρη.

Παπᾶ μου, τοῦ λέει ὁ βουλευτής, δὲν καταλαβαίνεις πῶς ἐσκότω-
σες ἄνθρωπο;

Βουλευτὴ μου, τοῦ λέει ὁ παπᾶς, δὲν καταλαβαίνεις πῶς σέρνω
ψήφους;

Σὲ τοῦτο ὁ βουλευτής ἀκούμπησε τὸ μέτωπό του στὴν παλάμη
του, ἐσκέφθηκε, καὶ . . . Ἄσε, λέει, καὶ βλέπουμε. Ἐγὼ θὰ πάω
τώρα γρήγορα στὰς Ἀθήνας. . . . Θὰ μιλήσω μὲ τὸν ὑπουργό . . .
καὶ ἤσουνε βεβαίως ὅπως, ἀπ', ὅ,τι μπορῶ δὲν θέλει σοῦ λείψω . . .

Πραγματικῶς, — Ἐκεῖνες τὲς ἡμέρες ἐσυγκαλεῖτο ἡ βουλή νὰ
συσκεφθῆ καὶ ν' ἀποφασίσῃ περὶ τῶν μεγάλων συμφερόντων τοῦ ἔθνους.
(ἄλλοίμονο!)

Ἔτσι, ὁ βουλευτής μας μῶλις ἔφθασε στὰς Ἀθήνας, ἔτρεξ' εὐθύς
εἰς τὸν ὑπουργόν τῆς Δικαιοσύνης, καὶ — «Πρέπει, λέει, νὰ γνωρί-
ζῃς κ. ὑπουργέ, ὅτι στὸ δεσποτήριον τῆς Κεφαλονιάς ἀδίκως καὶ ἀνα-
ξιοπρεπῶς τήκεται ἱερομένο πρόσωπον ἀγίου ἀνθρώπου, ψευδῶς κατη-
γορηθέντος ἐπὶ ἀνθρωποχτονία, καὶ διὰ ψευδομαρτύρων ἐχθρῶν του
καταδικασθέντος εἰς δεκαπενταετῆ δεσμὰ! Ὁ ἅγιος ἐκεῖνος ἄνθρω-
πος δὲν παρκαπονεῖται διὰ τοῦτο. Ἄλλ' ἐγὼ αὐθορμήτως ἔρχομαι
στὴν Κυβέρνησιν τοῦ Βασιλέως μας, ζητῶντας νὰ γίνῃ τοῦλάχιστον
χάρις, εἰς τὸν ἄθῳον ἐκεῖνον. Μὴ λησμονήσωμεν δέ, κ. Ὑπουργέ, ὅτι
εἶναι καὶ ἱερομένο πρόσωπο καὶ δὲν πρέπει ν' ἀκούεται στὸν ἔξω
κόσμον ὅτι ἱερομένα πρόσωπα κρατοῦνται στὰ Δικαστήρια ἐπὶ ἀν-
θρωποχτονία».

Ὁ ὑπουργὸς ἐκεῖνος, πεπειραμένος εἰς τὰ παρόμοια, ἄξιός δὲ
συνάδελφος τοῦ βουλευτοῦ καὶ τοῦ ἱερομένου προσώπου, ἐκινεῖται εὐ-
θύς ἀπάνου-κάτω τί ἔτρεχε, καί, — Ὡ βουλευτὴ μου, τοῦ εἶπε, —
Καταμέρος ἢ προσποίηση, τὰ ἱερομένα μας πρόσωπα εἶναι γνωστὰ
εἰς ὅλους μας καὶ γιὰ ἄντροπες χειρότερες ἀπὸ ἀνθρωποχτονίες. Καί

ὅμως ἐμεῖς τὰ μπάζουμε στὰ σπῆτικα μας δασκάλους τῶν παιδιῶν
μας! . . . Καὶ ἀναστατωνομάσθε ὑπὲρ αὐτῶν ὅταν ἡ Κυβέρνηση τὰ
καταδιώκῃ! . . . Ἔτσι κ' ἐμεῖς τώρα δὲν θὰ ἐσκανδαλίζουμε τὴν
κοινωνίαν ἐν τῆς ἀπολύμας τὸν παπᾶ-Διάολο. Θὰ σκεφθῶ.

Μὲ τοῦτο ἐμισούποσχέθηκε· ἀλλὰ ἐσημάτισ' εὐθύς τὴν ἰδέα νὰ
ὠφεληθῆ αὐτὸς ἀπὸ τὴν χάρη τοῦ ἤθελε γίνῃ στὸν παπᾶ-Διάολο.
Τὴν ὠφέλεια τοῦ ἤθελε λάβει ὁ βουλευτής, νὰν τὴ λάβῃ ὁ ὑπουργός.
Ἔτσι, ἔγραψ' εὐθύς νὰ στείλουνε τὸν κατάδικο παπα Διάολο στὰς
Ἀθήνας· καὶ ὁ παπᾶ-Διάολος ἐστάλθηκε μὲ πρῶτο ἀτμόπλοιο.

Ὅταν ὁ ὑπουργὸς ἄκουσε τὸν παπᾶ-Διάολο στὰ Δεσμοτήρια στὰς
Ἀθήνας, ἐπῆγ' εὐθύς καὶ τὸν εὔρηκε. Παπᾶ μου, λέγει, ἐσὺ τόσο
δραστήριος ἄνθρωπος, πρέπει νὰ βαρένεσαι πάρα πολὺ κλεισμένος
εἰς τὰ Δεσμοτήρια.

Ἀφέντη, λέγει ὁ παπᾶς, καλὰ τὸ εἶπες. Πάρα πολὺ βαρένομαι
καὶ ἀηδιάζω. Βγάλε με ἀπὸ τούτην τὴν κόλαση, καὶ ἐγὼ νὰ γένω
ἄθροπος σου. Νὰ μὲ προστάξῃς καὶ νὰ ἐχτελῶ.

Ἐέρω, λέει, πῶς εἶσαι πολὺ ἐπιτήδειος εἰς τὸ χέρι . . .

Ἀφέντη, λέει ὁ παπᾶς, τὸ χέρι μου στὰς διαταγὰς σου.

(Ἐλεῖς λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψῃς ἐλεύθερος εἰς τὸν τόπο σου;

Τὸ θέλω. ἀφέντη, καί . . .

Πολὺ καλὰ. Τὴ χάρη τούτη θέλει τὴ λάβεις. Μὰ θέλω κ' ἐγὼ
ἄλλη μία ἀπὸ ἐσέ. — Ἐκεῖ στὸν τόπο σου εἶναι ὁ Χ . . . ποῦ ἀπὸ
καιρὸ σὲ καιρὸ μᾶς φωνάζει πράγματα πολὺ δυσάρεστα . . . Δύο μα-
χαιριές καὶ γι' αὐτόνε . . . αἶ, τί λὲς Δέσποτα;

Τέσσαρες, ἀφέντη.

Ἔτσι συβασμένα ὅλα μεταξὺ παπᾶ-Διάολου καὶ ὑπουργοῦ, —
Μίαν αὐγὴν βλέπω ξάφνου ἐμπρὸς μου τὸν παπᾶ-Διάολο!

Τὴ φρίκη μου ἐμπρὸς σ' ἐκεῖνο τὸ ἀπαίσιο φάντασμα, δὲν ἤμπο-
ρῶ νὰν τὴν περιγράψω. Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐξημερώθηκα ζυσμένη, καὶ
ὀλοτελῶς ἐξαιμιμένη ἀπὸ τὴν ταύλα μου. Οἱ καῦμένοι οἱ χωρικοὶ
ἐνομίσανε νὰ βλέπουνε θαῦμα κ' ἐκείνη μου τὴν ἐξάλειψι· ὅτι τάχα
δὲν ἤθελα νὰ ξαναπέσω στὰ χέρια τοῦ παπᾶ-Διάολου. Μὰ ἡ ἀλή-
θεια εἶναι ὅτι, ὁ ἄλλος παπᾶς ὅπου μ' ἐχαιρότουνε ἕως τότε, βλέ-
ποντας τὸν παπᾶ-Διάολο πάλε στὸ χωριό, ἀπὸ τὴ σκίαση του, καὶ
γιὰ νὰ μὴ μὲ μεταπάρῃ ὁ παπᾶ Διάολος, τὴν νύχτα ἐκείνη μ' ἔζυσε
μὲ τὸ μαχαίρι καὶ μ' ἐξάλειψε.

Ἄνδρας Λασκαράτος.

ΑΙΜΥΛΙΑΣ ΚΟΥΡΤΕΛΗ

Η ΛΙΜΝΗ

Γύρω ἀπ' τῆ λίμνην ὄπον δὲν γροικᾶς
 Ἰάρεξ τῶν φύλλων τίς κρυφῆς φωνοῦλες,
 Τὴν ὥρα τοῦτη ποῦ ξυπνοῦν τὰ πνεύματα
 Καὶ σειοῦνται οἱ καλαμιῆς ὡσάν νυφοῦλες,

Κάποια καμπάνα ἀόρατη πῶς σειστήκεν
 Ἐπ' τῆς Φθορᾶς τὸ ματωμένο χέρι,
 Καὶ πῶς σκορπίζει ἀντίλαλους βαρύτατους
 Ἐπὶ ἄνα ὡς ἄλλο λυπημένο ἀστέρι.

Καὶ ξεκινοῦν σὲ λιτανεῖαν τὰ Πνεύματα
 Καὶ γύρω ἐντάφιοι ὑψώνονται ὕμνοι
 Στῆς πεθαμένης Δύσεως τὸ φέρετρο,
 Ποῦ τὸ περνοῦνε ἀργά, βουβὰ ἀπ' τῆ Λίμνη.

Καὶ τῆς Φθορᾶς τὸ κρῦο τὸ σήμαντρον
 Θριαμβικὰ κι ἀνίκητο ἀλαλάζει,
 Κι ἡ Νύχτα μελανοὺς πέπλους ὑφαίνοντας
 Τῆ Λίμνη ἀτάραχη σκεπάζει.

Λίμυλῖα Κούρτελῆ

N: Γ. ΠΟΛΙΤΟΥ

ΤΟ ΛΟΓΑΡΙ*

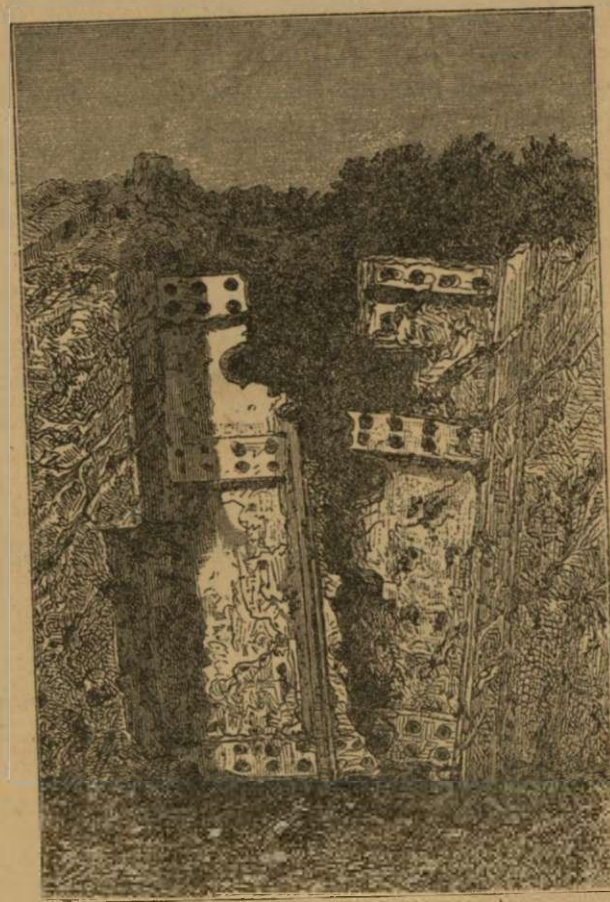
(Δελφοί)

Ὅταν ἐφανερώθηκε ὁ Χριστὸς καὶ ἐγίνονταν ὅλοι χριστιανοί, ὁ παπαῆς τοῦ διαβόλου ἐμάζεψε ὅλους ὅσοι κατοικοῦσαν ἐς τὸ Καστρί ἐμπρὸς ἐς τὴ μαρμαρένια πόρτα, ποῦ εἶνε ἐς τὸ δρόμο τῆς Λιθαδιᾶς, καὶ τοὺς ἔβγαλε λόγο, κ' ἔβριζε τὴν Παναγιά. Ἐξάφνα ἀνοίγει ὁ οὐρανὸς καὶ φαίνεται ἡ Παναγιά μετὸν Χριστὸν ἐς τὴν ἀγκυλιὰ ποῦ

* Ἐπὶ τὰς Παραδόσεις, μέρος Α'. τῆς Βιβλιοθήκης Μαρασλῆ.

ἐθάμπωναν τὰ μάτια ἀπὸ τὴν πολλὴ λάμψη. Τὴν ἴδια στιγμή ἔπεσε ἀστροπελέκι κ' ἔκαψε τὸν παπαῆ, καὶ τὴν πόρτα ποῦ ἐστεκόταν τὴν ἔσκισε ἐς τὰ δύο. Ἐπὸ τότε τὸν τόπο αὐτὸ τὸν ἔβγαλαν Λογάρι, γιὰ ἐκεῖ ἔβγαλε τὸ λόγο.

Σημείωσις.—Κατὰ τὸν Dodwell (A. Classical Tour through Greece κεφ. 7. τ. I σ. 258 τῆς γερμαν. μεταφράσεως). Ἐκ τούτου

Ὁ ἐν Δελφοῖς τάφος (Λογάρι).

[Pückler Muskau] Südöstlicher Bildersaal (Stuttg 1838. Der Vorläufer σ. 48).

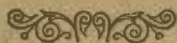
Ἐναφέρεται εἰς τάφον ἐν Δελφοῖς, κοινῶς καλούμενον Λογάρι. Ὁ λίθος ὁ φράσων τὸ στόμιον αὐτοῦ ἔχει ρωγμὴν, εἶναι δὲ ἐξηρασμένος εἰς σχῆμα πύλης, ἀπείκασμα ὄν τῆς πύλης τοῦ Ἄδου. Ὅπως παράσχωμεν ἔννοιάν τινα τοῦ μνημείου τούτου δημοσιεύομεν ἀπεικώ-

νισιν αὐτοῦ (δυστυχῶς ὄχι πὺλὸ ἀκριβῆ), κατὰ σχεδιογράφημα τοῦ H. Belle, εἰλημμένον ἐκ τοῦ Tour du Moude τ. XXXIII σ. 144.

Φαίνεται ἡ παράδοσις ὡς τις ἀπήχησις τῆς παλαιᾶς χριστιανικῆς διηγήσεως, ὅτι ὁ Ἀπόλλων προεῖπε τὴν μέλλουσαν ἦτταν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ. Βλ. Χρησμούς τῶν ἑλληνικῶν θεῶν 16 παρὰ Buresh Klaros σ. 99: «Ὅτι ἐρωτήσαντός ποτε τοῦ ἱερέως τὸν Ἀπόλλωνα περὶ τῆς μελλούσης κρατεῖν θρησκείας, παράδοξον εἶπε χρησμὸν τοιοῦτον, κτλ.».

Ἡ παράδοσις φθίνειται μεταγενεστέρα τῆς μετονομασίας τοῦ ἀρχαίου μνημείου, προελθοῦσα ἐκ παρετυμολογίας αὐτῆς. Διότι λογάρι σημαίνει κυρίως θησαυρόν, καὶ θὰ ὠνομάσθη οὕτω τὸ ἀρχαῖον μνημεῖον διὰ τὴν δοξασίαν ὅτι ἐγκλείει θησαυρόν.

Ν. Γ. Πολίτης

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΚΑΜΠΑΝΗ

ΣΟΝΕΤΤΑ

... ἡ ἀρχαία πνοή...
Λεοπάρδης

I

Μονότονη ποῦ ἐχύνετο τοῦ κούκου ἡ μελωδία,
ὡσάν ἀπὸ Ὀλυμπίου πληγὴν ποῦ ἀργοσταλάζ' ἰχώρα,
μέσ' τὴν ἑαρινὴ βραδιά τῆ μαχαρία,
καὶ τὸ θυμοῦμαι ἀξέχαστα—σὰ νά 'νε τόρα.

Μόνοι. Ἡ γαλήνη. Ἐμεῖς οἱ δνὸ. Καὶ σύ, ὦ Κυνθία,
κ' ἡ ἀρχαία τύρβη ἀπόμακρ' ἀπ' τὴν χώρα—
ὠραῖος, σὰν ὕπνος, θάνατος σταλμένος ἀπ' τὸν Δία
νά μας στεφάνωνε ἦθελα σ' αὐτὴν τὴν ὦρα.

Γιατὶ τὸ ξέρω, πὺδ πολὺ καὶ ἀπ' τὴν ζωὴν μας ὄλη
—τῆς τρικυμίας καὶ τῆς Φθορᾶς,—θ' ἀξίξ' ἡ ἀπλή σιγμὴ
ποῦ χαιρετᾷ τὸ ἀγέρωχον ἀραξοβόλι!

Στὴν ἡσυχία τῶν ἀνοιξεων ἀπόψε τῆ σοφῆ,
ἄς κάμομε πὺδ ἀγαπητὴν τοῦ θανάτου τὴν ἰδέα.
Μένει ἡ ζωὴ ἀτελείωτη ὀπίσω μας καὶ νέα.

(Διὰ τὸν ποιητὴν I. Βλαχογιάννην)

II

Ἀτόλμητο. Μὰ εἰς τὸνειρο τὰ χάνεις τὰ φτερά
καὶ δὲν πειᾶς, δὲν φλέγεις σὰ φωτιά ὅ,τι ἐγγίζεις.
Ἔχεις μίαν ἄλλην πλέον ἀνθρώπινη χαρά,
καὶ γίνεσαι γυναικα. Καὶ δὲν φτερογνίζεις.

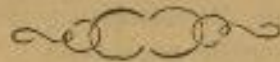
Καὶ τοῦ Σατύρου πέφτουνε τὰ κέρατα, ἡ οὐρά,
καὶ γίνομαι ἄνθρωπος κ' ἐγώ. Μοῦ λές «δὲν με φοβίζεις,
ἀπὸ μιᾶ ἀγάπη ἀνθρώπινη τὸν ἄνθρωπον ἐμὲ
ἄνθρωπος Σὺ, νοῦς καὶ καρδιά, μὲ γεμίζεις».

Καὶ τότε μόνο χαίρομαι τὸ ὠραῖο πλατὺ φιλι
σιτὸ μελαψό μου μάγουλο νὰ καίη, τὰ γαλανά σου
τὰ μάτια καθρεφτίζονται μέσ' τὴν πλατιά ματιά μου,
καὶ δένομαι ἀπὸ τὰ δεσμὰ τοῦ μαύρου σου πλοκάμου.

ᾠ τὸ ἡσυχὸ τὸνειρο καὶ τὸ μενεξελύ,
ποῦ δὲν θὰ γείνη ἀλλοίμονον αὐτὸ ποτὲ ἡ χαρά σου!

Μάρτιος 1905.

Ἀριστοτ. Καμπάνης

HONORÉ DE BALZAC

Η ΜΗΤΡΥΙΑ

ΔΡΑΜΑ

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἡ σκηνὴ διεξάγεται ἐν τῷ δωματίῳ τῆς Παυλίνας.

ΣΚΗΝΗ I

Παυλίνα, Γερτρούδην.

(Ἡ Παυλίνα κοιμᾶται ἐπὶ μιᾶς πολυθρόνας ἀριστερά. Τὸ μεσολαβῆσαν μεταξὺ τῆς προηγουμένης πράξεως διάστημα δὲν εἶνε εἰμὴ τριάκοντα λεπτῶν τῆς ὥρας).

ΓΕΡΤ. (εἰσερχομένη μετὰ προσοχῆς). Κοιμᾶται, καὶ ὁ γιατρὸς ὁ ὁποῖός μοῦ εἶπε, ὅτι θὰ ἐξυπνοῦσε ἀμέσως. . . Ἀπτόξ ὁ ὕπνος μὲ τρομάζει! . . . Ἀπτήν λοιπὸν ἀγαπᾶ! . . . Ἐγὼ δὲν τὴν εὐρίσκω διόλου ὠραίαν! . . . ὦ! εἴαν ἐν τούτοις εἶνε ὠραία; . . . Ἀλλὰ διατὶ οἱ ἄνδρες δὲν ἐννοοῦν ὅτι ἡ ὠραιότης δὲν εἶνε παρὰ μία ἰδέα, ἐνῶ ὁ ἔρωσ εἶνε τό . . . (κίτυποῦν). Ἄ! κάποιος ἔρχεται.

ΒΕΡΝ. (ἐξωθεν). Δυνάμεθα νὰ εἰσέλθωμεν, Παυλίνα;

ΓΕΡΤ. Εἶνε ὁ γιατρός.

ΣΚΗΝΗ II

Αἱ αὐταὶ — Βερνόν.

ΓΕΡΤ. Μοῦ εἶχατε πῆ ὅτι θὰ ἐξυπνοῦσε.

ΒΕΡ. Ἦσυχάσατε. . . (κράζων) Παυλίνα;

ΠΑΥΔ. (ἀφυπνιζομένη). Ὁ κύριος Βερνόν! . . . ποῦ εἶμαι; . . .

Ἄ! εἰς τὸ δωμάτιόν μου. . . τί μοῦ συνέβη;

ΒΕΡΝ. Παιδί μου, ἐκοιμήθης, ἐνῶ ἔπερνες τὸ τσαΐ σου. Ἡ κυρία δὲ Γκρασάν ἐφοβήθη ὅπως κ' ἐγὼ, μήπως ἦτο καμμία κακοδιαθεοία; ἀλλὰ δὲν εἶνε τίποτε· εἶνε ἀπλούστατα, ἐξ ὅσων φαίνεται, ἀποτέλεσμα νυκτὸς ἢ ὁποῖα παρῆλθε χωρὶς ὕπνον.

ΓΕΡΤΡ. Παυλίνα, πῶς αἰσθάνεσαι τὸν ἑαυτὸν σου;

ΠΑΥΔ. Ἀπεκοιμήθην! . . . καὶ ἡ κυρία ἦτο ἐδῶ ὅταν ἐκοιμώμην; . . . (ἐγείρεται). Ἄ! (θέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς).

Ἄ! τί ἀτιμία! (τῷ Βερνόν). Ἰατρό, εἶσθε συνένοχος εἰς τό . . .

ΓΕΡΤ. Εἰς τί! Τὶ θὰ τοῦ πῆτε;

ΒΕΡΝ. Ἐγὼ, παιδί μου, συνένοχος εἰς μίαν κακὴν πράξιν, καὶ

ἐναντίον σοῦ τὴν ὁποῖαν ἀγαπῶ ὡς ἰδίαν μου θυγατέρα; Ἐλα δά; . . ἀλλὰ πὲς μου. . .

ΠΑΥΔ. Τίποτε, γιατίε, τίποτε.

ΓΕΡΤ. Ἀφήστέ με νὰ τῆς πῶ δυὸ λέξεις.

ΒΕΡΝ. Ποῖος ἄρά γε εἶνε ὁ λόγος ὁ ὁποῖος ἐμποδίζει μίαν κόρην νὰ ὁμιλήσῃ, ὅταν μάλιστα εἶνε θῦμα παρομοίας ἐνέδρας; . . . (ἀποσφύρειται εἰς τὸ βᾶθος).

ΓΕΡΤ. Λοιπόν, Παυλίνα, δὲν εἶχατε διὰ πολλὸν καιρὸν εἰς τὴν κατοχὴν σας, τὰς ἀποδείξεις τῆς γελοίας ἀτιμῆς κατηγορίας, τὴν ὁποῖαν ἠθέλατε ν' ἀναφέρετε εἰς τὸν πατέρα σας ἐναντίον μου!

ΠΑΥΔ. Ἐννοῶ τὰ πάντα! μὲ ἀπεκοιμήσατε διὰ νὰ μὲ κλέψετε!

ΓΕΡΤ. Εἴμεθα καὶ αἱ δύο ἐπίσης περιέργοι, ἀπτό εἶνε. Ἐκαμα ἐγὼ ἐδῶ, ὅ,τι σεῖς ἐκάματε εἰς τοῦ Φερδινάνδου.

ΠΑΥΔ. Θριαμβεύετε, κυρία, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον θὰ εἶνε ἡ σειρὰ μου.

ΓΕΡΤ. Ἄ! ὁ πόλεμος ἐξακολουθεῖ;

ΠΑΥΔ. Ὁ πόλεμος, κυρία; πῆτε καλλίτερα ἢ μονομαχία. Ἡ μία ἐξ ἡμῶν εἶνε περιττή.

ΓΕΡΤ. Εἶσθε τραγική!

ΒΕΡΝ. (ἰδίᾳ). Οὔτε φωνές, οὔτε ἐλαχίστη διάστασις καταφανῆς! . . Ἄ! ποία ἰδέα! . . Ἄν ἐπήγαινα νὰ εὔρω τὸ Φερδινάνδο. (Κινεῖται νὰ ἐξέλθῃ).

ΓΕΡΤ. Ἰατρό!

ΒΕΡΝ. Κυρία.

ΓΕΡΤ. Ἐρχομεν νὰ συνομιλήσωμεν μαζύ. (χαμηλοφώνως). Δὲν σᾶς ἀφίνω ἂν δὲν μοῦ δώσετε. . .

ΒΕΡΝ. Ἔθεσα ὄρον.

ΠΑΥΔ. Ἰατρό;

ΒΕΡΝ. Παιδί μου;

ΠΑΥΔ. Γνωρίζετε ὅτι ὁ ὕπνος μου δὲν ἦτο φυσικός;

ΒΕΡΝ. Ναι, σᾶς ἀπεκοίμησε ἢ θετὴ σας μητέρα, ἔχω τὴν ἀπόδειξιν. . . Ἄλλὰ ξεύρετε διατί;

ΠΑΥΔ. ὦ! ἰατρό, διότι. . .

ΓΕΡΤ. Κύριε Βερνόν;

ΠΑΥΔ. Ἀργότερα θὰ σᾶς τὰ πῶ ὅλα!

ΒΕΡ. (ἰδίᾳ). Τώρα ἢ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἢ ἀπὸ τὴν ἄλλη θὰ μάθω καὶ. . . Ἄ, δυνατυχιμένε στρατηγέ!

ΓΕΡΤΡ. Λοιπόν, γιατίε; (ὁ Βερνόν κάμνει κίνησιν τρόπον τινὰ δηλοῦσαν ὅτι εἶνε πρόθυμος καὶ ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ III

Παυλίνα, μόνη.

(Σημαίνει). Ναι, νὰ φύγω μαζύ του, νὰ τί μοῦ μένει. Ἐὰν ἐξακολουθήσωμεν αὐτὴν τὴν μονομαχίαν ἢ μητροῦιά μου κ' ἐγὼ, ὁ πτωχός μου πατέρας εἶνε ἀτιμασμένος· δὲν εἶνε προτιμότερον νὰ τὸν πα-

ρακούσω; και ἄλλως τε θὰ τοῦ γράψω. Θὰ γείνω γενναία, ἐπειδὴ θὰ θριαμβεύσω ἐναντίον της. Θ' ἀφήσω τὸν πατέρα μου νὰ τὴν πιστεύη, και θὰ δικαιολογήσω τὴν φυγὴν μου ἕνεκα τοῦ μίσους, τὸ ὁποῖον τρέφει εἰς τὸ ὄνομα Μαρκανθάλ, και τοῦ πρὸς τὸν Φερδινάνδον ἔρωτός μου.

ΣΚΗΝΗ IV

Παυλίνα, Μαργαρίτα.

ΜΑΡΓ. Ἐἶθε τώρα καλά, κυρία;

ΠΑΥΛ. Τὸ σῶμα ναί, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα... ὦ! εἶμαι ἀπελπισμένη! Ἄχ! Μαργαρίτα, μία κόρη εἶνε πολὺ δυστυχῆς ὅταν χάσῃ τὴν μητέρα της.

ΜΑΡ. Καὶ ὅταν ὁ πατέρας της ξαναπαντρευθῆ με μιά γυναῖκα σὺν τὴν κυρία δὲ Γκρανσάν... Δὲν εἶμαι ὅμως ἐγώ, κυρία, γιὰ σὰς μιά μητέρα ταπεινή, μιά μητέρα ἀφωσιωμένη;

ΠΑΥΛ. Σὺ, Μαργαρίτα!... τὸ πιστεύεις, ἀλλ' ἀπατάσαι... Δὲν μ' ἀγαπᾷς τόσο....

ΜΑΡ. ὦ κυρία, δοκιμᾶστέ με.

ΠΑΥΛ. Γιὰ νὰ δοῦμε... Θὰ ἄφινες γιὰ μένα τὴ Γαλλία;

ΜΑΡΓ. Γιὰ νὰ εἶμαι μαζύ σας, θὰ πῆγαινα και στὴν Ἀφρική!

ΠΑΥΛ. Καὶ τώρα ἀμέσως;

ΜΑΡΓ. Τώρα ἀμέσως! Ἄ, τὰ μπαγάγια μου δὲν εἶνε βαρειά.

ΠΑΥΛ. Καλά, Μαργαρίτα· θὰ φύγωμεν ἀπόψε κρυφά!

ΜΑΡΓ. Θὰ φύγωμεν και γιὰτί;

ΠΑΥΛ. Γιὰτί; Δὲν ξεύρετε ὅτι ἡ κυρία δὲ Γκρανσάν μ' ἀπεκοίμησε;

ΜΑΡ. Τὸ ξεύρω, κυρία, ὅπως και ὁ κύριος Βερνόν· ὁ Φέλιξ μοῦ εἶπεν, ὅτι ἐκλείδωσε τὸ φλυτζάνι ποῦ ἤπιατε τὸ τσάι σας... γιὰτί;...

ΠΑΥΛ. Ἄν μ' ἀγαπᾷς οὔτε λέξι γι' αὐτὸ τὸ ζήτημα. Καὶ ἂν μοῦ εἶσαι ἀφωσιωμένη, ὅπως λέγεις, θὰ πᾶς στὴν καμαρά σου, μάζεψε ὅ,τι ἔχεις, χωρὶς νὰ ὑποπτευθῆ κανεὶς, ὅτι κάνεις ἐτοιμασίες ταξειδιοῦ. Θὰ φύγωμε μετὰ τὰ μεσάνυκτα. Θὰ φέρῃς ἀπ' ἐδῶ εἰς τὴν κάμαρά σου τὰ κοσμήματά μου, τέλος πάντων ὅ,τι μπορεῖ νὰ μοῦ χρειασθῆ εἰς ἕνα μακρυνὸ ταξεῖδι... Βάλε ὅλη σου τὴν ἐπιτηδειότητα γιὰτί, ἂν ἡ μητροιά μου κατάλάβῃ τὸ παραμικρὸ, εἶμαι χαμένη.

ΜΑΡΓ. Χαμένη! .. μά, κυρία τί τρέχει; γιὰ σκεφθῆτε λιγάκι νὰ ἀφήσετε τὸ σπῆτι;

ΠΑΥΛ. Θέλεις νὰ με δῆς νὰ πεθάνω;

ΜΑΡΓ. Νὰ πεθάνετε;! ὦ, κυρία, σὰς ἀκούω.

ΠΑΥΛ. Μαργαρίτα, θὰ παρακαλέσῃς τὸν κύριον Φερδινάνδον νὰ μοῦ φέρῃ τὰ εἰσοδήματά μου ὅλον τοῦ ἔτους· νὰ ἔλθῃ ἀμέσως.

ΜΑΡΓ. Ὅταν ἦλθα ἦτο ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά σας.

ΠΑΥΛ. (ἰδίᾳ). Ἄπὸ κάτω ἀπὸ τὰ παράθυρά μου... Ἐνόμιζεν ὅτι δὲν θὰ μὲ ἔβλεπε πλέον... Πτωχὲ Φερδινάνδε! (*Ἡ Μαργαρίτα ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ V

Παυλίνα, μόνη.

Ν' ἀφήσω τὴν πατρικὴ στέγη; γνωρίζω τὸν πατέρα μου, θὰ μὲ ἀναζητήσῃ παντοῦ... Τί θηραυροὺς ἔχει λοιπὸν ὁ ἔρωσ διὰ νὰ πληρώσῃ τοιαῦτα χρεῆ; διότι προσφέρω τὰ πάντα εἰς τὸ Φερδινάνδο, τὴν πατριδα μου, τὸν πατέρα μου, τὸ σπῆτι μου! Ἄλλ' ἐπὶ τέλους αὐτὴ ἡ αἷμος θὰ τὸν χάσῃ γιὰ πάντα. Ἄλλως τε θὰ ἐπανέλθω· ὁ ἱατρός και ὁ κύριος Ραμέλ, θὰ ἐπιτύχουν τὴν συγγνώμην μου... Νομίζω ὅτι ἀκούω τὸ βῆμα τοῦ Φερδινάνδου... ὦ! βέβαια αὐτὸς εἶνε.

ΣΚΗΝΗ VI

Παυλίνα, Φερδινάνδος.

ΠΑΥΛ. Ἄ, φίλε μου, Φερδινάνδε μου.

ΦΕΡΔ. Καὶ ἐγὼ ποῦ ἐνόμιζα, ὅτι δὲν θὰ σὲ ἔβλεπα πλέον. Ἡ Μαργαρίτα λοιπὸν τὰ ξεύρει;

ΠΑΥΛ. Δὲν εἰξεύρει ἀκόμη τίποτε· ἀλλ' ἀπόψε θὰ μάθῃ τὴν φυγὴν μας, διότι θὰ εἴμεθα ἐλεύθεροι· θὰ πάρῃς τὴν γυναῖκά σου.

ΦΕΡΔ. ὦ, Παυλίνα, μὴ μὲ ἀπατᾷς...

ΠΑΥΛ. Ἐσκόπενα νὰ ἔλθω ἐκεῖ, ὅπου θὰ ἦσο ἐξωρισμένος· ἀλλ' αὐτὴ ἡ μοσητὴ γυναῖκα μὲ ἀναγκάζει νὰ ἐπισπεύσω τὴν ἀπόφασί μου... Δὲν ἔχω πλέον ἐδῶ ἀξία, Φερδινάνδε. Πρόκειται περὶ τῆς ζωῆς μου.

ΦΕΡΔ. Περὶ τῆς ζωῆς σου;... μὰ τί ἔκαμε;

ΠΑΥΛ. Ὅλιγον ἔλειψε νὰ μὲ θανατώσῃ· μὲ ἀπεκοίμησε γιὰ νὰ μοῦ πάρῃ τὰς ἐπιστολάς, τὰς ὁποίας εἶχα ἐπάνω μου. Ἄπὸ αὐτὸ ποῦ ἐτόλμησε, φαντάζομαι τώρα τί εἶνε ἰκανὴ ἀκόμη νὰ κάμῃ διὰ νὰ σὲ κρατήσῃ. Ἐὰν λοιπὸν θέλωμεν ν' ἀνήκωμεν ὁ ἕνας εἰς τὸν ἄλλον, δὲν μᾶς μένει ἄλλο μέσον παρὰ ἡ φυγή. Ὅχι λοιπὸν ἀποχαιρετισμούς! Αὐτὴ τὴ νύκτα θὰ καταφύγωμεν... ποῦ;... αὐτὸ σὲ ἀφορᾷ.

ΦΕΡΔ. Ἄ, θὰ τρελλαθῶ ἀπὸ τὴ χαρά!

ΠΑΥΛ. Φερδινάνδε, λάβε καλά τὰ μέτρα σου· τρέξε εἰς τὸ Λουβίε, εἰς τοῦ φίλου σου τοῦ εἰσαγγελέως, διότι δὲν θὰ μᾶς χρειασθῆ μία ἄμαξα, διαβατήρια! ὦ! φθάνει νὰ μὴ ἐξερεθίσῃ τὸν πατέρα μου αὐτὴ ἡ μητροιά και μᾶς προφθᾷ! Θὰ μᾶς ἐσοκίτωνε! διότι μὲ αὐτὸ τὸ γράμμα (ἐξάγουσαι τοῦτο ἐκ τοῦ στήθους της) τοῦ ἐξομολογοῦμαι τὸ φοβερὸν μυστικόν, τὸ ὁποῖον μὲ ἀναγκάζει νὰ τὸν ἀφήσω εἶσι.

ΦΕΡΔ. Ἐσο ἡσυχος· ἀπὸ χθὲς ὁ Εὐγένιος τὰ ἐτοίμασε ὅλα διὰ τὴν ἀναχώρησίν μου. Νὰ τὸ ποσὸν τὸ ὁποῖον μοῦ ὄφειλε ὁ πατέρας σου (δεικνύει χρηματοφυλάκιον). Κάμε μου τὴν ἀπόδειξίν σου, (θέτει χρήματα ἐπὶ μικρῶς τραπέζης) διότι τώρα δὲν ἔχω πλέον παρὰ τοὺς

λογαριασμούς του ταμείου να παρουσιάσω διά να είμαι ελεύθερος. Ἐν-
τός τριῶν ὡρῶν θὰ ἤμεθα εἰς Ρουέν, καὶ εἰς τὴν Χάβρην τὴν ὥραν
κατὰ τὴν ὁποίαν φεύγει ἓνα ἀμερικανικὸν ἀτμόπλοιο, ἐπιστρέφον εἰς
τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας. Ὁ Εὐγένιος ἐξαπέστειλε κάποιον ἀπὸ τῶν
μουσικῶν του, διὰ νὰ παρασταῖ ἢ εἰς τὴν ἐπιβίβασίν μου. Ἡ ἀποβί-
βασις μας θὰ εἶνε εὐκόλος, διότι οἱ ἀρχηγοὶ τῆς χώρας αὐτῆς θὰ εὖ-
ρουν πολὺ φυσικὸν νὰ ἔχη ἓνας ἄνδρας μαζύ του τὴν γυναῖκά του,
ὥστε δὲν θὰ εὕρωμεν κανέν ἐμπόδιον.

ΣΚΗΝΗ VII

Οἱ αὐτοί, Γετρούδη.

ΓΕΡΤ. Ἐκτός ἐμοῦ!

ΠΑΥΛ. ὦ! χαθήκαμε!

ΓΕΡΤ. Ἄ, ἐφεύγατε χωρὶς νὰ μοῦ τὸ πῆτε Φερδινάνδε!... ὦ!
τὰ ἤκουσα ὅλα!ΦΕΡΔ. (τῇ Παυλίᾳ). Δεσποινίς, κάμετέ μου τὴν χάριν νὰ μοῦ
δώσετε τὴν ἀπόδειξίν σας· εἶνε ἀπαραίτητος διὰ τοὺς λογαριασμούς,
τοὺς ὁποίους θὰ παραδώσω εἰς τὸν πατέρα σας, ὡς πρὸς τὴν κατά-
στασιν τοῦ ταμείου πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς μου (τῇ Γετρούδῃ). Κυρία,
δύνασθε ἴσως νὰ ἐμποδίσετε τὴν δεσποινίδα νὰ φύγη! ἀλλ' ἐγώ, ἐγώ ὁ
ὁποῖος δὲν θέλω νὰ μείνω πλέον ἐδῶ, θὰ φύγω!

ΓΕΡΤ. Ὅφειλετε νὰ μείνετε καὶ θὰ μείνετε, κύριε!

ΦΕΡΔ. Ἀκουσίως μου;

ΓΕΡΤ. Ὅ, τι ἤθελε νὰ κάμη ἢ δεσποινίς, θὰ τὸ κάμω ἐγὼ καὶ
ἀφόβως. Θὰ προσκαλέσω τὸν κύριον δὲ Γκρανσάν, καὶ θὰ ἰδῆτε, ὅτι
θὰ ἀναγκασθῆτε νὰ φύγετε, ἀλλὰ μὲ τὸ παιδί μου καὶ ἐμέ. (Σημαίνει·
—ὁ Φέλιξ ἐμφαίνεται). Παρακάλεσε τὸν κύριον δὲ Γκρανσάν νὰ ἔλθῃ
ἐδῶ. (ὁ Φέλιξ ἐξέρχεται).ΦΕΡΔ. (τῇ Παυλίᾳ). Τὴν μαντεύω. Κράτησέ την, θὰ προφθάσω
τὸν Φέλιξ καὶ θὰ τὸν ἐμποδίσω νὰ ὀμιλήσῃ εἰς τὸν στρατηγόν. Ὁ Εὐ-
γένιος θὰ σὲ ὀδηγήσῃ τί πρέπει νὰ κάμῃς. Ὅταν φύγωμε ἀπ' ἐδῶ
δὲν θὰ δύναται νὰ κάμη τίποτε ἐναντίον μας. (τῇ Γετρούδῃ). Χαίρετε
κυρία! Πρὸ ὀλίγου ἐπεβουλεύθητε τὴν ζωὴν τῆς Παυλίας καὶ δι'
αὐτοῦ διεργήξατε καὶ τοὺς τελευταίους δεσμούς, οἱ ὅποιοι μὲ συνέδεον
πρὸς ὑμᾶς.ΓΕΡΤ. Δὲν εἰξεύρετε παρὰ νὰ αἰτιάσθε!... Ἄλλ' ἀγνοεῖτε λοι-
πόν, ὅτι ἢ δεσποινίς ἤθελε ν' ἀναφέρῃ εἰς τὸν πατέρα της περὶ ὑμῶν
καὶ περὶ ἐμοῦ;ΦΕΡΔ. Τὴν ἀγαπῶ καὶ θὰ τὴν ἀγαπῶ εἰς ὅλην μου τὴν ζωὴν.
Γνωρίζω νὰ τὴν ὑπερασπίσω ἐναντίον σας, καὶ διὰ νὰ ἐκπατρίζωμαι,
ὅπως τὴν ἀποκτήσω, σημαίνει ὅτι ἔχω πεποίθησιν εἰς αὐτήν. (ἐξέρ-
χεται).

ΠΑΥΛ. ὦ! ἀγαπημένε Φερδινάνδε!

ΣΚΗΝΗ VIII

Παυλίνα, Γετρούδη.

ΓΕΡΤ. Τώρα ποῦ εἴμεθα μόναι, ξέυρετε διατὶ προσκαλῶ τὸν πα-
τέρα σας; διὰ νὰ τοῦ εἰπῶ τὸ ὄνομα καὶ τὴν οἰκογένειαν τοῦ Φερδινάνδου.ΠΑΥΛ. Κυρία τί θὰ κάμετε; Ὁ πατέρας μου μανθάνων, ὅτι ὁ
νιὸς τοῦ στρατηγοῦ Μαρκανδὰλ προσεῖλκνε τὴν κόρην του, θὰ μεταβῆ
δοσον καὶ ὁ Φερδινάνδος ἀμέσως εἰς Χάβρην... θὰ τὸν συναντήσῃ...
καὶ τότε....ΓΕΡΤ. Προτιμῶ τὸν Φερδινάνδον νεκρὸν παρὰ ν' ἀνήκῃ εἰς ἄλ-
λην, ὅταν μάλιστα δι' αὐτὴν τὴν ἄλλην αἰσθάνομαι τόσον μῖσος, ὅσον
ἔρωτα δι' αὐτόν. Αὐτὴ εἶνε ἡ τελευταία λέξις τῆς μονομαχίας μας.ΠΑΥΛ. ὦ, κυρία! (γονυπετοῦσα). Εἶμαι εἰς τοὺς πόδας σας,
ὅπως σεῖς ἄλλοτε εἰς τοὺς ἰδικούς μου. Ἄς φονευθῶμεν, ἂν θέλετε,
ἀλλ' ἐκεῖνον, ἐκεῖνον νὰ μὴ τὸν δολοφονήσωμεν!... ὦ! δίδω τὴν
ζωὴν μου εἰς ἀντάλλαγμα τῆς ἰδικῆς του.

ΓΕΡΤ. Ἐ, λοιπόν! ἀποσύρεσθε;

ΠΑΥΛ. Μάλιστα κυρία.

ΓΕΡΤ. Μὲ ἀπατᾷς! (εἰς τὸ ἐμπαθὲς κίνημα τῆς φράσεώς της,
τῆς πίπτει τὸ μανδύλιόν της). Μοῦ τὰ λέγεις αὐτά, διότι σὲ ἀγαπᾷ, διότι
μὲ ὕβρισεν ὅταν μοῦ τὸ ἐπιστοποίησε καὶ διότι πιστεύεις ὅτι δὲν θὰ μὲ
ἀγαπήσῃ ποτὲ πλέον... ὦ, ὄχι Παυλίνα! μοῦ χρειάζονται ἀποδείξεις
μεγαλείτεροι διὰ τὴν εἰλικρινειάν σου!ΠΑΥΛ. (ἰδίᾳ). Τὸ μανδύλι της! καὶ τὸ κλειδί τοῦ γραφείου της...
ἐκεῖ εἶνε κλεισμένο τὸ δηλητήριον!... ὦ!... (μεγαλοφώνως). Ἀπο-
δείξεις τῆς εἰλικρινείας μου λέγετε; θὰ οἶς δώσω... τί ἀπαιτεῖτε;ΓΕΡΤ. Δὲν πιστεύω παρὰ εἰς μίαν μόνην ἀπόδειξιν. Πρέπει νὰ
ὑπανδρευθῆς αὐτὸν τὸν ἄλλον.

ΠΑΥΛ. Θὰ τὸν ὑπανδρευθῶ!

ΓΕΡΤ. Καὶ τώρα ἀμέσως νὰ ἀνταλλάξετε τοὺς λόγους σας.

ΠΑΥΛ. Πηγαίνετε νὰ τοῦ τὸ ἀναγγεῖλετε σεῖς ἢ ἰδίᾳ, κυρία· ἐλάτε
ἐδῶ μὲ τὸν πατέρα μου καί...
ΓΕΡΤ. Καί;...

ΠΑΥΛ. Θὰ δώσω τὸν λόγον μου.

ΓΕΡΤ. (ἰδίᾳ). Πῶς τὰ λέγει ὅλα ἀποφασιστικῶς, χωρὶς νὰ κλαίῃ!

Κάποιο κρυφὸ σκοπὸ ἔχει. (τῇ Παυλίᾳ). Λοιπὸν ὑπακούεις;

ΠΑΥΛ. Ναί!

ΓΕΡΤ. (ἰδίᾳ). Γιὰ νὰ δοῦμε! (τῇ Παυλίᾳ). Ἄν λέγῃς ἀλήθεια.

ΠΑΥΛ. Εἶσθε αὐτὴ ἢ ἀπάτη καὶ δὲν βλέπετε εἰς τοὺς ἄλλους παρὰ
τὸ ψεῦδος. Ἄ! ἀπῆστε με κυρία! μοῦ προξενεῖτε φρίκην!...ΓΕΡΤ. (ἰδίᾳ). Ἄ! εἶνε εἰλικρινής! (τῇ Παυλίᾳ). Θὰ εἰδοποιήσω
τὸν Φερδινάνδον περὶ τῆς ἀποφάσεώς σας. (κίνημα συγκαταθέσεως τῆς
Παυλίας). Δὲν θὰ μὲ πιστεύσῃ ὅμως. Ἐὰν τοῦ ἐγράφετε δύο λέξεις...

ΠΑΥΛ. (ιδίᾳ). Διὰ τὰ τοῦ εἰπῶ νὰ μείνη (γράφει). *Ορίστε κυρία!
ΓΕΡΤ. (ἀναγινώσκουσα). «Υπανδρεύομαι τὸν κύριον δὲ Ριμον-
βίλ... μείνατε... Παυλίνα». (ιδίᾳ). Δὲν ἐννοῶ πλέον τίποτε. Φοβοῦμαι
καμμίαν παγίδα. *Ω, θὰ τον ἀφήσω νὰ φύγῃ· θὰ μάθῃ τὸν γάμον,
ὅταν θὰ εἶνε μακρὰν πλέον ἀπ' ἐδῶ (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΙΧ

Παυλίνα, μόνη.

*Ω! ναί! ὁ Φερδινάνδος ἐχάθη γιὰ μένα!... Πάντοτε ἐσκέφθην,
ὅτι ὁ κόσμος εἶνε ἕνας παράδεισος ἢ μία εἰρηκτὴ, καὶ ἐγὼ δὲν ἀνει-
ρευόμην παρὰ τὸν παράδεισον. *Ἐχω τὸ κλειδί τοῦ γραφείου, μορῶ
νὰ τὸ βάλω εἰς τὴν θύειν του, ὅταν πάρω ὅ,τι μοῦ χρειάζεται γιὰ νὰ
τελειώσω μ' αὐτὴν τὴν φοβερὰν θύειν μου... *Ἄς πάω.

ΣΚΗΝΗ Χ

Παυλίνα, Μαργαρίτα.

ΜΑΡΓ. Δεσποινίς τὰ πράγματά μου εἶνε ἔτοιμα. Θ' ἀρχίσω
ἀπ' ἐδῶ.

ΠΑΥΛ. Ναί. (ιδίᾳ). Πρέπει νὰ τὴν ἀφήσω (μεγαλοφώνως). Στά-
σου Μαργαρίτα, πάρε αὐτὰ τὰ χρήματα καὶ κρύψε τα (δίδει χρήματα).

ΜΑΡΓ. *Ἐχετε λοιπὸν σπουδαίους λόγους γιὰ νὰ φεύγετε;

ΠΑΥΛ. *Ἄ, Μαργαρίτα μου... ποὺς ξεύρει ἂν θὰ τὸ κατορ-
θῶσω!... *Ἐμπρός, ἐξακολούθησε... (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΧΙ

Μαργαρίτα, μόνη.

Κ' ἐγὼ ποῦ ἐπίστενα ὅτι αὐτὴ ἢ στρίγγλα δὲν ἠθελε νὰ παντρευτῆ
ἢ δεσποινίς! Μήπως ἢ μικροῦλα μοῦ ἔκρυψε κανέναν ἔρωτα; Μὰ
ὁ πατέρας της γι' αὐτὴν εἶνε τόσο καλός! Τὴν ἀφίνει σὴν διάθεσί της!
*Ἄν ἔλεγα τίποτε εἰς τὸν κύριον... *Ω! ὄχι! δὲν θέλω νὰ βλάψω τὸ
παιδί μου.

ΣΚΗΝΗ ΧΙΙ

Μαργαρίτα, Παυλίνα.

ΠΑΥΛ. (ιδίᾳ). Κανείς δὲν μέ εἶδε! (τῆ Μαργαρίτα). Στάσου!
Μαργαρίτα, πάρε πρῶτα τὰ χρήματα... ἄφησέ με ἔπειτα νὰ σκεφθῶ
διὰ τὴν ἀπόφασίν μου.

ΜΑΡΓ. Εἰς τὴν θύειν σας κυρία, θὰ τᾶλεγα ὅλα στὸν κύριον.

ΠΑΥΛ. Εἰς τὸν πατέρα μου; Δυστυχησμένη, νὰ μὴ μὲ προδῶ-

σης! *Ἄς σεβασθοῦμε τὰ ὄνειροπολήματα μὲ τὰ ὁποῖα ἔζησε. Πήγαινε,
ἄφησέ με (ἢ Μαργ. ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΧΙΙΙ

Παυλίνα, εἶτα Βερνόν.

ΠΑΥΛ. (Κρατοῦσα τὸ δέμα περὶ οὗ ἐγένετο λόγος εἰς τὴν πρῶ-
την πρᾶξιν). *Ἴδου λοιπὸν ὁ θάνατος!... *Ὁ ἰατρός μᾶς ἔλεγε χθὲς
περὶ τῆς γυναικὸς τοῦ Σιαμπῶ, ὅτι ἀρκοῦν ὀλίγαι ὥραι, σχεδὸν μία
νῦξ διὰ νὰ ἐπιφέρῃ αὐτὴ ἢ φοβερὰ οὐσία τὴν καταστροφὴν της καὶ
ὅτι τὰς πρώτας σιγμὰς δύνανται νὰ τὰς καταπολεμήσουν· ἐὰν ὁ για-
τρός μείνη εἰς τὸ σπῆτι θὰ προσπαθήσῃ νὰ μὲ σώσῃ (κτυποῦν).
Ποὺς εἶνε;

ΒΕΡΝ. (ἔξωθεν). *Ἐγὼ εἶμαι.

ΠΑΥΛ. *Ἐμπρός γιατρὸς (ιδίᾳ εἰσερχομένου τοῦ Βερν.). *Ἡ περιέρο-
γεια τὸν φέρει, ἢ περιέρογεια θὰ τὸν κάμῃ νὰ φύγῃ.

ΒΕΡΝ. Δοιπὸν, παιδί μου, μεταξὺ σοῦ καὶ τῆς μητρειᾶς σου
ὑπάρχον μυστικὰ ζωῆς καὶ θανάτου;

ΠΑΥΛ. Ναί, θανάτου πρὸ πάντων.

ΒΕΡΝ. *Ἄ, διάβολε! αὐτὸ τότε μὲ ἀφορᾷ. *Ἄλλ' ἂς ἴδωμεν!

Ἐἴχετε καμμίαν μεγάλην φιλονικίαν μὲ τὴν μητριάν σας;

ΠΑΥΛ. *Ω, μὴ μοῦ ὀμιλήτε πλέον περὶ αὐτοῦ τοῦ πλάσματος.
*Ἀπαιτῶ τὸν πατέρα μου.

ΒΕΡΝ. Τὸ ξεύρω πολὺ καλά.

ΠΑΥΛ. Δὲν τὸν ἠγάπησε ποτέ!

ΒΕΡΝ. *Ἡμην περὶ αὐτοῦ βέβαιος.

ΠΑΥΛ. *Ὁρκίσθη τὴν καταστροφὴν μου!

ΒΕΡΝ. Πῶς, ἐπιβάλλεται εἰς τὴν καρδίαν σου;

ΠΑΥΛ. Εἰς τὴν ζωὴν μου ἴσως.

ΒΕΡΝ. *Ω! ὁποῖα ὑπόνοια! Παυλίνα, παιδί μου, σὲ ἀγαπῶ ἐγὼ
Δὲν εἶμπορῶ λοιπὸν νὰ σὲ σώσω.

ΠΑΥΛ. Διὰ νὰ μὲ σώσετε ἔπρεπε ὁ πατέρας νὰ ἔχη ἄλλας ιδέας.
*Ἀγαπῶ τὸν Φερδινάνδον.

ΒΕΡΝ. Τὸ ξεύρω κι' αὐτό· ἀλλὰ τί σὰς ἐμποδίζει νὰ τὸν ὑπαν-
δρευθῆτε;

ΠΑΥΛ. Θὰ εἶσθε μυστικός; *Ὁ Φερδινάνδρος εἶνε υἱὸς τοῦ στρα-
τηγοῦ Μαρκανδάλ.

ΒΕΡΝ. *Ἄ! Θεέ μου! ἐὰν θὰ εἶμαι μυστικός! *Ἄλλ' ὁ πατέρας
σου θὰ ἐκτυπᾷτο μέχρι θανάτου μαζί του καὶ μὲ μόνην τὴν ιδέαν,
ὅτι τὸν εἶχε τρία χρόνια ὑπὸ τὴν στέγην του.

ΠΑΥΛ. Βλέπετε λοιπὸν, ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐλπίς; (πίπτει ἐξηνητη-
μένη ἐπὶ μιᾶς ἔδρας ἀριστερά).

ΒΕΡΝ. Πτωχὴ κόρη! ὦ, μία κορίσις! (Σημαίνει καὶ κρᾶζει).
Μαργαρίτα, Μαργαρίτα!

ΣΚΗΝΗ ΧΙΧ

Οι αὐτοί, Γερτρούδη, Μαργαρίτα, ὁ Στρατηγός.

ΜΑΡΓ. (τρέχουσα). Τί θέλετε κύριε ;

ΒΕΡΝ. Νά ετοιμάσης μιὰ τσαγιέρα μὲ βραστό νερό, μὲ τὸ νερὸ δὲ αὐτὸ νὰ ζεματίσης ὀλίγα φύλλα πορτοκαλλιᾶς.

ΓΕΡΤ. Τί ἔχεις, Πανλίνα ;

Ο ΣΤΡ. Κόρη μου ! ἀγαπημένο μου παιδί ;

ΓΕΡΤ. Δὲν εἶνε τίποτε... ὦ ! τὰ ξεύρομεν αὐτά... εἶνε ἐπειδὴ βλέπει, ὅτι ἡ τύχη της ἀπεφασίσθη.

ΒΕΡΝ. Ἡ τύχη της ἀπεφασίσθη ; Μὰ τί συμβαίνει ;

Ο ΣΤΡ. Ὑπανδρεύεται τὸν Γκοντάρ (ιδίᾳ). Φαίνεται ὅτι ἀποσύρεται ἀπὸ κάποιον ἔρωτα, περὶ τοῦ ὁποίου δὲν ἤθελε νὰ τοῦ ὁμιλήσῃ, καθὼς τοῦ ἔλεγεν ἡ κυρία Γερτρούδη, διότι αὐτὸς ὁ κάποιος δὲν θὰ ἐγίνετο δεκτὸς, ... καὶ ἀπεκάλυψε χθὲς τὴν ἀναξιότητα αὐτοῦ τοῦ ἀστείου.

ΒΕΡΝ. Καὶ τὸ πιστεύετε ; ... Μὴ ἐπισπεύδετε τίποτε στρατηγέ. Θὰ ὁμιλήσωμεν ἀπόψε (ιδίᾳ). ὦ ! θὰ ὁμιλήσω εἰς τὴν κυρίαν δὲ Γκρανσάν.

ΠΑΥΛ. (τῇ Γερτρούδῃ). Ὁ ἰατρὸς τὰ ξεύρει ὅλα.

ΓΕΡΤ ὦ !

ΠΑΥΛ. (Θέτει τὸ μανδύλιον καὶ τὸ κλειδίον εἰς τὸ θυλάκιον τῆς Γερτρούδης, καθ' ὃ διάστημα ἡ Γερτρούδη ἀφωσιωμένη παρατηρεῖ τὸν Βερνὸν συνομιλοῦντα μετὰ τοῦ Στρατηγοῦ). Ἀπομακρύνάτε τον, διότι εἶνε ἱκανὸς νὰ πῆ πᾶν ὅ,τι εἰξεύρει εἰς τὸν πατέρα μου καὶ πρόπει το λάχιστον νὰ σώσωμε τὸ Φερδινάνδο.

ΓΕΡΤ. (ιδίᾳ). Ἐχει δίκαιον. (Μεγαλοφώνως). Γιατρέ, μοῦ εἶπαν ὅτι ὁ Φραγκῖσκος, ἓνας ἀπὸ τοὺς καλλιτέρους μας ἐργάτας, ἔπασσε χθὲς ἀσθενής· σήμερον τὸ πρῶτ' δὲν ἐφάνη, καὶ πρόπει νὰ τὸν ἐπισκεφθῆτε...

Ὁ ΣΤΡ. Ὁ Φραγκῖσκος ! ὦ ! πῆγαινε. Βερνόν !

ΒΕΡΝ. Δὲν κἀνεται εἰς τὸ Πρέ-λ-Ἐβέκ ; (ιδίᾳ). Περισσότερον ἀπὸ τρεῖς λεύγας ἀπ' ἐδῶ...

Ὁ ΣΤΡ. Δὲν φοβεῖσαι τίποτε γιὰ τὴν Πανλίνα ;

ΒΕΡΝ. Εἶνε μία ἀπλὴ νευρική κρίσις.

ΓΕΡΤ. Δύναμαι, δὲν εἶν' ἀληθές, γιατρέ, νὰ σᾶς ἀναπληρώσω ἄνευ κινδύνου ;

ΒΕΡΝ. Μάλιστα, μάλιστα ! (τῷ στρατηγῷ). Στοιχηματίζω ὅτι ὁ Φραγκῖσκος εἶνε ἀσθενής ὅσον ἐγώ. . . . Μὲ βρίσκουν πολὺν διορατικὸν καὶ μοῦ ἀναθέτουν παραγγελίαν. . . .

Ὁ ΣΤΡ. (παραφερόμενος). Ποιός ; τί θέλεις νὰ πῆς ;

ΒΕΡΝ. Θὰ παραφεροθῆτε τώρα ; Ἡρεμίαν, γηραιέ μου φίλε, εἰ δεμὴ θὰ προπαρασκευάσης τύψεις αἰωνίας.

Ὁ ΣΤΡ. Τύψεις ! . . .

ΒΕΡΝ. Φλνάρισε ὀλίγον, ἐπανέρχομαι.

Ὁ ΣΤΡ. Ἀλλά . . .

ΓΕΡΤ. Λοιπὸν πῶς ἀσθάνεσαι, ἀγγελοῦδί μου ;

Ὁ ΣΤΡ. Μά, κύπταξέ τας . . .

ΒΕΡΝ. Ἐ ! . . . αἱ γυναῖκες δολοφονοῦνται θωπευόμεναι. (ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΧΥ

Οι αὐτοὶ πλὴν τοῦ Βερνόν, εἶτα Μαργαρίτα.

ΓΕΡΤ. (τῷ Στρατηγῷ, ὅστις ἔμεινε ὡς παραζαλισμένος ἐκ τῆς τελευταίας φράσεως τοῦ Βερνόν). Τί ἔχετε λοιπόν ;

Ὁ ΣΤΡ. (Διερχόμενος πρὸ τῆς Γερτρούδης, διὰ νὰ ἔλθῃ πρὸς τὴν Πανλίαν). Τίποτε, τίποτε ! . . . Πανλίνα μου, ὑπανδρεύεσαι τὸν Γκοντάρ μὲ ὄλην σου τὴν θέλησιν ;

ΠΑΥΛ. Μὲ ὄλην μου τὴν θέλησιν !

ΓΕΡΤ. (ιδίᾳ). ὦ !

Ὁ ΣΤΡ. Θὰ ἔλθῃ.

ΠΑΥΛ. Τὸν περιμένω.

Ὁ ΣΤΡ. (ιδίᾳ). Ὑπάρχει πολὺν πείσμα εἰς αὐτὰ τὰ λόγια. (Ἡ Μαργαρίτα ἐπιφαίνεται κρατοῦσα κύαθον).

ΓΕΡΤ. Πολὺν γρήγορα τὸ ἔφερες, Μαργαρίτα, τὸ ζεστὸ δὲν εἶνε ἀρκετὰ δυνατὸ . . . (δοκιμάζουσα). Θὰ τὸ ετοιμάσω ἐγὼ μόνη μου.

ΜΑΡΓ. Καὶ ὁμως ἐγὼ ἔχω τὴ συνήθεια νὰ περιποιῶμαι τὴ δεσποινίδα.

ΓΕΡΤ. Τί σημαίνει αὐτὸς ὁ τόνος ποῦ πέρνεις ;

ΜΑΡΓ. Ἀλλά, κυρία . . .

Ὁ ΣΤΡ. Μαργαρίτα, ἀκόμη μία λέξι καὶ θὰ τὰ χαλάσωμε.

ΠΑΥΛ. Ἐλα, Μαργαρίτα, ἄφησε τὴν κυρία νὰ κάμῃ ὅ,τι θέλει (Ἡ Γερτρούδη ἐξέρχεται μὲ τὴν Μαργαρίταν).

Ὁ ΣΤΡ. Δὲν ἔχομεν λοιπὸν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν πτωχὸν μας πατέρα, ὁ ὁποῖος μᾶς ἀγαπᾷ ; Πές μου λοιπόν, γιατί χθὲς ἀπεποιεῖσο ξητῶς τὸν Γκοντάρ, καὶ γιατί σήμερον τὸν δέχεσαι ;

ΠΑΥΛ. Μία ἰδέα κόρης !

Ὁ ΣΤΡ. Δὲν ἀγαπᾷς κανένα ;

ΠΑΥΛ. Μὰ ἐπειδὴ δὲν ἀγαπῶ κανένα, γι' αὐτὸ πανδρεύομαι τὸν κύριον Γκοντάρ. (Ἡ Γερτρούδη εἰσέρχεται μετὰ τῆς Μαργαρίτας).

Ὁ ΣΤΡ. ὦ !

ΓΕΡΤ. Ἐλα, μικροῦλά μου· πρόσσεχε, εἶνε ὀλίγο ζεστὸ.

ΠΑΥΛ. Εὐχαριστῶ, μητέρα μου.

Ὁ ΣΤΡ. (ιδίᾳ). Μητέρα της ! . . . Ἀλήθεια χάνει κανεὶς τὸ νοῦ του !

ΠΑΥΛ. Μαργαρίτα τὴ ζαχαριέρα. (Ἐπωφελεῖται τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἡ Μαργαρίτα ἐξέρχεται καὶ ἡ Γερτρούδη ὁμιλεῖ μὲ τὸν Στρατηγόν, διὰ νὰ ὄψῃ τὸ δηλητήριον εἰς τὸν κύαθον καὶ ἀφίνει νὰ πέσῃ κατὰ γῆς ὁ χάρις, ὁ ὁποῖος τὸ περιεῖχε).

ΓΕΡΤ. (τῷ στρατηγῷ) Τί ἔχετε ;

Ὁ ΣΤΡ. Φίλη μου, δὲν καταλαμβάνω τὰς γυναῖκας ! εἶμαι ὅπως ὁ Γκοντάρ (εἰσέρχεται ἡ Μαργαρίτα).

ΓΕΡΤ. Εἶσθε ὅπως ὅλοι οἱ ἄνδρες !

ΠΑΥΛ. (ἀφοῦ ἔπαιε). Ἄ !

ΓΕΡΤ. Τί ἔχεις παιδί μου ;

ΠΑΥΛ. Τίποτε, τίποτε . . .

ΓΕΡΤ. Θὰ σοῦ εἰτοιμάσω ἄλλο ἓνα ζεστό.

ΠΑΥΛ. ὦ, ὄχι κυρία . . . αὐτὸ ἀρκεῖ . . . Πρέπει νὰ περιμένωμεν τὸν ἱατρὸν . . . (Θέτει τὸν κύαθον ἐπὶ μικρῶς τραπέζης).

ΣΚΗΝΗ XVI

Οἱ αὐτοί, Γκοντάρ, Φελίξ.

ΦΕΛΙΞ. Ὁ κύριος Γκοντάρ ἐρωτᾷ ἂν εἶνε δεκτός. (Διὰ τοῦ βλέμματος ὁ Στρατηγὸς καὶ ἡ Γερτρούδη ἐρωτοῦν τὴν Παυλίαν).

ΠΑΥΛ. Βεβαίωτατα.

ΓΕΡΤ. Τί θὰ τοῦ πῆς ;

ΠΑΥΛ. Θὰ δῆτε.

ΓΚΟΝΤ. (εἰσέρχεται μετὰ τὴν ἔξοδον τοῦ Φελίξ). Ἄ ! Θεέ μου ! ἡ δεσποινὶς εἶνε ἀδιάθετος ; τὸ ἠγνόουν καὶ θὰ . . . (τῷ νεύουν νὰ καθίσῃ). Δεσποινίς, ἐπιτρέψατε νὰ σᾶς εὐχαριστήσω ἐν πρώτοις διὰ τὴν τιμὴν, τὴν ὁποίαν μοῦ κάμνετε δεχομένη με εἰς τὸ ἄδυτον τοῦτο τῆς ἀθωότητος. Ἡ κυρία δὲ Γκρασὸν καὶ ὁ κύριος πατέρας σας, μοῦ ἀνήγγειλαν εἶδησιν, ἡ ὁποία θὰ μ' ἐπλήρου εὐτυχίας χθές, ἀλλ' ἡ ὁποία, ὁμολογῶ, ὅτι μ' ἐκπλήσσει σήμερον.

Ὁ ΣΤΡ. Τί θέλεις νὰ πῆς, κύριε Γκοντάρ ;

ΠΑΥΛ. Μὴ θυμώνετε, πατέρα, ὁ κύριος ἔχει δίκαιον. Δὲν γνωρίζετε τί τοῦ εἶπα χθές,

ΓΚΟΝΤ. Εἶσθε πολὺ νοήμων, δεσποινίς, ἀφοῦ εὐρίσκετε εὐλογον τὴν περιέργειαν ἑνὸς τιμίου νέου, ἔχοντος τεσσαράκοντα χιλιάδων φράγκων εἰσόδημα καὶ ἄλλας οἰκονομίας, ὁ ὁποῖος θέλει νὰ μάθῃ τοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι τὸν κάμνουν νὰ δεχθῇ μετὰ εἰκοσιτετράωρον προθεσμίαν μιᾶς ἀρνήσεως . . . διότι χθές ἦτο ἀκριβῶς ἡ αὐτὴ ὥρα με τὴν σημερινήν . . . (ἐξάγει τὸ ὰρολόγιόν του), πεντέμισο, ὅπου σεῖς . . .

Ὁ ΣΤΡ. Πῶς ! δὲν εἶσθε λοιπὸν ἐρωτευμένος, ὅπως ἔλέγετε ; Θὰ φιλονεικήσετε μὲ μίαν λατρευτὴν κόρην, ὅταν ἐκείνη σᾶς . . .

ΓΚΟΝΤ. Δὲν θὰ ἐφιλονεῖκουν, ἂν δὲν ἐπρόκειτο νὰ νυμφευθῶ.

Ὁ γάμος στρατηγέ, εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ αἰσθημάτος.

Ὁ ΣΤΡ. Συγχωρήσατέ με, Γκοντάρ, ξεθύρετε, εἶμαι ὀλίγον ζωηρός.

ΠΑΥΛ. (τῷ Γκοντάρ). Κύριε . . . (ἰδίᾳ). ὦ ! τί βάσανόν ! . . . (μεγαλοφώνως). Κύριε, διατί τὰ πτωχὰ κορίτσια . . .

ΓΚΟΝΤ. Πτωχὰ . . . ὄχι, ὄχι, δεσποινίς, ἔχετε 400,000 φράγκα.

ΠΑΥΛ. Διατί τὰ ἀδύνατα κορίτσια . . .

ΓΚΟΝΤ. Ἄδύνατα ; (ἡ Γερτρούδη ἐξέρχεται).

ΠΑΥΛ. Ἄ, ὄριστε τὰ ἀθῶα ! Διατί νὰ μὴ ἐνδιαφέρονται διὰ τὸν χαρακτήρα ἐκείνου, ὁ ὁποῖος παρουσιάζεται διὰ νὰ καταστῇ ὁ δεσπότης καὶ κύριός των ; Ἐὰν μὲ ἀγαπᾶτε θὰ τιμωρηθῆτε . . . θὰ μὲ τιμωρήσετε ; . . . διότι ἔκαμα μίαν δοκιμὴν ;

ΓΚΟΝΤ. Ἄ ! ἂν εἶνε αὐτό . . .

Ὁ ΣΤΡ. ὦ ! αἱ γυναῖκες ! αἱ γυναῖκες !

ΓΚΟΝΤ. ὦ ! δύνασθε ἐπίσης νὰ πῆτε : Τὰ κορίτσια ! τὰ κορίτσια !

Ὁ ΣΤΡ. Ναί ! Τέλος πάντων ! ἡ κόρη μου ἔχει περισσότερον πνεῦμα ἀπὸ τὸν πατέρα της.

ΣΚΗΝΗ XVII

Οἱ αὐτοί, Γερτρούδη, Ναπολέων, εἶτα Μαργαρίτα.

ΓΕΡΤ. Ἄ, λοιπὸν, κύριε Γκοντάρ ;

ΓΚΟΝΤ. Ἄ ! κυρία ! ἄ ! στρατηγέ ! εὐρίσκομαι εἰς τὸ κατακόρυφον τῆς εὐτυχίας καὶ τὸ ὄνειρόν μου ἐξεπληρώθη ! Νὰ εἰσέλθῃ κανεὶς εἰς οἰκογένειαν ὡς ἡ ἰδική σας ! Ἐγώ . . . ἄ ! κυρία . . . ἄ ! στρατηγέ . . . ἄ ! δεσποινίς ! . . . (ἰδίᾳ). Θέλω ν' ἀνακαλύψω αὐτὸ τὸ μυστήριον, διότι μ' ἀγαπᾷ πολὺ ὀλίγον.

ΝΑΠΟΛ. (εἰσερχόμενος). Μπαμπᾶ ἐπῆρα βραβεῖο . . . Καλημέρα μαμά . . . Ποῦ εἶνε λοιπὸν ἡ Παυλίνα ; Τί ; εἶσαι ἄρρωστη ; Ἡ καυμένη ἡ ἀδελφούλά μου . . . Γιὰ πές μου ξέρω ἀπὸ ποῦ ἔρχεται ἡ δικαιοσύνη ;

ΓΕΡΤ. Ποῖος σοῦ τᾶπε αὐτά ; . . . Κύταξε πῶς ἔγινε ! . . . (εἰσέρχεται ἡ Μαργαρίτα καὶ ἵσταται πλησίον τῆς Παυλίνας).

ΝΑΠΟΛ. Ὁ δάσκαλος ! Εἶπε ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἔρχεται ἀπὸ τὸν καλὸ Θεό !

ΓΚΕΝΤ. Δὲν εἶνε Νορμανδὸς ὁ διδάσκαλός σου.

ΠΑΥΛ. (Χαμηλοφώνως τῇ Μαργαρίτᾳ). ὦ ! Μαργαρίτα ! . . . ἀγαπητὴ μου, Μαργαρίτα, πές τους νὰ φύγουν. (Ἐγείρεται).

ΜΑΡΓ. Κύριοι, ἡ δεσποινὶς ἔχει ἀνάγκη ν' ἀναπαυθῇ !

Ὁ ΣΤΡ. Καλά ; Παυλίνα, σ' ἀφίνομεν. θὰ ἔλθῃς νὰ γενματίσωμεν.

ΠΑΥΛ. Ἄν μπορέσω . . . Πατέρα, φιλήστε με ! . . .

Ὁ ΣΤΡ. (ἀσπαζόμενος αὐτήν). ὦ ! παιδί μου ! (τῷ Ναπολέοντι) Ἄ, μικρέ. (Ἐξέρχονται πλὴν τῆς Παυλίνας, Μαργαρίτας καὶ Ναπολέοντος).

ΝΑΠ. (τῇ Παυλίνᾳ). Καλά ! κ' ἐμένα ; δὲν μὲ φιλᾷς ; . . . μὰ τί ἔχεις ;

ΠΑΥΛ. ὦ ! πεθαίνω !

ΝΑΠΟΛ. Μπᾶ ! πεθαίνουν ; . . . Παυλίνα, πῶς ἔγινε ὁ θάνατος ;

ΠΑΥΛ. Ὁ θάνατος . . . ἔγεινε . . . ἔτσι . . . (πίπτει ὑποστηριζομένη ὑπὸ τῆς Μαργαρίτας).

ΜΑΡΓ. Ἄ! Θεέ μου! βοήθεια!

ΝΑΠΟΔ. ὦ! Πανλίνα, φοβᾶμαι . . . (φεύγων). Μαμᾶ, μαμᾶ!

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΤΕΤΑΡΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ

ΕΝΑΣ ΓΕΡΟΣ

Στοῦ καφενείου τοῦ βοερού τὸ μέσα μέρος
σκυμμένος σιτὶ τραπέζι κάθεται ἓνας γέρος
μὲ μίαν ἐφημερίδα ἐμπρὸς του, χωρὶς συντροφιᾶ.

Καὶ μὲς σιτῶν ἀθλιῶν γηραιῶν τὴν καταφρόνια
σκεπτεται πόσο λίγο χάρηκε τὰ χρόνια
ποῦ εἶχε καὶ δύναμι, καὶ λόγο, κ' ἐμορφιά.

Ξέρει ποῦ γέρασε πολὺ τὸ νοιώθει, τὸ κυττάζει.
Κ' ἐν τούτοις ὁ καιρὸς ποῦ ἦταν νέος μοιάζει
σὰν χθές. Τί διάστημα μικρό, τί διάστημα μικρό.

Καὶ συλλογιέται ἡ Φρόνησις πῶς τὸν ἐγέλα
καὶ πῶς τὴν ἐμπιστεύονταν πάντα—τί τρέλλα!
τὴν ψεύτρα ποῦ ἔλεγε. «Ἀὔριο. Ἔχεις πολὺν καιρό».

Θυμᾶται ὀρμές ποῦ βάσταζε· καὶ πόση
χαρὰ θυσίαζε. Τὴν ἀμναλὴ του γνῶσι
κάθ' εὐκαιρία χαμένη, τώρα τὴν ἐμπαίζει.

. Μὰ ἀπ' τὸ πολὺ νὰ σκέπτεται καὶ νὰ θυμᾶται
ὁ γέρος ἐξαλιόθηκε. Κι' ἀποκοιμᾶται
στοῦ καφενείου ἀκουμπισμένος τὸ τραπέζι.

Κ. Π. Καβάφης

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ—ΓΡΑΜΜΑΤΑ—ΠΟΙΗΣΙΣ—ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

ΗΛΙΑ ΤΣΙΤΣΕΛΗ: ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΚΑ ΣΥΜΜΙΚΤΑ

Ὁ κ. Ἡλίας Τσιτσελής εἶν' ἓνας χαλκέντερος πρεσβύτερος. Ἡ ἔκδοσις τοῦ πρώτου ὀγκώδους τόμου τῶν Κεφαλληνιακῶν τοῦ ποῦ ἔχομεν ὑπ' ὄψει εἶνε χρήσιμος, τόσον εἰς τοὺς ἄλλους ἱστορικούς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἱστορικούς τῆς φιλολογίας μας καὶ ἐν γένει τῆς πνευματικῆς μας ἱστορίας. Ὑπάρχουν μέσα εἰς αὐτὸν τὸν τόμον βιογραφικὰ σχέδια διὰ τὸν Παῦλον Καλλιγᾶν, διὰ τὸν Λασκαράτον, διὰ τὸν Τυπάλδον, τὸν Ἀνθιμον Μαζαράκη. Διαφωτίζονται σημεῖα σκοτεινὰ τῆς Κεφαλληνιακῆς ἱστορίας, τῆς τοπικῆς τόσον, ὅσον καὶ τῆς συνδεομένης μὲ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα. Ὁ ἀνυπόμονος κάποιον προσεκτικωτέραν ἀρχιτεκτονικὴν εἰς τὰς βιογραφίας ἀκόμη περισσοτέραν εἰδησιογραφικὴν ξηρότητα καὶ ὀλιγώτερα τυπογραφικὰ λάθη ποῦ κάμνουν ὄχι καλὴν ἐντύπωσιν εἰς τοιοῦτου εἶδους βιβλία ἀκόμη μεθοδικωτέρας βιβλιογραφίσεως. Ἐν τούτοις καὶ ὅπως εἶνε τὸ βιβλίον ἔχει πολλὰς ἀρετάς, δαψίλειαν πληροφοριῶν φθονητῆν καὶ γνῶσιν ὄχι μικρὰν τοῦ θεματος ποῦ χειρίζεται ἢ μᾶλλον τῶν θεμάτων. Εἰς τὸ τέλος ὑπάρχει χρήσιμος πίναξ τῶν κυρίων ὀνομάτων.

Ἐν γένει ἡ ἔκδοσις καὶ τῶν ἄλλων τόμων τοῦ ἔργου ποῦ ἐπιλοπόνθησεν ὁ κ. Τσιτσελής εἶνε ἀξία ὑποστηρίξεως. Διότι ὅπως παρατηρεῖ ὁ ἴδιος ὁ συγγραφεὺς εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ βιβλίου ἀπὸ τὰς μονογραφίας αὐτὰς θὰ συναποτελεσθῆ κάποτε ἡ νεοελληνικὴ ἱστορία. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ ἐμβριθὴς Κεφαλλῆν εἶνε ἀπὸ τοὺς φιλόστοργους ἀξίους εὐγνωμοσύνης.

Α. Καμπάνης

Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ: "ΖΩΝΤΑΝΟΙ ΚΑΙ ΠΕΘΑΜΕΝΟΙ,"

«Σε πολλές μεριές ἐθυσίασα ἀλύπητα τὴν τέχνην στὴν ἀλήθεια καὶ θαρρῶ δὲ βγῆκα καθόλου ζημιωμένος μ' αὐτό, ἀφοῦ σκοπός μου εἶταν νὰ δώσω στὸ δράμα μου γιὰ στήριγμα τὴν ἀλήθεια καὶ τὴν ἔχνη γιὰ στολίδι του» (ἤθουν γιὰ σοβάντισμα).

Αὐτὰ εἶνε ἀπὸ τὸν πρόλογον τοῦ δράματος (;) «Ζωντανοὶ καὶ Πεθαμένοι» τοῦ κ. Ταγκοπούλου. Ὁ κ. Ξενόπουλος π. γ. ἀφοῦ τόσο φοροδέως καὶ συμβιβαστικὰ ἐμίλησε γιὰ τὸ βιβλίον αὐτό, εἶνε ἀξίος τῆς τύχης του. Ὁ κ. Ψυχάρης τὸν ἐπλήρωσε γι' αὐτὴν του τὴν φοροδέεια μὲ καινούργιον νόμισμα ἀναμνηστικὸ τῶν τόσων σαλιαρισμάτων του εἰς τὰ διάφορα παναθήναια ποῦ διευθύνονται ἀπὸ τὸν κ. Κίμωνα, ὁ ὁποῖος μὲ σταυρωμένα τὰ χέρια, θολὰ τὰ βλέμματα καὶ κιτρίνην τὴν ὄψιν, ὡσεὶ μέσ' ἀπὸ ξυλοκρέβατον, ἀναμένει τὸν μαρτυρικὸν στέφανον καὶ συγχρόνως καὶ τὴν κραταιὰν ἐπιβολὴν του εἰς τὰ νεοελληνικὰ γράμματα. Ποιός; Ὁ κ. Ξενόπουλος ὁ ποιητὴς τοῦ «Ἐσταυρωμένου Ἐρωτος»! Εἶνε γιὰ νὰ κλαίῃ κανεὶς ἢ γιὰ νὰ γιλάῃ;

Δὲν ἀπορῶ μὲ τὸν κ. Ψυχάρη ποῦ στέλνει γράμματα σὰν τὸ δημοσιευμένο εἰς τὸ φύλλο τῆς 15ης τοῦ Μαΐου τοῦ Νοεμβ. Ὁ κ. Ψυχάρης εἶνε ἓνας σχολάρχης, ὁ ὁποῖος ὀφείλει νὰ ἱκανοποιήσῃ καὶ μερικὰς ἀδυναμίας μαθητῶν του, ὡς τοῦ κ. Ταγκοπούλου, ὁ ὁποῖος ἄλλωστε προσφέρει πολυτιμοτάτας ὑπηρεσίας εἰς τὸ σχολεῖον.

Ὡστόσο ὅμως ἐμεῖς ἔχομεν ὅλο τὸ δικαίωμα, ὑποθέτομεν δηλαδὴ, νὰ γελᾶσωμεν ὅταν βλέπωμεν μὲ τί λογίων καὶ λογίων τρόπους (Γιάννης κερνᾶ καὶ

Γιάννης πίνει) θέλει να μᾶς ἐξαπατήσει (!) και να μᾶς ἐπιβληθῆ ἑξαίφνης μ' ἓνα του χρονογράφημα, ποῦ κρύβει χιλιοεπιτωμένες πλέον ἀληθείας, γραμμένο με διαλόγους, ὡς δραματικός συγγραφεύς. Ἔχει γοῦστο λέει.

Κι' ἀκόμα διαβάστε ἀπ' τὸν πρόλόγὸ του να ἰδῆτε με τί τρόπον δουλεύει γιὰ τὴν ἀλήθεια πρώτα, ἀλλὰ και γιὰ τὴν Τέχνη μαζί, παρακαλοῦμεν.—

«Δὲ δημιούργησα τίποτα· εἶδα γύρω μου και ἀντίγραφα. Μπορεῖ μόνον κάποι να πρόστεσα στὴν ἀντιγραφή μιὰ γραμμὴ πιδ βαθειὰ στ' ἄσκημα πρόσωπα—ἀπαράλλαχτα καθὼς κάνουν και οἱ γελοιογράφοι μεγαλώνοντας τὸ φυσικὸ ἐλάττωμα τῶν προσώπων ποῦ γελοιογραφοῦνε—κι' ἓνα σῆσιμο με τὴ γουολάστιχα μικρῆς μουντζαλιᾶ, ἀπὸ τὰ καλὰ πρόσωπα—ἀπαράλλαχτα καθὼς κάνουν οἱ ζουγράφοι κρύγοντας τὸ κάθε φυσικὸ ἐλάττωμα τοῦ προσώπου ποῦ ζουγραφίζουνε».

— !

Διὰ τὴν ἀντιγραφήν

Σ. Σκίπης

ΙΩ. ΓΚΙΚΑ: «ΤΗΣ ΕΞΟΧΗΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ»,

Ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ ὁ Παῦλος Καλλιγᾶς ἔδωκε τὴν πρώτην ὥθησιν εἰς τὴν γένεσιν τοῦ ἠθογραφικοῦ ἢ καλλίτερα ἀγροτικοῦ διηγήματος ἕως σήμερον ὕστερ' ἀπὸ πενήντα χρόνια δηλαδὴ τὸ λογοτεχνικὸν εἶδος αὐτὸ προώδευσε ἀρκετά. Ἔτσι ἔγεινε ὁ Παπαδιαμάντης. Καὶ μολοντί τὸ διηγημά μας δὲν εἰλικυσε ἀκόμη τὴν προσοχὴν τοῦ ἔξω κόσμου δὲν εἶνε δύσκολον να τὴν ἐλκύσῃ.

Βέβαια ὁ νέος συγγραφεύς δὲν εἶνε πρέπον να συγκριθῆ με τὸν περίεργον αὐτὸν Σποραδίτην. Θὰ ἴτω πρὸς κακὸν του. Ἡ ἀνάπτυξις τοῦ ταλάντου του εἶνε ἀκόμη εἰς τὸ ἄλφα τῆς. Κάμνει σύγχυσιν τοῦ γραψίματος ἀπὸ χρονογραφικὸν καθῆκον και τοῦ ἄλλου γραψίματος τοῦ καλλιτεχνικοῦ. Καὶ μολοντί δὲν τοῦ λείπουν κάποια ἐξωτερικὰ χαρίσματα διηγηματογράφου τοῦ λείπουν οὐσιαστικώτερα. Τοῦ λείπει ἡ συγκέντρωσις, ἡ βραχύτης, τοῦ λείπει ἡ ἐκλογὴ τῶν καταλλήλων στοιχείων διὰ να ἀποτελεσθῆ τὸ διηγημα βιώσιμον και μὴ δημοσιογραφικόν. Καὶ μολοντί ὑπάρχουν ἐδῶ κ' ἐκεῖ εἰς τὸ βιβλίον τοῦ νέου συγγραφεύς σελίδες με φιλολογικὴν πνοήν, σχεδὸν ὅλα του τὰ διηγήματα ὑποθάλλουν ἀμφιβολίας εἰς τὸ γοῦστο μας.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἀνέφερα τὸν Παπαδιαμάντην Ἄλλὰ και ἄλλοι ὑπάρχουν διδάσκαλοι τοῦ εἴδους ποῦ ἤμποροῦν να δώσουν τὸ καλὸν παράδειγμα εἰς τὸν νέον συγγραφέα, ὁ ὁποῖος, βέβαια, δὲν στερεῖται τάλαντον και δὲν τοῦ λείπουν κάποια στοιχεῖα σατυρικοῦ παρατηρητοῦ. Πρέπει πρὸ πάντων να διορθώσῃ τὸ ὕψος του. Ἔτσι ὑπάρχει ἐλπίς να διορθώσῃ και κάποιαι περιγραφικὰ ἀνακρίβειαι.

Α. Καμπάνης

ΑΝΤΡΕΑ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΙΑ: Ο «ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΟΣ»,

Μία ἰδιά ἀφορμή, ὅπως τὸν κ. Ταγκόπουλον, παρεκίνησε και τὸν ἀριστοτέλγηνην Καρκαβίτσαν να γράψῃ τὸν Ἀρχαιολόγον του. Γιὰ πολλὴν ὥρα διαβάζοντας τὸ νέον βιβλίον τοῦ μοναδικοῦ διηγηματογράφου, εἰμέναμε με πολλὰς ἀμφιβολίας γιὰ τὸ, ἂν ἔπρεπε να παρακινήσῃ μιὰ τέτοια αἰτία τὸν Καρκαβίτσαν να τὴν καταπάσῃ γιὰ διήγημα, ἢ ἂν δὲν εἶταν φρονιμώτερον να τὴν ἐξυλιξῆ πλατύτερα σὲ μιὰ μεγάλη μελέτη, σ' ἓνα βιβλίον τ.π. αἰσθητικὸ, πολεμικὸ ἐναντίον προκαταλήψεων μωρῶν ποῦ ὡς ἐφιάλται στέκονται και ἀποπνίγον καθὲ νέαν τάσιν πρὸς τὴν ἀλήθειαν και τὸν οὐσιαστικὸν πατριωτισμὸν. Ἄλλὰ ἡ δύναμις με τὴν ὁποῖαν εἶνε γραμμένο αὐτὸ τὸ βιβλίον, ἢ ἀλήθειαι του ἢ ἐκπηγάζουσα ἀπὸ βαθύτατο αἰσθημα και τὸ καθρέπτισμα τῆς ζωῆς μας

τὴν ὁποῖαν τόσον καλὰ ἐμελέτησε και κατέχει ὁ Καρκαβίτσας, δίνουν ὅλο τὸ ζωηρὸν ἐκείνο ἐνδιαφέρον εἰς τὸν ἀναγνώστην, ὥστε να διώχῃν κάθε συλλογισμόν, να διασκεδάσῃ κάθε ἀμφιβολίαν και να δέχεται τὸ διήγημα (ποῦ ἴσως και να μὴν εἶνε διήγημα), ἔτσι περίεργον, πρωτότυπον ὅπως εἶνε εἰς τὴν σύλληψιν του, εἰς τὴν ἐξωτερικευσίν του. Τρανῆ ἀπόδειξις ὅτι ἓνας ποιητὴς δύναται να ἐνεργήσῃ με ὁποιανδήποτε βούλεται ἐλευθερίαν, ποῦ κανεὶς δὲν ἐφαντάσθῃ ἀρκεῖ μόνον να ἔχῃ ὅλην τὴν δύναμιν να μᾶς φανερώσῃ τὸ ἔργον του ἰσχυρὸ εἰς τὸ καταπάτημα πικλιῶν τύπων και εἰς τὴν δημιουργίαν νέων κανόνων. Τὸν Καρκαβίτσαν ποτὲ βέβαια δὲν τὸν ἐχαρακτήρισε νοικοκυρισμὸς εἰς τὴν μορφήν και τὴν ιδέαν τῶν ἔργων του.

Πολλοὶ θέλουν να ποῦν ὅτι «Ἀρχαιολόγος» εἶνε ἓνα ἔργον κατ' ἐξοχὴν ἀλληγορικὸν ποῦ ἐμεῖς και γιὰ δικὸ μας καλὸ και γιὰ καλὸ τοῦ Καρκαβίτσας δὲν τὸ παραδεχόμεθα. Αὐτὴ ἡ προσπάθεια εἰς τὸ να ἐφευρίσκουν μερικοὶ στεναὶ ἐξηγήσεις διὰ να ἰκανοποιοῦν τὴν ἀποδεμένην και στεῖραν σκέψιν των, ὑπῆρξε πάντοτε ἀστεία και μωρὰ.

Ζῆσε με τὸ ἔργον ὅπως σοῦ ζετυλιγεται ἐμπρὸς σου και ὄχι με τὰς αἰτίας αἰ ὁποῖαι ἐδόθησαν διὰ να παραχθῆ τὸ ἔργον, ἂν ἐπιθυμῆς να εἶσαι ὀλιγώτερον πάντοτε ἀρηγικός.

Ὁ κ. Καρκαβίτσας δὲν θυσιάζει τὴν τέχνην εἰς τὴν ἀλήθειαν ἀλλ' ἀντιθέτως τὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν τέχνην· ἀλλὰ τέχνην εἶνε ζωὴ κι' ἂν ἡ ζωὴ κρύβῃ μέσα τῆς και ψεῦδος, γιατί τάχα ἡ τέχνη να μὴν τὸ συμπεριλάβῃ, γινόμενη με τοῦτο ἀληθεινότερη; Τὸ ψεῦδος ὅπως και ἡ ἀλήθεια εἶνε στοιχεῖα τῆς αἰωνίας ζωῆς καθὼς και τῆς αἰωνίας τέχνης. Ἀλλοιώτικα ἢ Ἀλήθεια, ἢ ὠραία αὐτὴ λέξις, ἢ συκινούσα τοὺς αὐτοαληθινούς, ἢ μεγάλη ὑποβάλλουσα εἰς στεναὶ κεφαλάκια με στενωτέρα μυαλάκια, εἶνε ἓνα μεγάλο μηδενικό.

Εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου ὁ Καρκαβίτσας δημοσιεύει και τέσσαρα ὠραϊότατα, γεμάτα δύναμιν και ἰσχυρὸν ἀτομισμὸν διηγηματὰ του: «Πόθος και Πόνο», «Τὸ Κόνισμα», «Τὸ Στοιχεῖο τοῦ σπιτιοῦ τῆς» και «Στὶς δόξες». Τὸ τελευταῖον ἐδημοσιεύθη διὰ πρώτην φορὰν εἰς τὸ περασμένον ἔτος τοῦ ἰδιοῦ μας περιοδικοῦ.

Ὁ Ἀρχαιολόγος εἶνε ἓνα βιβλίον τὸ ὁποῖον δύναται να χρησιμεύσῃ ὡς μοναδικὸν ἔθνικὸν ἀνάγνωσμα και ὡς τοιοῦτον τὸ συνιστῶμεν εἰς κάθε Ἑλληνα ποῦ ἐπιθυμῆ ν' ἀντικρύσῃ φῶς, ποῦ διψᾷ ν' ἀνακαλύψῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἀξιοβρηνήτου αὐτῆς καταστάσεως τῆς πατρίδος μας ἢ ὁποῖα ἄς ἐλπίσωμεν να εἶνε μεταβατική.

Σ. Σκίπης.

ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΡΑΜΜΑ

Κύριον Πιζάνην—Εἰς Κάϊρον.

Λυποῦμαι ποῦ με κάνεις να χάσω τὴν ιδέα ποῦ εἶχα σχηματίσῃ γιὰ σένα. Μοῦ ἐπιστρέφεις τὰ τεύχη τοῦ «Ἀκρίτα» και μοῦ σημειώνεις στὴν ταινία ἐνυπογράφως αὐτὰ τὰ ἐπιπόλαια λόγια.—Ἐπιστρέφεται διότι ἀργὰ ἀντελήφθην ὅτι εἴσθε μιὰ ἀλλιαρὸς—εἶμαι τῆς ἐναντίας γνώμης—Σ. Πιζάνης».

Σοβαρὰ τὰ πράγματα! Τί να σοῦ ἀπαντήσω ἐγὼ τώρα σὲ παρακαλῶ ἀφοῦ ἀκούσες και στὴ διάλεξι μου ὅλα ὅσα εἶπα και τὰ ποιήματα μου τὰ ἐχειροκρότησες και τόσα και τόσα συγχαρητήρια μοῦ ἐξέφραδες; Τότε δὲν εἶμον μαλλιαρὸς κι' ἔγινα τώρα ξαφνικὰ; Πῶς θέλεις τώρα να σοῦ μπᾶσω στὸ στενὸ μυαλό σου ὅτι τὸ να γίνεται ἀληθεινότερος κανεὶς στὴν ἐκφρασί του, ὅπως τώρα ποῦ σοῦ γράφω, αὐτὸ δὲ θὰ πῆ μαλλιαρισμὸς ἀλλὰ θὰ πῆ εἰλικρίνεια και ζωὴ;

Μπορείς να ξέρεις ἐσὺ ὅτι ἡ φιλολογικὴ γλῶσσα πάντοτε εἶνε καὶ τείνει πρὸς αἰωνίαν ἀπλοποίησιν; Μπορείς να ξέρεις ὅτι τὰ ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ, τοῦ Βαλαωρίτου, τὰ τραγούδια τὰ δημοτικά, εἶνε γραμμένα στὴ γλῶσσα ποῦ γράφομε κι' ἐμεῖς στὸν 'Ἀκρίτα'; Μπορείς να ξέρεις ὅτι μέσα σ' αὐτὸ τὸ πενιχρὸ περιοδικὸ γράφουν ἂν ὄχι ἀνώτεροι, ἴσοι ὅμως μ' ἐκείνους ποιηταὶ ὅπως ὁ Παλαμᾶς, ὁ Γρουπάρης καὶ ἄλλοι;

Γιατί τότε να ἐπιμένωμεν ἐτσι, ἀνίδεε ἀνθρωπέ μου, πρὸς ὑλικὴν μάλιστα ζημίαν τοῦ περιοδικοῦ; Γιατί θέλεις να σὲ γελάσω καὶ να σοῦ πῶ πῶς ὁ Ψυχάρης εἶνε προδότης, ἐνῶ εἶνε ἀπλοῦστατα ἕνας μεγάλος ἐπιστήμων καὶ ποιητὴς ποῦ τιμᾷ τὴν Ἑλλάδα; Τί διάβασες γὰρ να τὰ ξέρεις ὄλ' αὐτά; Τὰς Ἀθήνας τοῦ κ. Πῶπ, ἢ τὴ φυλλάδιτσα τοῦ κ. Σουρῆ, ἢ τὴ μεγάλην φυλλάδα τοῦ Γαϊδάρου; Ἡ συμβαίνει να πληρώνωμαι κι' ἐγὼ ἀπὸ καμμιὰ πανσλαβιστικὴ ἐταιρεία, ἢ δὲν ἀγαπῶ ἐγὼ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν ἀγαπᾶς ἐσὺ, ποῦ ὁ ἀδελφός σου στὴ Ρουμανία εἶνε ἕνας ἀπὸ τοὺς φανατικώτερους μισέλληνας κι' ἐμένα ἢ οἰκογενεῖα μου ἐχαλάστηκε δέκα φορὲς γιὰ τὸ Ἔθνος. Ἀνακατεῦσαι ἐκεῖ ποῦ δὲ σὲ σπέρνουν κ' ἐτσι, ὅταν εἶμουν στὸ Κάιρο, εἶπες ἕνα βράδυ στὸ σαλόνι τοῦ κ. Τσάμπν ὅτι ἐβρίσες στὸν κ. Μέξν — τὸν ἀρχιδυντάκτν τότε τῆς Ἀκροπόλεως — τὸ Γαβριλίδν γιατί εἶνε ἀντιβασιλικός καὶ σοῦ παρετήρησα ὅτι δὲν ἔκανες καθόλου καλὰ καὶ σοῦ ἐξήγησα ὅτι ὁ Γαβριλίδης εἶνε βασιλικώτερος ἀπ' ὅλους μας, ὅπως ἀπεδείχθη κι' ὅπὸ τὴν ἀθώωσί του καὶ κατόπιν κι' ἀπ' τὰ Κρητικά, βασιλικώτερος κι' ἀπὸ σένα ποῦ προσποιεῖσαι τὸ βασιλικὸ γιὰ να πέρνης παράσημα. Ὁ Βασιλιάς μας ὅσο ἔχει τὸ Γαβριλίδν δὲν ἔχει χίλιους σάν ἐσένα, τὸν ἀνθρωπάκο. Αὐτὸ ἂν δὲν τὸ ξέρεις μάθε το ἀπὸ μένα. Ἦ' ἂν ὁ Γαβριλίδης τὸ μάθῃ καὶ σὲ περιαρπάξῃ στὰ Λακωνικά του θὰ κάνῃ φτερά τὸ παράσημό σου.

Ποιὸς ἀνακατεῦτηκε στίς ἐργοληψίες σου καὶ στὴ δουλειά σου κι' ἀνακατεῦσαι ἐσὺ τώρα στὰ φιλολογικὰ ζητήματα. Ἡ τὸ κάνεις κι' αὐτὸ ἀπὸ φιλοδοξία ν' ἀποθανατιστῆς στὴν Ἱστορία ὡς ἔχων ιδέας φιλολογικὰς, γλωσσικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς;

Διαφέρει ἂν πῆς ὅτι τὰ δημοσιεύματα τοῦ Ἀκρίτα εἶνε σδορὰ καὶ δὲ σὲ τέρπουν ὅταν τὰ διαβάξῃς. Τί να καταλάβῃς ἀπὸ τὸ Ἄσμα τῶν υἱῶν τοῦ Ἀνδρονίου τοῦ κ. Πολίτου, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου; Τί να καταλάβῃς ἀπ' τοῦ κ. Κουρτίδου, καθηγητοῦ, τὴ μελέτη τὴν ψυχολογικὴ; Ἀπ' τοῦ Χατζηδάκι, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, τὴ γλωσσικὴ; Ἀπὸ τοῦ Καλλιμάχου τὰς ἱστορικὰς; Ἀπ' τοῦ Δημητριάδου τὰς νομικὰς; Ἀπ' τοῦ Παλαμᾶ τὰς αἰσθητικὰς;

Τί θὰ καταλάβῃς ἀπὸ τίς μελέτες τῶν μεγαλειτέρων ξένων, Χάινε, Κάργλαῦλ, Herder, Remy De Gourmont, Νίτσε, Ἐκκερμαν, ποῦ προσέφερε καὶ προσφέρει ὁ Ἀκρίτας στοὺς συνδρομητὰς του;

Τί θὰ καταλάβῃς ἀπ' τὰ διηγήματα τοῦ Γκόρκυ, τοῦ Jerome, τοῦ Hofmann, τοῦ Καρκαβίτσα, τοῦ Λασκαράτου, τῆς Κούρτελν; Καὶ τί ἀπὸ τίς μεταφράσεις τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Θεοκρίτου, τοῦ Μόσχου, τοῦ Ἀνακρέοντος; Καὶ τί ἀπ' τὰ ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ, τοῦ Κάλδου, τοῦ Χατζάρα, τοῦ Καμπάνη, τοῦ Σικελιανοῦ; Ὅλοι αὐτοὶ μαλλιαροὶ εἶνε κι' ἐσὺ εἶσαι ὁ ἀμάλλιαγος;

Εἶνε δύσκολοι βέβαια, ὅπως ὅλοι οἱ εὐδυνειδῆτοι λογοτέχνη καὶ ποιηταὶ ποῦ δὲν εἶνε τῆς ρουτίνας. Καὶ γιὰ να σ' ἀρέσουν καὶ γιὰ να τοὺς νοιώσῃς, να τοὺς αἰσθανθῆς πρέπει να τοὺς μελετήσῃς καὶ ὄχι μόνο να τοὺς ἀναγνώσῃς ποῦ κι' αὐτὸ δὲν τὸ ἔκανες ἀφοῦ τὰ τεύχη τοῦ Ἀκρίτα τὰ ἐπέστρεψες ἄκοπα! Πῶς ἀντελήφθῃς λοιπὸν ὅτι εἶμαι μαλλιαρός;

Καὶ ὅμως μοῦ ἐπιστρέφεις τὸν Ἀκρίτα διότι, λές, ἀργὰ ἀντελήφθῃς ὅτι εἶμαι μαλλιαρός κι' ἐγὼ σοῦ γράφω αὐτὸ τὸ γράμμα εὐθὺς μόλις ἀντελήφθην ὅτι εἶσαι ἐλαφρὸς καὶ ἐπιπόλαιος καὶ με συγχωρεῖς πολὺ ποῦ σὲ πῆρα γιὰ σδορὸν ἀνθρώπο.

Ὅριστε τώρα κι' ὁ κύριος Πιζάνης να σοῦ ἔχη ἰδέας γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα! Ποιός; ὁ κ. Πιζάνης!

Μετὰ πανεξαιρέτου, πανυπολήψεως καὶ πανεκτιμήσεως
Πανόλως πανυμέτερος
Σ. Σκίπης

ΕΝΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΛΑ'Ι'ΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Στὴν «Ἀστραπὴ» ἐδημοσιεύθηκε τὸ κατωτέρω τραγούδι ποῦ τραγουδιέται αὐτὸν τὸν καιρὸ ἀπὸ τὸ λαὸ. Ὁ λυρισμὸς ξεχειλίζει μὲς ἀπὸ τὴν ἀπλὴ ψυχὴ μὲ μιὰ ἀνεπάντεχην ὠμορφιά καὶ τέχνη. Αὐτὸ τὸ τραγούδι μᾶς φαίνεται σάν ἕνας καινούργιος σταθμὸς τῆς δημοτικῆς μουσικῆς. Καὶ δείχνει γιὰ μυριστὴ φορὰ τὴ φύσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ τῆν πάντοτε ποιητικὴ καὶ ὑπέροχην.

ΤΟ ΓΙΑΣΕΜΙ

Τὸ γιασεμί στὴν πόρτα σου—γιασεμί μου
ὦχ ἄμάν ἄμάν.

βγαίνω να τὸ κλαδέψω—μερακλῆ μου
βαί μερακλῆ μου.

κι' ἡ μάνα σου ὑπόθεσε—γιασεμί μου
ὦχ ἄμάν ἄμάν,

πῶς ἤλλα να σὲ κλέψω—ὦχ γιαβρί μου.

ὦχ ἄμάν Ἐλένη, τί καυγᾶς θὰ γένη
στὴ γειτονιά σου, γιὰ τὴν ὠμορφιά σου.

ὦχ ἄμάν Μαρίκα, τὸ μπελᾶ μου βρῆκα
στὴ γειτονιά σου γιὰ τὴν ὠμορφιά σου.

Ἀγάπησα τὴ θάλασα—γιασεμί μου,
ὦχ ἄμάν ἄμάν,

μὲ ὄλη τὴν καρδιά μου—μερακλῆ μου,
βαί μερακλῆ μου.

τώρα τὴν ἀπαρνήθηκα—γιασεμί μου,
ὦχ ἄμάν ἄμάν,

γιὰ σένανε κυρά μου—ὦχ γιαβρί μου.

ὦχ ἄμάν Ἐλένη, σαματᾶς θὰ γένη
στὴ γειτονιά σου, γιὰ τὴν ὠμορφιά σου.

ὦχ ἄμάν Μαρίκα, τὸ μπελᾶ μου βρῆκα
στὴ γειτονιά σου, γιὰ τὴν ὠμορφιά σου.

Στὸ σιδερένιο μπράτσο σου—γιασεμί μου,
ὦχ ἄμάν ἄμάν,

γοργόνες ζωγραφίζουν—μερακλῆ μου,
βαί μερακλῆ μου.

κι' ὅποιον να δοῦν τὰ μάτια σου—γιασεμί μου,
ὦχ ἄμάν ἄμάν,

μὲς τὴν καρδιά τὸν σκίζουν—βαί γιαβρί μου.

ὦχ ἄμάν Ἐλένη, τί καυγᾶς θὰ γένη
στὴ γειτονιά σου, γιὰ τὴν ὠμορφιά σου,

Ὁχ ἄμάν Μαρίκα, τὸ μπελᾶ μου βοῦκα
στὴ γειτονιά σου γιὰ τὴν ὠμορφιά σου.

Θέλω νὰ γέρνω ἐπάνω σου—γιασεμί μου,
ὦχ ἄμάν ἄμάν,

ν' ἀκούγω τὸ σφυγμὸ σου—μερακλῆ μου,
ὦχ μερακλῆ μου,

νὰ μὲ φιλᾶς στὰ μάτια μου—γιασεμί μου,
ὦχ ἄμάν ἄμάν,

νὰ σὲ φιλᾶ στὸ φῶς σου μερακλῆ μου.

Ὁχ ἄμάν Ἐλένη, τί καυγᾶς θὰ γένη
στὴ γειτονιά σου, γιὰ τὴν ὠμορφιά σου.

Ὁχ ἄμάν Μαρίκα, τὸ μπελᾶ μου βοῦκα
στὴ γειτονιά σου, γιὰ τὴν ὠμορφιά σου.

Σὲ σάπια τάβλα δὲν πατῶ—γιασεμί μου,
ὦχ ἄμάν ἄμάν,

μῆτε σὲ ραγισμένη—μερακλῆ μου,
βαί μερακλῆ μου.

Ὅποιο ναυτάκι ἀγαπᾶ—γιασεμί μου,
ὦχ ἄμάν ἄμάν,

χαλάλι νὰ τῆς γένη—βαί γιαβοῖ μου.

Ὁχ ἄμάν Ἐλένη σαματᾶς θὰ γένη
στὴ γειτονιά σου, γιὰ τὴν ὠμορφιά σου.

Ὁχ ἄμάν Μαρίκα τὸ μπελᾶ μου βοῦκα
στὴ γειτονιά σου, γιὰ τὴν ὠμορφιά σου.

ΤΑ ΞΕΝΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

L' EUROPEEN

Ὁ κ. Α. Mothu εἰς ἓνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα φύλλα τῆς ἑβδομαδιαίας πολιτικῆς αὐτῆς ἐπιθεωρήσεως L'Europeen, κατορθώνει νὰ ὀργιάζη εἰς ἓνα του φλογερώτατον μακεδονικὸν ἄρθρον, ἀφορμὴν λαμβάνων ἐκ τῆς νέας τροπῆς (ὅπως τὴν ὀνομάζει ὁ καλὸς αὐτὸς καλοθελητής), τῶν μακεδονικῶν πραγμάτων, ποῦ ἐπῆλθεν ἀφ' ὅτου τὰ ἑλληνικὰ σώματα ὀριστικῶς πλέον ἐμπῆχαν στὸ χορὸ, τὰ δὲ βουλγαρικὰ ἐξηφανίσθησαν σχεδὸν τελείως.

Ἐν τῷ μεταξὺ παρενθέτει τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἑλληνομακεδονικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, διὰ νὰ καταλήξῃ, εἰς τὸ ὅτι ἂν οἱ Βούλγαροι ἀπέναντι τῶν πολυχρονίων ἐνεργειῶν ποῦ κατέβαλον εἰς τὴν Μακεδονίαν κατάρθωσαν μερικὰς παραχωρήσεις, διὰ ποίαν αἰτίαν ἄραγε τῶρα καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν ὅλα τὰ ἐξαφνικὰ αὐτὰ κινήματα τῶν ἡμετέρων;

Ὁ εἰρωνικώτατος καὶ δητικώτατος κ. Mothu, καθὼς βλέπομεν εἶνε καλὰ πληροφορημένος καὶ γιὰ τὸ πλέον ἐλάχιστο κίνημα, ὅπως λόγου χάριν ὅτι πρὸ ἡμερῶν, ἑλληνικὸν σῶμα ἐξ 150 ἀνδρῶν ἀνεχώρησεν ἐκ Λαρίσης διὰ νὰ διέλθῃ τὴν ὀσοθετικὴν γραμμὴν καὶ νὰ διευθυνθῇ πρὸς τὴν Νισούρταν. Ἐπίσης δὲν εἶνε ἄσκημα πληροφορημένος διὰ τὰ ταμεῖα τοῦ Κεντρικοῦ Συλλόγου τῶν Ἀθηνῶν ὅτι εἶνε πλουσιοπαρόχως τροφοδοτημένα.

Δὲν εἰςεύρομεν ἂν εἰς τὸν Σύλλογον περιῆλθεν εἰς γνῶσιν τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Mothu, ἂν ἔλαβε ὑπὸ σπουδαίαν ἐποψίν τὰς τόσας δητικὰς εἰρωνίας του καὶ ἂν ἐσκέφθη τὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὅποιου ἴσως θὰ ἐξημενίσει τὸν εὐγενῆ γαλάτην, ὁ ὁποῖος δὲν φαίνεται καθόλου δυστυχῶς αἰσθηματικὸς, ὅπως ἐσυνειθίσταμεν ἡμεῖς νὰ εἴμεθα ἔστω καὶ ἂν διευθύνωμε συλλόγους μὲ τέτοιου εἶδους ἀπο-

στολάς ἡμεῖς οἱ θερμοαἱματοὶ πάντοτε, οἱ ὑπερδιαχυτικοὶ καὶ οἱ πάντοτε πέφτοντες ὡς ποντικοὶ εἰς περιπέχνης παγίδες

Ἐννοοῦμεν ὅμως πολὺ καλὰ ὅτι τοῦ κ. Mothu ἡ γνῶσις αὐτῶν τῶν ζητημάτων ὑπερβαίνει ἀπὸ τὴν γνῶσιν μερικῶν Ἑλλήνων συναδέλφων του, τῶν ὁποίων ἐξαφνικὰ κλονίζεται ἡ ὑγεία ἕνεκα τῶν ἀτήρτων των μόχθων ὑπὲρ τῶν ἔθνικῶν συμφερόντων, κάθε χειμῶνα ὅμως μόνον, ποῦ τὸ κλίμα τῆς Αἰγύπτου ἔλκυε σημαντικά. Ἡ δὲ πεποίθησις του μορφώνεται, κάθε τόσο, ἀνάλογα μὲ τὸ ἀντιστάθμισμα, ἢ τελοσπάντων ἀνάλογα μὲ τὴν ὠφέλειαν, τὴν ἱκανοποίησιν, τὴν ὄχι καὶ τόσο πολὺ αἰσθηματικὴν. Ὡστόσο τὰ ταμεῖα τοῦ κεντρικοῦ Μακεδονικοῦ Συλλόγου τῶν Ἀθηνῶν εἶνε πλουσιοπαρόχως τροφοδοτημένα! Αὐτό, ὁ κ. Mothu, βλέπετε, τὸ τονίζει ὅπως ἰδιαίτερος μὲ κάποιαν ἡδονὴν τὴν ὁποίαν δὲν κατορθώνει νὰ μᾶς ἀποκρύψῃ. **Σ. Σκίπης**

L' ESSOR SEPTENTRIONAL

Εἰς τὸ τελευταῖον τεύχος ὁ κ. Phileas Lebesgue, ὁ ὁποῖος εἰς τὸ «Mercure de France» κατ' αὐτὰς ἀπασχολεῖται διὰ κριτικῶν ἄρθρων μὲ τὴν νοελληνικὴν φιλολογίαν, δημοσιεύει ἓνα ὀραιότατο ποίημα μὲ τὸν τίτλο «Ἥλιος στὴ θάλασσα». Ἴδου μερικαὶ στροφαὶ ἐκ τοῦ ποιήματος αὐτοῦ προχείρως.

Ὅπως ἓνα λιβάδι στὴν ἀνοιξὶ κάτου ἀπὸ τὴν ὀμίχλην

Ἐτσί ἢ θάλασσα ἀνοίγεται ὁ ἀφροπέταλα

Καὶ πεταλοῦδες πελώριες ποῦ γυρίζουν καὶ γέρνον

Οἱ γλάροι μὲ τὸ πέταμά τους, χαϊδεύουν αὐτὰ τ' ἀσπρολούλουδα.

Στὸν ὀρίζοντα φλογίζεται ὁ κόκκινος ἥλιος

Παρόμοιος μὲ κάποιον σωρὸ ἀπὸ ἄλικα φρύγανα

Ποῦ τελειώνει νὰ καίη μὲς στὸ σκοτάδι

Ξεψυχισμένα.

.....

Τὸ ἡμερο κ' ἀλυσμόντητο, εἰρηνικὸ σπιτάκι

Ποῦ ἀκινητοῦν οἱ ὄρες,

Ὅπου σπαινεῖ ὁ ἀνεμος ἐμπρὸς στὴν Ἐστία

Κι' ὁποῦ κανεὶς δὲ διψᾷ ἄλλη κατάχτησι

Πάρεξ τοῦ ὄνειρου

Μέσα στὰ μακρυνὰ κρυφὰ ἐρωτομιλήματα.

.....

Ὅπως ἓν' ἀνοιξιὰτικο λιβάδι κάτου ἀπὸ τὴν ὀμίχλην

Ἡ θάλασσα ἀνοίγεται κι' ἐπάνω της φλογοβολεῖ ὁ ἥλιος

Ἄς καταβοῦμε ἐκεῖ νὰ συνάξουμε τὴ Ζωὴ καὶ τὸ Ἄγνωστο

Μέσα ἀπὸ τὰ μονοπάτια ὁποῦ τὰ νέα ἄστέρια λάμπουνε,

Ὅπου κανένα πάτημα δὲν ἄφησε τ' ἀχνάρη του

Καὶ μοιάζουν σὰ νὰ κατεβάσουν τὰ σύννεφα

Ὡς ἐκεῖ ποῦ φτάνουν τὰ κουρασμένα μας χέρια.

Ἡ ψυχὴ μου εἶν' αὐτὴ ἢ θάλασσα μὲ τ' ἀφροπέταλα

Ποῦ νανουρίζει ὁ ἥλιος ποῦ κοιμήθηκε κάτου ἀπ' τὴν ὀμίχλην.

Εἰς τὸν ἴδιον ἀριθμὸν ὁ κ. Florian Parmentier ὀμιλεῖ περὶ τῶν νέων ποιητῶν, ἐξ ἀφορμῆς ἴσως τῆς μεγάλης συγχύσεως ποῦ βασιλεύει δι' αὐτοὺς ἐκ μέρους τοῦ κοινοῦ, καὶ προσπαθεῖ νὰ ξεχωρίσῃ τοὺς ποιητὰς ὅπως τοὺς θέλει καὶ ὅπως τοὺς ἐσυνείθισε τὸ κοινὸν ἀπὸ ἐκείνους οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν τέχνην τοῦ στιχογροῦ καὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἐδόθη ἢ βαρὶὰ ἀποστολὴ ν' ἀναπληρῶσιν διὰ τῆς ἐπιστήμης τοῦ ρυθμοῦ τὴν ἔλλειψιν τῆς προσωπικῆς συγχινήσεως. Λέγει, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ τοὺς ἀποδίδεται τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ νὰ δημιουργηθῇ ἓνα καινούργιον ὄνομα, εἰδικότερον γι' αὐτοὺς, ποῦ ἐβάλλησαν νὰ προσαρμόσουν τὴν μουσικὴν τῶν στίχων μὲ τὰ ἀρχαῖα θεωρήματα, μὲ τὰ ἱστορικὰ

δοκουμένα, με τις σφές επιγραφές, με τις πολυθεϊστικές δοξασίες, με τας περιπλανήσεις εις την αρχαίαν τέχνην κ.τ.λ. Ο κ. Fl. Parmentier καταγγέλει πολύ διπλωματικά λέγοντας ότι η ποίησις είναι μία από τας κυριώτερας τροφάς τῆς ἠθικῆς ζωῆς τῆς ἀνθρωπότητος καὶ τί θ' ἀπογίγη ἂν δὲν διαβάζωμεν πλέον τοὺς ποιητάς, τοὺς ἀληθινούς ποιητάς;

Ἄλλὰ ποιοὺς ἀποκαλεῖ ἀληθινούς ὁ κ. Parmentier ;

Ἄν ὁ κ. Parmentier ἐξοῦσε μεταξύ μας ὅπου ὁ κύκλος μας εἶνε στενώτερος κατὰ πολὺ καὶ οἱ ποιηταὶ μας πολὺ εὐαριθμότεροι, ἴσως νὰ ἔκαμε τὸ συμπέρασμα τοῦ χωρὶς αὐτὴν τὴν ἀκροβασίαν. Ἐκεῖ ποῦ θὰ ἔπρεπε νὰ δημιουργήσωμεν ἕνα καινούργιο ὄνομα διὰ τοὺς ποιητάς τῆς νέας ζωῆς, δὲν θὰ ἦταν καλλίτερα νὰ τοὺς τὸ ἀρίστωμεν ἀφοῦ τὸ κατέχουν δικαιοματικῶς καὶ ν' ἀλλάξωμεν τῶν πρώτων τὸ ὄνομα ;

Γιατὶ ἐπὶ τέλους ἐνόσφ ὀνομάζονται ποιηταὶ ἕνας Κάλβος ἢ ἕνας Σολωμός, ἢ ἕνας Παλαμάς, ἢ ἕνας Πάλλης, ἢ ἕνας Βαλαωρίτης, ἢ ἕνας Μαρτζώκης ἢ ἀκόμα καὶ ἕνας Γρυπάρης, ἕνας Παπαντωνίου, ἕνας Ἑρμονας, ἕνας Μαβέλης, δὲ βλέπομε τὸ λόγο γιατί νὰ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ὀνομάζονται ἔτσι καὶ ὁ Πολέμης, ἢ ὁ Μαλακάσης, ἢ ὁ Πορφύρας, λόγου χάριν, ἐνῶ θὰ ἤμποροῦσαν κάλλιστα οἱ τελευταῖοι νὰ ὀνομάζωνται τραγουδισταί, ἢ ὅπως θέλουν ἀλλιῶτικα, με ὅλας τὰς ὑποκοριστικὰς καταλήξεις.

Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι πρὸς τὸ παρὸν θὰ μείνουν ὅπως ἔχουν τὰ πράγματα!

LE SOC

Τὸ προτελευταῖον φυλλάδιον τῆς φιλολογικῆς ἐπιθεωρήσεως «Le Soc» τὴν ὁποίαν διευθύνει ὁ κ. Leon Moine με συνεργάτην τὸν κ. Argy René d' Yvermont, ἀδελφὸν τοῦ ζωγράφου μας κ. Παρθένη, δημοσιεύει σειρὰν ἀπὸ ποιήματα καὶ πρόζας νέων ποιητῶν. Ἀπὸ τῆς πρόζας τὸ «Τραγοῦδι τοῦ Ἀπριλιοῦ» τοῦ κ. Mengus εἶνε ἕνας γλυκὸς θρῆνος, ὁ ὁποῖος ἔρχεται ἀπὸ τὴν Αἰωνίαν Μετάβασιν. Τὸ κομμάτι αὐτὸ θὰ τὸ μεταφέρωμεν εἰς ἄλλο τεῦχος τοῦ «Ἀκρίτα».

Εἰς τὸ αὐτὸ τεῦχος δημοσιεύουν ὁ κ. Robert Zenaco μελέτην ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Πῶλ Μπουρζέ. Ὁ κ. D' Yvermont μελέτην περὶ τῆς Πνευματικῆς Ρωσσίας. Ὁμιλῶν περὶ τῆς νέας τάσεως ἡ ὁποία ἤρχισε νὰ δημιουργηθῆται εἰς τὴν Ρωσίαν λέγει καὶ τὰ ἑξῆς :

«Ὁ Ρωστικὸς Λαὸς εἶνε ἕνας λαὸς εὐφυῆς, ἐργατικὸς, ὑπομονητικὸς, ποῦ ἔχει ἀνεπτυγένῃν εἰς θαυμάσιον βαθμὴν τὴν αἰσθητικὴν του. Ἡ ἀριστουργήματα τοῦ Τόλστοη, τὰ ὁποῖα ὅλοι γνωρίζομεν, φτάνουν νὰ πιστοποιήσουν τὰ λόγια μου. Ἡ ἐξέλιξις ἡ ὁποία γίνεται ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας εἰς τὴν Ρωσίαν εἶνε ἔργον τῶν σκεπτικιστῶν τῆς, οἱ ὁποῖοι κατάρθρωσαν με μίαν ἀνεπάντην ὁρμὴν θάρρους καὶ σταθερότητος νὰ ἐπιβληθῶν εἰς ὅλα τὰ ἔθνη καὶ νὰ δημιουργήσουν αὐτὴν τὴν παντοδύναμην δρᾶσιν, τὴν ὁποίαν θαυμάζομεν καὶ γειροκροτοῦμεν, εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ δοξασιμένου αὐτοῦ ἐργάτου, αὐτοῦ τοῦ τέκνου τοῦ Λαοῦ, τοῦ Μαξίμου Γκόρκυ. Κι' αὐτὸ ἐξηγεῖ εὐκόλως τὸ ἐνεργὸν ἐνδιαφέρον ποῦ ἐγεννήθη εἰς ὅλον τὸν κόσμον διὰ νὰ ἐναντιωθῆ κατὰ τῆς παρανόμου φυλακίσεως τῆς δόξας αὐτῆς τῆς συγχρόνου Ρωσσίας.»

LA REVUE DU BIEN

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἀγγλοῦ συγγραφέως Oscar Wilde φυλακισθέντος κατόπιν σκανδαλώδους ἐπιπεσοδίου καὶ ἀποθανόντος πρὸ τοῦ 50οῦ ἔτους, δὲν εἶνε ἴσως γνωστὸν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Oscar Wilde μέσα εἰς τὴν φυλακὴν του συνέγραψε βιβλίον με τὸν τίτλον «De Profundis», τοῦ ὁποίου ἀπόσπασμα εἶνε μία ψυχολογικὴ μελέτη περὶ τοῦ Χριστοῦ ἀξία μεγάλης προσοχῆς, ἡ ὁποία δημοσιεύεται εἰς τὸ τεῦχος τοῦ Ἀπριλιοῦ τῆς «Revue du Bien» συνωδευμένη μ' ἕνα σκίτσο θαυμαστὸ τοῦ Puvis de Chavannes.

Αἰ. Κ. Σ. Σ.

ΤΥΠΟΙΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ ΛΕΩΝΗ

ΕΤΑΙΡΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΥΡΙΤΙΔΟΠΟΙΕΙΟΥ ΧΗΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΥΔΡΙΘΕΙΣΑ ΤΩ. 1882

ΕΤΑΙΡΙΚΟΝ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΡΑΧΜΑΙ 3,000,000

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΧΡΥΣΟΥΝ
ΠΑΓΚΟΣ. ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΑΡΙΣΙΩΝ 1900

ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΧΡΥΣΟΥΝ
ΕΚΘΕΣΙΣ ΟΛΥΜΠΙΩΝ 1888
ΕΚΘΕΣΙΣ ΚΡΗΤΗΣ 1900

ΘΕΙΪΚΟΣ ΧΑΛΚΟΣ ΕΙΣ ΚΡΥΣΤΑΛΛΑ

Χημικῶς καθαρὸς ἐκ μεταλλικοῦ χαλκοῦ καὶ θεϊκοῦ ὀξέως ἐκ θείου τῆς Μήλου ἀνώτερος πάντος εἰσαγομένου ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ εἰς τιμὴν εὐθηνότεραν.

ΑΝΤΙΠΕΡΟΝΟΣΠΟΡΙΝΗ

Παρασκευάσμα ἀλίνθαστον κατὰ τοῦ Περονόσπορου, ἀναλυθὲν ὑπὸ τοῦ Γεωπονικοῦ Χημείου καὶ ἐγκριθὲν ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν ὡς καταλληλότερον καὶ εὐχρηστότερον παντός ἄλλου παρασκευάσματος.

Ἡ ἀντιπερονόσπορινη κατασκευάζεται ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Γεωπονικοῦ τμήματος τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐσωτερικῶν, παρὰ τοῦ ἡμετέρου ἐργοστασίου εἰς κόνιν καὶ ἐμπεριέχει 60 % θεικὸν χαλκὸν χημικῶς καθαρὸν ἢ κόνις αὕτη διαλύεται ἀκαριαίως καὶ τελείως, δὲν φράσσει οὐδὲ φθίρει τοὺς ψεκαστῆρας, προσκολλᾶται ἐπὶ τῶν φύλλων χωρὶς νὰ παρασύρηται ὑπὸ τῆς βροχῆς καὶ ἐνεργεῖ κατὰ τοῦ περονόσπορου ἀποτελεσματικώτερον τοῦ συνήθους ἀσβεστοῦχοι πολτού χωρὶς νὰ βλάπη τὰ τρυφερὰ φύλλα τῶν ἀμπέλων.

Πᾶσα ἄλλη σκευασία φερομένη εἰς τὸ ἐμπόριον εἰς κόνιν ὑπὸ διαφόρους ὀνομασίας καὶ μὴ ἐμπεριέχουσα τὰ συστατικὰ τοῦ ἀνωτέρου παρασκευάσματος οὐδὲν φέρει ἀποτέλεσμα κατὰ τοῦ περονόσπορου.

ΣΗΜΕΙΩΣΟΥΛΕΣ

- Ἐπιθεωρήσις διὰ τὸ βιβλίον τοῦ κ. Ψυχάρη «Ζωὴ καὶ ἀγάπη στὴ μοναξία», ἔμεινε γιὰ τὸ ἄλλο τεῦχος.
- Ἡ μελέτη τοῦ κ. Remy de Gourmont «Ἐνας νέος φιλόσοφος» ποῦ προτάσσομεν εἶνε ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ «Proménades Littéraires».
- Ἡ Μητριά τοῦ Βελζῆλ τελειώνει εἰς τὸ προσεχὲς τεῦχος.
- Τὸ ἀνέκδοτο διήγημα τοῦ Λασκαράτου τὸ συνιστοῦμε νὰ τὸ διαβάσουν ὅλοι. Ἡμποροῦσε κάλλιστα ν' ἀφιερωθῆ εἰς ὅλους τοὺς ἐθνικοφανεῖς νεωτέρους ἄνδρας, οἱ ὁποῖοι ὑπερεπληθύνθησαν αὐτὸν τὸν καιρὸ, ποῦ τὸ ἐμπόριον τοῦ πατριωτισμοῦ εὐρίσκειται εἰς τὸ ζενίθ του.
- Τὸ χαρτὶ τοῦ παρόντος τεύχους τοῦ «Ἀκρίτα» εἶνε κατωτέρας ποιότητος τῶν προηγουμένων. Σὲ λίγες ἡμέρας θὰ ἔχωμε ἕνα χαρτὶ ποῦ παρηγγέθη ἐπίτηδες γιὰ τὸν «Ἀκρίταν».
- Ἡ ἐταιρεία τῆς «Ἐθνικῆς Γλώσσης» πρὸ ἡμερῶν εἰς χιλιάδας ἀντιτύπων δωρεὰν διανεμηθέντων ἀπήλυθε πρὸς τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος μίαν ἐξήγησιν τοῦ σκοποῦ τῆς. Ἀντίτυπον ἂν καὶ τὸ περιοδικὸν μας δὲν ἔλαβεν, ἀνεγνωσαμεν ὅμως καὶ ἡμεῖς τὰ λόγια τὰ καλὰ καὶ ἅγια αὐτῆς τῆς προκηρῆξεως καὶ μετὰ τὴν ψυχὴν μας συνιστῶμεν ὅλοι νὰ τὰ μελετήσουν καὶ νὰ τὰ νοιώσουν.

ΑΚΡΙΤΑΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ—ΟΔΟΣ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ 32

Διευθυντής: Σ. ΣΚΙΠΗΣ

Γραμματεὺς: Δ. ΤΖΕΡΑΧΗΣ

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ

— Ἡ συνδρομὴ τοῦ « Ἀκρίτα » εἶνε, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως, προπληρωτέα—Ὅστις τυχὸν δὲν συμμορφωθῆ πρὸς τὸν ὄρον αὐτὸν παύει νὰ θεωρῆται συνδρομητής.

— Ἡ συνδρομὴ ἀποστέλλεται ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ « Ἀκρίτα », Ἀθήνας—Πλουτάρχου 32, δι' ἐπιταγῆς ἢ συστημένης ἐπιστολῆς.

— Οὐδεμία αἴτησις ἐγγραφῆς λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν ἂν δὲν συνοδεύεται ἀπαρεγκλίτως ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου τῆς συνδρομῆς.

— Οὐδεμία ἀπόδειξις πληρωμῆς ἀναγνωρίζεται ἄνευ διπλοτύπου φέροντος τὴν σφραγίδα τοῦ « Ἀκρίτα » καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ Διευθυντοῦ ἢ τοῦ Γραμματέως.

— Ὀλίγοιτοι ἐναπομείναντες τόμοι τοῦ « Ἀκρίτα » τοῦ παρελθόντος ἔτους πωλοῦνται εἰς τὸ γραφεῖον μας καὶ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον τῆς Ἑστίας. Ἔδειται ἔσωτ. δρχ. 10, ἔξωτ. φρ. 12. Δεμένοι ἔσωτ. δρχ. 13, ἔξωτ. φρ. 15. Ἀποστέλλονται ἐλεύθεροι ταχυδρομικῶν τελῶν.

Ἀντιπρόσωπος τοῦ « Ἀκρίτα » εἰς ὅλην τὴν Αἴγυπτον εἶνε ὁ κ. Κ. Κορακάκης ἐν Καῖρω. Ἰδιαίτερος μόνον εἰς τὸ Π. Σαῖτ, ὁ κ. Γρ. Κακομανώλης.

Ἀγγέλεται κάθε νέον βιβλίον, ἀντίτυπον τοῦ ὁποίου σταλῆ εἰς τὸ γραφεῖον μας.